Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Shakespeare, William.
Titel | Title:	William Shakspeare's dramatiske Værker.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 8
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : J. H. Schubothe, 1845-1850
Fysiske størrelse | Physical extent:	11 Bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

56,-150-8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 1 56 0 8 01045 2

REX/S

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. F. Wulff,
Commandeur-Capitain i Sø-Etaten.

Udgivne og gjennemsete

af **Ofke Høyer.**

Ottende Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandling.

Trykt hos J. C. F. Græbe.

1849.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

King John.

Personerne:

Kong Johan.

Prinds Henrik, hans Søn; siden Kong Henrik den Tredie.

Arthur, Hertug af Bretagne, Søn af Gotfred, den sidste Hertug af Bretagne og Kong Johans ældre Broder.

William Mareshall, Greve af Pembroke.

Geffrey Fitz-Peter, Greve af Essex, Over-Dommer af England.

William Longsword, Greve af Salisbury.

Robert Bigot, Greve af Norfolk.

Hubert de Burgh, Kongens Kammerherre.

Robert Faulconbridge, Sir Robert Faulconbridge's Søn.

Philip Faulconbridge, hans Halvbroder, Slegfredsøn af Kong Richard den Første.

James Gurney, Lady Faulconbridge's Betjent.

Peter Pomfret, en Prophet.

Philip, Konge af Frankrig.

Ludvig, Kronprinds af Frankrig.

Erkehertugen af Østerrig.

Cardinal Pandulpho, Pavens Legat.

Melun, en fransk Adelsmand.

Chatillon, Gesandt fra Frankrig til Kong Johan.

Eleonore, Kong Henrik den Andens Enke og Kong Johans Moder.

Constance, Arthurs Moder.

Blanca, Datter af Alphonso, Konge af Castilien og Kong Johans Søsterdatter.

Lady Faulconbridge, Robert og Philip Faulconbridge's Moder.

Herrer, Damer, Borgere af Angers, Sherif, Herolder, Officierer, Soldater, Bud, og andet Følge.

Scenen er snart i England, snart i Frankrig.

Kong Johan.

Første Akt.

Første Scene.

Northampton. Et Pragtværelse i Palads.

Kong Johan, Dronning Eleonore, Pembroke, Essex, Salisbury og Følge.

Chatillon.

Kong Johan.

Nu, Chatillon, sig hvad vil Frankrig os?

Chatillon.

Saaledes, næst sin Hilsen, Frankrigs Konge
ved mig udtaler sig for Majestæten,
for Englands Riges laante Majestæt.

Eleonore.

Laant Majestæt! — Begyndelsen er selsom!

Kong Johan.

Vær stille, gode Moder, hør Gesandten.

Chatillon.

Philip af Frankrig herved lovlig Paastand,
som Værge for Din Broder Geffreys Søn

og Arving, Arthur af Plantagenet,
nedlægger her paa Englands skjønne Ø,
paa Irland, Poictiers, Anjou, Touraine, Maine,
samt beder Dig at lægge ned det Sværd,
som kun ved Vold behersker disse Lande,
og overgi'e det i ung Arthurs Haand,
Din Frænde og Din kongelige Herre.

Kong Johan.

Hvad følger, hvis vi nægte Din Begjæring?

Chatillon.

Da twinges Du ved grum og blodig Krig,
der styrte skal den som ved Vold regjerer.

Kong Johan.

Her har vi Krig for Krig, og Blod for Blod,
Twang imod Twang; iil bort, svar Frankrig dette.

Chatillon.

Tag da af mig min Konges Feide=Tilsagn,
som mit Gesandtskabs yderligste Grændse.

Kong Johan.

Bring mit til ham, og reis herfra i Fred.
Vær Du som Lynets Glimt i Frankrigs Øie,
thi før Du melde kan jeg kommer der,
han Tordnen høre skal af min Kartove.
Nu bort! Vær Du Trompeter for vor Vrede
og hæsligt Varsel om Jert eget Fald. —
Lad ham paa Veien have sikkert Leide.
Besørg det, Pembroke. — Chatillon, lev vel!

(Chatillon og Pembroke gaae.)

Eleonore.

Seer Du, min Søn, har jeg ei stedse sagt
Constances Ærgrelse ikke hviilte
før hun har Frankrig og al Verden reist
mod Eder for sin Søns Parti og Ret?

Det kunde været hindret, været bilagt
venskabelig ved lette Forbunds-Pagt;
nu tvende Rigers Skjæbne maa afgjøres
ved en forfærdelig og blodig Feide.

Kong Johan.

Vor stærke Magt, vor Ret betrygger os.

Eleonore.

Jer stærke Magt langt meer end Eders Ret;
hvis ei, da gik det galt med Jer og mig.
Mit Indre hvisker det i Eders Øre,
men Himlen kun og I og jeg det høre.

(Sheriffen af Northamtonshire kommer ind og taler sagte til Essex.)

Essex.

Min Konge, den besynderligste Strid
jeg end har hørt for Eders Domstol venter
at vorde hørt. Maae Parterne indlades?

Kong Johan.

Ja, lad dem komme. (Sheriffen gaaer.)
Abbederne og Munkene betale
hvad denne Feide koster.

(Sheriffen kommer tilbage med Robert Faulconbridge og Philip, hans Slegfredbroder.)

Hvo ere I?

Bastarden.

Jeg, Eders Undersaat, en Adelsmand
fød i Northamtonshire og som jeg troer
den ældste Søn af Robert Faulconbridge,
en Kriger som fik Ridderslag i Felten
af Richard Løvehjertes tappre Haand.

Kong Johan.

Hvem er da Du?

Robert.

Den samme Faulconbridges Son og Arving.

Kong Johan.

Er han den Ældste og er Arving Du?
Det synes da I har ei samme Moder.

Bastarden.

I Sandhed, samme Moder, gjæve Konge,
det vidt er kjendt; maaskee endog een Fader;
dog for fuld Sikkerhed om denne Sandhed,
jeg viser Jer til Himlen og min Moder; —
derpaa saa lidt jeg sikker er som Nogen.

Eleonore.

Bagtaler, fy! Din Moder Du beskjæmmer
og krænker hendes Ære ved Din Mistro.

Bastarden.

Jeg, Frue? Nei, jeg har ei Grund dertil!
Hvis han beviser det, da mister jeg
som mindst fem hundred gode Pund om Aaret.
Mit Land, min Moders Ære Gud beskytte!

Kong Johan.

En vakker Karl. — Hvorfor, da han er yngst,
vil han affordre Dig Din Arvedeel?

Bastarden.

Jeg veed ei, uden for at faae mit Land,
da nu han har for Slegfredbarn mig skjældt.
Om jeg saa ægte avlet er som han,
det end jeg lægger paa min Moders Hoved;
men at saa godt jeg avlet er, min Konge, —
(Fred med de Been, som havde denne Meie!)
dem derom selv, ved os at sammenligne.
Ifald Sir Robert har os begge avlet
og var vor Fader, og hiin Son ham ligner,
da, gamle Robert, Himlens Gud jeg takker
paa mine Knæe, at jeg ei ligner Dig.

Kong Johan.

Ei nu; hvad Galning har man sendt os her?

Eleonore.

Han Noget har af Løvehjertes Træk,
og denne Stemme er med hans beslægtet.
Siig, finder I ei Lighed med min Søn
i denne raske Ynglings svære Træk?

Kong Johan.

Mit Øie har hans Skabning undersøgt
og finder den aldeles Richards. — Tal,
hvi fordrer Du Din Broders Arveland?

Bastarden.

Fordi han har et Halvfjæs som min Fader,
vil han mit Land med dette Halvfjæs have. *)
Med saadant Fjæs fem hundred Pund om Aaret.

Robert.

Min store Konge, da min Fader leved,
Jer Broder nyttede min Fader ofte —

Bastarden.

Vel, vel, ved dette faaer I ei mit Land;
fortæl dog før om han min Moder nytted.

Robert.

Han engang til Germanien som Gesandt
assendte ham, for der med Keiseren
høistvigtig Sag for Landet at forhandle.

---

*) Shakspeare spotter den ældre Broders maare, skarpe Ansigt, ved at sammenligne det med et Sølv-Firepence-Stykke, som bar Kongens Ansigt i Profil, da den Tids Mynter ellers alle havde Kongens fulde Ansigt med Krone over. Til disse Firepence-Stykker hentydes sikkerlig, skjøndt Digteren derved gior sig skyldig i en Anachronisme, thi denne Mynt blev først præget under Kong Edward den Tredie.

Theobald.

Af hans Fraværelse drog Kongen Fordeel
og tog sin Bopæl i min Faders Huus.
Hvad han opnaaede der, jeg blues ved;
men Sandt er Sandt. Min Fader og min Moder
ved Land og salte Bove vare skilte
— saa har jeg ofte hørt min Fader sige —
da denne muntre Herre avlet blev.
Han paa sin Sotteseng ved Arv bestemte
sit Land til mig, og døde i den Tro
at Han, min Moders Søn, var ikke hans;
thi ellers var han vandret ind i Verden
fuldt fjorten Uger før den rette Tid.
Derfor, min Konge, giv mig hvad Mit er:
min Faders Land, saa var min Faders Villie.

Kong Johan.

Min Ven, Jer Broder er af ægte Fødsel,
hans Moder har i Ægteskab ham baaret.
Var hun end utro, da var Feilen hendes:
en Feil som hver en Mand er udsat for
der gifter sig. Siig mig, hvis min Broder,
der — som blev nylig sagt — hans Fader er,
nu havde som sin Søn affordret ham?
I Sandhed, Ven, Jer Fader havde paastaaet
sin Ret til Kalven af sin Ko for Verden.
Det kunde han! Nu, hvis han var min Broders,
min Broder kunde ei affordre ham,
naar ei Jer Fader ham fornægted — altsaa:
Min Moders Søn Din Faders Arving avled,
Din Faders Arving faaer sin Faders Land.

Robert.

Har da min Faders Villie ingen Kraft?
Han nægted ham det Land som ei er hans.

Bastarden.

Ei mere Magt mig Arven at berøve,
end Villie til at avle mig, saa troer jeg.

Eleonore.

Hvad vil Du være helst: en Faulconbridge,
og, lig Din Broder, ved Dit Land Dig fryde,
hvad eller Løvehjertes kaarne Søn,
af Herreslægt, men uden Land til Eie?

Bastarden.

Min Dronning, saae min Broder ud som jeg
og jeg som han — Sir Roberts Contrafei —
var mine Been to slige Pibestilke,
min Arm et udfyldt Aaleskind, mit Ansigt
saa tyndt, at stak en Rose jeg i Øret
saa skreg man efter mig: Der gaaer Trepenningen! *)
kort var jeg, med hans Skabning, Landets Arving,
da vorte jeg mig ei fra dette Sted,
men gav til sidste Fodbred Landet bort
for ei Sir Rob at være, fæl og led. **)

Eleonore.

Jeg lider Dig; vil Du Din Arv forlade,
Dit Land ham give hen og følge mig?
Jeg Kriger er og nu bestemt til Frankrig.

Bastarden.

Tag, Broder, Du mit Land; jeg følger Skjæbnen.
Dit Ansigt vandt femhundred Pund om Aaret,
og hvo som fem Pence gav blev narret slemt. —
Jeg følger Eder, Dronning, til min Død!

Eleonore.

Jeg vil at Du didhen for mig skal drage.

Bastarden.

Lands Skik og Sæd la'er Høihed forrest gaae.

---

*) See den forrige Anm. Dronning Elisabeth lod præge Skillemynt hvorpaa hendes Billede befandt sig, snart med snart uden Rosen.

**) Rob, foragteligt for Robert.

Kong Johan.

Hvad er Dit Navn?

Bastarden.

Philip, min Konge, saa mit Navn begynder;
Philip, Sir Roberts Hustrues ældste Son.

Kong Johan.

I Fremtid bær hans Navn, hvis Form Du bærer.
Knæl ned som Philip, reis Dig meget større:
reis Dig, Sir Richard og Plantagenet. *)

Bastarden.

Min moderlige Broder, giv mig Haand;
min Fader gav mig Ære, Din gav Land.
Held mig at jeg blev avlet i den Stund
Sir Robert tog i fremmed Land sit Blund!

Eleonore.

Det samme Lune som Plantagenet! —
Jeg er Din Bedstemoder, kald mig saa.

Bastarden.

Tilfældigviis, min Dronning! — Ligemeget! —
Man stundom lidt ulovligt fanger Skat:
Er Vinduet lukt, man kryber over Gjerde;
hvo Dagen nægtet er, han bruger Nat;
man vinder stedse naar man er paa Færde.
Nær eller fjern, vel sigtet Pilen rammer,
og jeg er Jeg, hvorfra jeg ogsaa stammer.

Kong Johan.

Saa Faulconbridge! Endskjøndt en landløs Ridder,
Alt hvad Du ønske kan Du nu besidder. —

---

*) Plantagenet var de engelske Kongers Familienavn, egentlig et Øgenavn Gotfreds Sønnesøn, den første Hertug af Anjou, havde faaet fordi han i sin Hat bar en Gyvelqvist (planta genista.)

Kom Dronning, kom; kom Richard, vi maae ile,
til Frankrig flux, til Frankrig uden Hvile!

Baſtarden (til ſin Broder.)
Gid Alting ſpire paa Din Mark og Væng,
fordi Du avlet er i lovlig Seng.

(Alle gaae undtagen Baſtarden.)

En Fodbred Ære bedre end jeg var,
men mangen Fodbred Land er fløiten gangen. —
Nu kan jeg hver en Tøs til Frue gjøre, —
„God Dag Sir Richard!" — „Tak, min kjære Ven!"
og er hans Navn Georg, jeg ſiger Peter;
thi nybagt Ære let forglemmer Navne.
Ei for ſelſkabelig, ei for opmærkſom
ved min Forvandling. Nu ſom Reiſende
med min Tandſtikker ved Hans Høiheds Taffel;
naar da min Ridder-Mave er tilfreds,
jeg ſtanger mine Tænder og adſporger
om fremmed Land min Nabo. „Kjære Herre,"
begynder jeg nu ſtøttet paa min Albu;
„jeg beder Eder," ſee det var Hr. Spørgsmaal.
Hr. Svar han kommer ſom en A-B-C-Bog.
„O," ſiger Svar, „til Eders Tjeneſte;
ſom I befaler; ſom I ſynes, Herre."
„Nei," ſiger Spørgsmaal, „Bedſte, jeg er til Eders."
Og ſaa, for Svaret veed hvad Spørgsmaal vil,
undtagen høflig Præk og Complimenter
og Snak om Alper og om Apenniner,
om Pyrenæerne, om Floden Po,
henſlider Dagen ſig til Nadver-Tiden.
Saaledes det i fornemt Selſkab gaaer,
det paſſer for de ret udvalgte Aander.
Den er, ſom jeg, et Slegfredbarn af Tiden,
der ei bemærker Dagens Skik og Sæder,
og ei i Sæder blot og Levemaade,

udvortes Dannelse og ydre Varsen,
men ved indvortes Kræfter og udgyder
sød, sød Forgift for vor Tidsalders Tand.
See, uden-Svig vil dette jeg nu øve,
og for at undgaae Svig jeg maa det lære;
thi det skal bane Veien for min Stigen. —
Hvo kommer der med Jil i Ridedragt?
Er det en Qvinde-Post? Har hun ei Husbond,
som foran hende blæse kan i Hornet?

(Lady Faulconbridge og James Gurney komme.)

O vee, det er min Moder! — Gode Frue,
hvad bringer Jer saa hastig her til Hoffet?

Lady Faulconbridge.

Hvor er den Træl, Din Broder? hvor er han,
som søger at berøve mig min Ære?

Bastarden.

Min Broder Robert, gamle Roberts Søn?
Er det den frygtelige Kæmpe Kolbrand? *)
Er det Sir Roberts Søn, I søger her?

Lady Faulconbridge.

Sir Roberts Søn! Ja, du forvorpne Skarn,
Sir Roberts Søn; hvi haaner Du Sir Robert?

Bastarden.

James Gurney, lad en Stund os være ene.

Gurney.

Farvel da, Philip.

Bastarden.

Philip? Sladder! — James,
jeg meget snart Dig Leier skal fortælle.

(Gurney gaaer.)

---

*) Kolbrand, en berømt dansk Kæmpe, som Guy af Warwick fældede i Kong Athelstans Nærværelse.

Min Moder, jeg er ei Sir Roberts Søn;
Sir Robert kunde spiist sin Deel af mig
en Fastedag, og ei mod Budet syndet;
Sir Robert kunde nok — dog lige ud:
Har han mig avlet? Nei, han har ei kunnet.
Vi kjende ham! Derfor, min gode Moder,
hvem skylder jeg min Tak for disse Lemmer?
Sir Robert var ei Mand for denne Læg.

Lady Faulconbridge.

Hvad, er Du med Din Broder sammensvoren?
Af Klogskab burde Du min Ære hævde;
hvi denne Haan, Du frække Ærerøver?

Bastarden.

Ei Rover, gode Moder, Ridder, Ridder;
her paa min Skulder bær jeg Ridderslaget.
Men Moder, jeg er ei Sir Roberts Søn.
Sir Robert og mit Land jeg har mig fraſagt;
mit Navn og lovlig Fødsel alt er borte.
Derfor, min gode Moder, nævn min Fader;
en vakker Mand, jeg haaber? var det ikke?

Lady Faulconbridge.

Har Du fraſagt Dig Navn af Faulconbridge?

Bastarden.

Saa hjertelig som jeg fornægter Djævlen.

Lady Faulconbridge.

Kong Richard Løvehjerte var Din Fader.
Jeg blev forført ved lang og ivrig Beden
ham Plads at give i min Husbonds Seng —
gid Himlen denne Synd mig ei tilregne!
Du Frugten er af denne svare Brøde.
Skjendt nødt dertil, jeg derfor end maa bede.

Bastarden.

Ved Himlen, skulde jeg end engang fødes,

saa ønsked jeg mig ingen bedre Fader.
Der Synder er, som regnes ei paa Jorden,
og saa er Eders; den var ikkun Daarskab.
I maatte overgive Eders Hjerte,
— nødvendig Hyldning af almægtig Elskov —
til den, hvis Kraft og Styrke uden Lige
den tappre Løve kunde ei modstaae,
sit Konge-Hjerte for hans Haand ei frelse. *)
Den som med Magt udriver Løvehjerter,
en Qvindes vinder let. Min Moder, ja,
modtag mit Hjertes Tak for denne Fader!
Hvo vove tør Jer Handling blot at laste,
hans Sjæl til Helvede jeg vil nedkaste.
Jeg for min Slægt fremstiller Eder, Frue;
de samtligen velsigne vil det Dogn
da Richard avled mig — og Den skal grue,
som tør fremstaae og sige: det var Løgn.

---

*) Sigter til det gamle Sagn, at Richard Løvehjerte havde vundet sit Tilnavn ved at udrive Hjertet af den Løve Hertugen af Østerrig havde hidset paa ham, fordi han havde nedslaaet hans Søn med sin knyttede Haand.

Anden Akt

Første Scene.

Frankrig. Udenfor Murene af Angers.

Paa den ene Side kommer Hertugen af Østerrig med Tropper, paa den anden Philip, Konge af Frankrig, ligeledes med Tropper, samt Ludvig, Constance, Arthur og Følge.

Ludvig.

Vær hilset, brave Østerrig, for Angers! —
Arthur! Din Stammes store Ophavsmand,
Richard, som Løven rovede sit Hjerte
og slog i Palæstinas hellige Krige
for tidlig saae sin Grav ved denne Hertug.
For nu at gjøre Fyldest mod hans Ætling
er han paa vor Begjæring kommen hid
med sine Bannere, Din Ret at hævde,
at sætte Skranker for en engelsk Ransmand,
Johan, Din Onkel, som sin Pligt har glemt.
Omfavn ham, elsk ham, byd ham Dit Velkommen!

Arthur.

Gud vil tilgive Løvehjertes Død,
naar I hans Æt tilbagegiver Livet
og breder Krigens Vinger over Retfærd.
Med magtløs Haand jeg ønsker Jer velkommen,
men renest Kjærlighed boer i mit Hjerte.
Velkommen vær for Angers' Porte, Hertug!

Ludvig.

Et ædelt Barn! Hvo vil ei staae Dig bi?

Østerrig.

Et velmeent Kys jeg trykker paa Din Kind
til Tegn og Indsegl paa mit rene Venskab,

og ei jeg vender til mit Hjem tilbage
før Angers og hvad Du i Frankrig eier,
før hiin hvidkalkede, hiin blege Strandbred,
hvis Fod tilbageſtøder Oceanet
og fjerner Dens Folk fra andre Riger,
ja, før hiint England, ſkilt fra faſte Landet
ved ſit havbygte Bolværk — ſtedſe ſikkert,
og ſtolt og trodſende hver fremmed Hensigt —
før ſelv dets yderſte, dets veſtre Hjorne
ſom Konge hilſer Dig; ei før, min Yngling,
paa Hjemmet tænker jeg, men bli'er i Vaaben.

Conſtance.

O, tag en Moders, tag en Enkes Tak
til Eders ſtærke Haand ham giver Styrke
til bedre at forſkylde Eders Venſkab.

Øſterrig.

For dem er Himlens Fred ſom løſte Sværdet
i ſaadan billig og retfærdig Strid.

Kong Philip.

Nu da, til Arbeid! Lad os rette Skytſet
mod denne Stad, ſom ſætter ſig til Modſtand.
Kald frem erfarne Mænd i Krigerkonſten,
ſom kan det bedſte Angrebsſted udſpeide.
Om end for denne Stad jeg jordes ſkal,
om vi i Franſkmænds Blod til Torvet vade,
ſaa vil vi vinde den for denne Yngling.

Conſtance.

Vent dog paa Svar fra England med Geſandten,
at Sværdet ei med Blod for raſk ſkal farves.
Maaſkee kan Chatillon os ſnarlig bringe
den Ret i Fred ſom vi i Kamp vil fordre;
da vilde hver en Draabe Blod vi angre
ſom heed og ubeſindig Fil udøſte.

(Chatillon kommer.)

Et Under, o Fyrstinde! Paa Jert Onske,
vort Budskab Chatillon ankommen er. —
Hvad siger England? tal, sig hurtig frem;
vi vente rolig Dig, tal Chatillon!

Chatillon.

Da vend Jer fra slig jammerlig Beleiring
med al Jer Kraft imod en større Kamp.
Ved Eders billige Begjæring England
forbittret ruster sig. Ugunstig Vind,
som jeg har fristet, gav ham Tid at lande
paa samme Tid som jeg sin hele Magt.
Han retter sine Skridt mod denne By,
hans Hær er stærk, hans Krigere er tappre,
hans Moder, Dronningen, er i hans Følge;
lig Ate, hun til Strid og Blod hamægger.
Fremdeles Spaniens Infantinde Blanca,
samt en Bastard af den afdøde Konge
og hele Landets meest forvovne Ungdom,
Frivillige, med kjekt og fyrigt Sind,
med Pigeansigter, men Dragemod,
som hjemme deres Eiendom har solgt
og bære Fødselsretten stolt paa Ryggen,
for Lykken og for Skjæbnen her at friste:
— Kort sagt, et bedre Valg af tappre Sjæle
end Englands Forbund nu har oversendt,
har aldrig pleiet for den vrede Bølge,
til Vanheld og til Harm for Christenheden.

(Trommer høres.)

Nu deres Trommers Larm afbryder mig
og døver mine Ord; de ere rede
til Underhandling eller Kamp, — vær snel!

Kong Philip.

Hvor heel uventet kommer denne Hær!

Østerrig.

Jo meer uventet, destomeer vi maae

hvers Iver vække nu til Kamp og Modstand,
thi Modet stiger steds som Faren voxer;
velkomne være de, vi er beredte.

(Kong Johan kommer med Eleonore, Blanca, Bastarden, Pembroke og Tropper.)

Kong Johan.

Med Frankrig Fred, naar Frankrig os tillader
i Fred at drage ind i denne By!
Hvis ei, da blode Frankrig! Freden stige
til Himlen, medens vi, Guds Vredes Sending,
afstraffe dem, som med usæl Foragt
forjage vil hans milde Fred fra Jorden.

Kong Philip.

Med England Fred, naar denne Krig sig vender
til England atter, der i Fred at leve!
Vi elske England, og for Englands Skyld
vi under Vaaben-Byrden svede her.
Vel burde det nu være Din Opgave,
men Du saa langt er fra at elske England,
at Du dets rette Konge har fortrængt,
kuldkastet Rigets gamle Arvefølge,
stødt fra sin Ret en Myndling og voldtaget
dets Krones blye, jomfruelige Dyd.
Betragt engang Din Broder Geffreys Aasyn,
hiin Pande, hine Øine, ganske hans.
Hiint lille Udtog indeholder Alt,
hvad gik i Grav med Geffrey; Tidens Haand
en vældig Bog deraf forfatte vil,
thi Geffrey var Din ældrefødte Broder,
her staaer hans Søn: England var Geffreys Ret
og Geffreys Ret er Arthurs. — I Guds Navn,
hvor gaaer det til, at Du er Konge kaldet,
mens Livsens Blod i denne Tinding banker,
som værdig Kronen er Du Dig anmasset?

Kong Johan.

Fra hvem har Du den store Fuldmagt, Frankrig,
i denne Post at kræve mig til Regnskab?

Kong Philip.

Fra hiin ophøiede Dommer, som fremkalder
i ædelt Kongebryst den høie Attraa
at hævde Ret og straffe hver en Falskner:
Ved denne Fuldmagt jeg anklager Dig,
og ved dens Hjælp jeg haaber Dig at revse.

Kong Johan.

Og slig en Fuldmagt Du anmasser Dig.

Kong Philip.

Nei, undskyld, jeg Anmasselse vil dæmpe.

Eleonore.

Hvem, Frankrig, sigter her Du for Anmasselse.

Constance.

Din Son, som Herrebud anmasser sig.

Eleonore.

Bort, Skjændige! Drot Din Bastard skal være,
at Du som Dronning Verden trykke kan.

Constance.

Min Seng saa reen var stedse for Din Son,
som Din var for Din Husbond; denne Dreng
er Geffrey ligere i Træk end Dig
Johan har slægtet paa, endskjøndt I ere
som Regn og Vand, som Satan og hans Moder.
Bastard min Son! Nu ved min Sjæl, jeg troer
hans Fader aldrig var saa ærligt avlet; —
det kan han ei, thi Du var jo hans Moder.

Eleonore (til Arthur.)

En herlig Moder, som Din Fader haaner!

Constance.

En Bedstemoder som vil haane Dig!

Østerrig.

Stille!

Bastarden.

Hor Raaberen.

Østerrig.

Hvem Djævelen er Du?

Bastarden.

En som vil lege Djævlespil med Eder,
hvis jeg maa ene gribe Jer i Skindet.
I Haren er, om hvem Ordsproget gaaer,
at døde Løvers Skjæg den modigt plukker.
Faaer jeg Jer fat, jeg røge vil Jer Skindpels.
Pas vel derpaa, det skeer! For vist, det skeer!

Blanca.

O, herligt klædte ham den Løvehud,
som selv i Kamp han rovede fra Løven.

Bastarden.

Saa pynteligt den dingler paa hans Skuldre,
som paa en Æsels Ryg Alcidens Hud.
Snart, Æsel, jeg den Vægt vil fra Dig tage;
hvis ei, det skal i Dine Skuldre knage.

Østerrig.

Hvad knager hist? hvo dover vore Øren
med Overflod af overflødig Snak?

Kong Philip.

Ludvig, bestem hvad her udrettes skal.

Ludvig.

I Qvinder og I Daarer, stille dog! —
Nu, Kong Johan, her min Begjæring kort:
England og Irland, Anjou, Touraine, Maine
jeg i ung Arthurs Navn her af Dig fordrer.
Vil Du dem afstaae, og Dit Sværd nedlægge?

Kong Johan.

Nei, for mit Liv! — Trods lyder jeg Dig, Frankrig!
Fortro til mig Dig, Arthur af Bretagne,
og jeg af Kjærlighed Dig giver meer
end Frankrigs feige Haand for Dig kan vinde.
Giv efter Dreng!

Eleonore.

Kom, Barn, til Bedstemoder.

Constance.

Gaa Barn; gaa til Din Bedstemoder, Barn!
Giv Bedstemoder Riget, og til Gjengjeld
Du Blommer faaer og Kirsebær og Figner.
Den gode Bedstemoder!

Arthur.

Stille, Moder!
O gid jeg var nedsunken i min Grav;
jeg er ei værd den Larm man for mig gjør.

Eleonore.

Den Arme græder ved sin Moders Spot.

Constance.

Nei Spotten Eders er, hvad man end gjør.
Ei Moders Haan, men Bedstemoders Ulret
fremlokker af hans Øine disse Taarer,
dem Himlen som et Underpant vil tage;
ja, de chrystalne Perler rore Himlen
til ham at skaffe Ret og Hevn mod Eder.

Eleonore.

Du frække Spotterske af Jord og Himmel!

Constance.

Du frække Nægterske af Jord og Himmel!
Kald mig ei Spotterske; men Du og Dine
anmasse Jer den Kongemagt og Ret,
som dette undertrykte Barn tilhører.

Han er en Søn jo af Din ældste Søn,
ulykkelig ved Intet uden Dig.
Det stakkels Barn hjemsøges af Din Synd
og Skriftens Udsagn hviler tungt paa ham,
da han er kun i andet Led den Slægt,
som udgik fra Dit udaadsvangre Skjød.

Kong Johan.

Vanvittige, hor op!

Constance.

Jeg kun tilsvier,
at ene han for hendes Skyld ei revses,
men Gud har Synden selv og Straffen lagt
paa fjerne Slægt, der lide skal for hende:
selv hendes Søn for hende revset bliver,
thi hun et Tugtens Riis for Alle er.
Især paa dette Barn faldt Straffen tungt;
Forbandelse derfor skal ramme hende!

Eleonore.

Du fule Skjændegjæst! et Testament
har stødt Din Søn fra Kongemagt og Throne.

Constance.

Hvo tvivle tør? Et Qvinde=Testament!
En nedrig Bedstemoders sidste Villie!

Kong Philip.

Fyrstinde, stille, eller tal med Maade!
I vor Nærværelse det ei sig sommer
at tale meer i disse fæle Toner. —
Lad en Trompeter kalde frem paa Muren
de Mænd af Angers; lad os høre nu
om Arthur, om Johan de hylde vil.

(Lyd af Trompeter. Borgere komme frem paa Murene.)

Første Borger.

Hvo er det, som til Murene os kalde?

Kong Philip.
For England, Frankrig.

Kong Johan.
England for sig selv.
I Mænd af Angers, elskte Folk —

Kong Philip.
I elskte Folk, I Arthurs Undersaatter,
Trompeten kaldte Jer til Underhandling.

Kong Johan.
For Eders eget Bedste, hør os først:
De franske Bannere, som vaie nu
i Diesynet af Jer gode Stad,
er rykket hid til Jer Fordærv og Skade.
Kartovens Svælg er fyldt med Raseri
og stillet er den alt for at udspye
Metallets Harm og Nag mod Eders Mure.
Alt er beredt til blodigste Beleiring,
og ubarmhjertig Fremfart af de Franske
alt truer Eders Porte, Stadens Dine.
Stod vi ei her, da disse slumrende Stene,
som nu et Belte ligt omgjorde Eder,
losrevne var fra deres faste Kalkseng,
og paa Ruinerne blodgjerrig Magt
var stormet ind og Eders Fred forstyrred.
Men ved at see os, Eders ægte Konge,
— som med Besvær og mangen hurtig Tilmarsch
for Eders Porte har en Modvægt bragt,
der Rist i Stadens Kinder kan afværge —
mærk det, de Franske søgte Underhandling,
og nu istedet for ildklædte Kugler,
som skulde feberryste Eders Mure,
de skyde glatte Ord, i Rog indsleredʼ,
som rangle Troloshed for Eders Øren;
troe dem som de fortjene, gode Borgʼre.

For Eders Konge lukker op, hvis Kræfter,
udmattede ved anstrængt Virksomhed,
i Eders gode Stad et Herberg fordre,

Kong Philip.

Naar jeg har talt, da svare I os Begge.
See ved min høire Haand, hvis hele Kraft
høitidelig indviet er hans Ret
som fatter den, staaer Prinds Plantagenet,
en Søn af denne Voldsmands ældre Broder
og Konge over ham og al hans Eie.
For denne sondertraadte Ret vi træde
med Hærmagt frem paa Sletten for Jer Stad,
men nære mod Jer ei meer fjendtlig Stemning
end Tvangen som en gjæstevenlig Iver,
til Hjælp for dette undertrykte Barn,
samvittighedsfuld byder. Thi vær villig
med skyldig Ærefrygt at hylde ham
som hyldes bør, og dette er Prinds Arthur.
Da vore Vaaben, lig en Bjørn med Mundkurv,
kun frygtelig for Synet, værde slove,
Kartoverne skal deres Harme spye
ud imod Himlens Skyer, som ei kan saares,
og paa et muntet, frit Tilbagetog,
med hele Hjelme, med udragne Sværde,
vi vil det muntre Blod igjen hjembære,
som hid vi kom at sprudle for Jer Stad
og lade Jer i Fred med Viv og Børn.
Dog, hvis som Daarer I vort Tilbud afslaae,
saa troe ei Eders gamle Mures Runding
kan skjerme Jer mod Kampens Sendinge;
selv ei, om disse Engelskmænd i Vaaben
var leired' inden dens ujevne Omkreds.
Siig da, vil Eders Stad os kalde Herre
udi hans Navn for hvem vi har det fordret?

hvad eller skal vi give Tegn til Angreb
og vade til vor Eiendom i Blod?

Første Borger.

Vi ere Englands Konges Undersaatter;
for ham og i hans Navn vi holde Byen.

Kong Joh'an.

Erkjender Kongen da, og aabner for ham.

Første Borger.

Det kan vi ei. Den sig som Konge viser,
ham vil vi vise Troskab; indtil da
er vore Porte luft' for hele Verden.

Kong Johan.

Er ikke den som Kronen bærer Kongen?
Hvis ei, fra England jeg Jer Vidner bringer,
to Gange femten tusind tappre Hjerter —

Bastarden.

Og nogle Slegfredborn.

Kong Johan.

Som vil med deres Liv vor Ret bevise.

Kong Philip.

Ei færre og ei mindre Ædelbaarne —

Bastarden.

Og nogle Slegfredborn?

Kong Philip.

Staae rede her hans Krav at modbevise.

Første Borger.

Til I bestemme kan hvis Ret er værdigst,
vi, for den Værdigste, fra Eder Begge
tilbageholde den.

Kong Johan.

Da Gud tilgive
de Synderе, hvis Sjæle for det dugger

bortflytted er til Evighedens Bolig,
i Kamp og Feide for vort Riges Konge!

Kong Philip.

Amen! Til Hest, I Riddere! Til Vaaben!

Bastarden.

Sankt George, som Dragen slog, og stedse siden
paa min Veninde Skildt paa Hesten traver,
lær os at fægte! (til Østerrig.)
Ha, var jeg i Hulen
med Jer Lovinde, Ven, et Dyrehoved
jeg fæstede til Eders Lovehud,
og gjorde Jer til et Uhyre.

Østerrig.

Stille!

Bastarden.

O skjælv, hvis I kan høre Løvens Brøl.

Kong Johan.

Drag op paa Sletten, hvor i bedste Orden
vi alle vore Tropper kan opstille.

Bastarden.

Ja iler, for at vinde bedste Standpunkt.

Kong Philip.

Saa være det. — (til Ludvig.)
Og paa den anden Hoi
lad Resten stille sig! — For Gud og Retten!

(Alle gaae.)

Anden Scene.

Samme Sted.

(Fægtning og Angreb; derpaa Tilbagetog. En fransk Herold med Trompeter nærmer sig Stadens Port.)

Fransk Herold.

I Mænd af Angers, aabner Porten vidt
nu for ung Arthur, Hertug af Bretagne,
som har i Dag ved Frankrigs Haand fuldbragt
et Taareværk for mangen engelsk Moder,
hvis Sønner ligge spredt i blodigt Støv,
og mangen Enkes Husbond krympende
omfavner koldt den blodbestænkte Jord,
mens Seiren leger glad, med lidet Tab,
paa Frankrigs Faner, som i Luften dandse.
De triumpherende snart drage hid
for at udraabe Arthur af Bretagne,
som Englands og som Eders rette Konge.

(En engelsk Herold kommer med Trompeter.)

Engelsk Herold.

Fryd! Mænd af Angers, ring med Eders Klokker,
thi Kong Johan, Jer Konge, nærmer sig
med Herskerbud paa denne varme Dag!
De Sølver-Baaben, som hans Hær hidbragte,
forgyldt med Fransknænds Blod igjen hjembæres.
Ei nogen Fjederbusk paa engelsk Hjelm
blev af en Franskmands Spyd til Jorden slagen,
og Bannerne de samme Hænder pryde,
som førte dem, da først vi brede op.
Hist komme, lig en munter Jæger-Skare,
de brave Engelskmænd, med Purpurhænder
besprængt med Blod af faldne Fjendehær;
thi aabner Portene for Seirens Sønner.

Første Borger.

Herolder, fra vort Taarn vi skuet har
ethvert Tilbagetog og hvert et Angreb
af begge Hærene; men Seiren ei,
saavidt vi skjønne kan, til Nogen smiled.
Blod kjøbte Blod, og Slag har svaret Slag,
Magt stod mod Magt, og Styrke stred med Styrke;
de lige er — saa er vort Sind for Begge.
Til een sig viser størst, vi holde Staden
for ingen af dem og dog for dem Begge.

(Fra den ene Side kommer Kong Johan med Tropper, samt Eleonore, Blanca og Bastarden; fra den anden Side Kong Philip, Ludvig, Østerrig og Tropper.)

Kong Johan.

Har, Frankrig, Du end mere Blod at spilde?
Siig, skal vor Retfærds-Strøm ei rolig flyde?
Dens Løb, oprørt ved Dine Dæmninger,
forlader vante Gang og oversvømmer,
forstyrret i sin Fart, Din nære Strandbred,
hvis Du dens Sølverbæk ei hurtigt giver
et fredeligt Udløb til Oceanet.

Kong Philip.

England, Du har ei spart en Draabe Blod
i denne haarde Prøve meer end Frankrig —
maaskee tabt meer. Ved denne Haand, som hersker
her under denne Himmelegn, jeg sværger:
For vi nedlægge vore Retfærds Vaaben,
vi styrte Dig, mod hvem de blive dragne,
hvis ei, jeg vil de Dødes Tal formere.
Det Pergament, som Kampens Udfald gjemmer,
skal prange med en falden Konges Navn.

Bastarden.

Ha, Majestæt! hvor høit Din Ære svæver,

naar sig det ædle Kongeblod opflammer!
Nu Døden sine Kjævebeen forstaaler,
og Kriger=Sværde blier dens Kloer og Tænder.
Ved saadan Fest den knaser Heltekjød,
saalænge der blandt Kongerne er Feide.
Hvi staae de Kongehære som forstenede?
Raab, Konger, Mord! Affted til blodig Slette,
I lige Magter, ildomspændte Aander!
Den Enes Fald den Anden Freden sikkrer,
og indtil da, Mord, Kamp, og Blod og Død!

Kong Johan.

For hvem af os har Staden sig erklæret?

Kong Philip.

For England, Borgere; tal, hvem er Konge?

Første Borger.

Naar vi først kjende ham, da Englands Konge.

Kong Philip.

Kjend ham i os, som her hans Ret beskytter.

Kong Johan.

Kjend ham i os; vi er vor egen Fuldmagt,
i fuld Besiddelse af vor Person,
vor egen, Angers's, og Eders Hersker.

Første Borger.

En større Magt end vi benægter dette,
og til det bliver afgjort, gjemme vi
vor fordums Tvivl bag vore stærke Porte,
beherskéd' af vor Frygt, indtil vor Frygt
forlader os for een erklæret Hersker.

Bastarden.

Ved Himlen, disse Daarer haane Eder.
De staae i Sikkerhed paa deres Mure,
som ved et Skuespil, og gabe rolig
paa Eders morderiske Kampoptog.

I Konger, lytter begge til mit Ord:
Som i Jerusalem Oprørerne,
gjør Fred en Stund og med forenet Magt
vend Eders Styrke imod denne Stad.
Fra Øst til Vest nyt, Frankerig og England,
Kartoverne, til Mundingerne ladte,
til deres Rædselslyd har rystet ned
steenhaarde Ribbeen om den stolte Stad. —
Med disse Uslinger jeg vilde lege,
til nindhegnet Ødelæggelsen
dem lod saa nogne som den tomme Luft.
Derefter handle hver med egen Styrke,
de sammenblandte Faner skifter atter,
vend Bryst mod Bryst og blodigt Spyd mod Spyd,
og i et Nu vil Lykken kalde frem
fra en af Siderne sin valgte Yndling,
hvem den udkaaret har til Dagens Gunst,
og kysse ham med en glorværdig Seier.
Hvad synes Eder om mit Raad, I tvende Magter?
Maaskee det smager lidt af Politik?

Kong Johan.

Ved Himlen, som sig hvælver over os,
det staaer mig an. — Skal vi os ene, Frankrig,
og sloife denne Stad til Grunden ned,
og derpaa slaaes om hvem der skal den eie?

Bastarden.

Nu? Føler Du som sig en Konge sømmer,
er Du som vi af denne Stad forhaanet,
da vend nu Mundingen af Dine Stykker,
som vore vi, mod disse frække Mure,
og naar til Grunden den er Støv og Grus,
da mod hinanden styrt med Pandser hvælvet,
gjør Underdaad for Himlen ellér Helved!

Kong Philip.

Saa være det; sig, hvor vil I angribe?

Kong Johan.

Fra Vesten Ødelæggelsen vi sende
i Stadens Barm.

Østerrig.

Fra Norden jeg.

Kong Philip.

Fra Syd vor Tordensky
en Kugleregn skal styrte i den By.

Bastarden (afsides.)

Fra Nord til Syd — o, hvilken herlig Dyst!
De Tvende skyde mod hinandens Bryst;
jeg hidser dem. — (høit) Til Kamp! til Slag! til
Mord!

Første Borger.

Hør os, I store Konger, hør et Ord,
og Fred jeg viser Jer og Venskabs Forbund.
Tag uden Sværd at drage denne Stad,
skjænk dem, som her et Offer blev for Kampen,
skjænk Livet dem, til Død paa Sotteseng.
Hold inde, hør mit Ord, I store Fyrster!

Kong Johan.

Siig frem, vi ere villige at høre.

Første Borger.

Fyrstinde Blanca, Spaniens Datter, er
i Slægt med Engelland. Betragter nu
Prinds Ludvigs og den skjønne Jomfrues Alder.
Naar munter Elskov efter Skjønhed leder,
hvor findes den vel større end hos Blanca?
Naar Kjærligheden kydsk vil hylde Dyden,
hvor er den mere luttret end hos Blanca?
Og naar ærgjerrig Elskov søger Fødsel,
hvis Aarer har saa ædelt Blod som Blancas?
Just som hun er i Skjønhed, Dyd og Fødsel

Fuldkommenheden selv, saa er og Prindsen.
Om ei fuldkommen, sig, han er ei hende;
og atter hun aldeles Intet mangler
hvis det en Feil ei er, hun er ei ham.
Af en ophøiet Mand han er det Halve,
som ene kun ved hende kan fuldendes —
hun er det Halve af et Mesterværk,
men i ham er Fuldkommenhedens Fylde.
To slige Solverbakke, naar forenede,
forherlige de Bredder, dem indslutte.
Ved disse tvende Strømmes Sammenløb,
I Bredderne, o Konger, være skal,
naar disse elskte To I sammenknytte.
Sligt Forbund virker meer end Skud og Stormgang
mod vore stærke Porte; slig Forening
— end mere snart end Krud kan sprænge Flint —
vidt aabner Stadens Mundinger, og Alle
indlades skal. — Men uden denne Pagt,
er det oprørte Hav ei halv saa døvt,
ei Løven mere kjek, ei Bjerg og Klipper
meer ubevægelig, ja Døden selv
i vildest Harm ei halv saa fast bestemt
som vi, at holde Staden.

Bastarden.

Hvilken Stormvind,
som ryster Dødens gamle raadne Beenrad
af Pjalterne. En Mund, stor som et Svælg,
der spytter Død og Bjerge, Sø og Klipper,
og er med vilde Løver saa fortrolig
som trettenaarig Pige med sin Hund!
Hvad Kanoneer har ævlet den Krabat?
Han spyer Kanoner, Ild og Røg og Knald,
han giver Bastonnade med sin Tunge,
han prygler vore Øren, hvert hans Ord
slaaer bøder fra sig end en knyttet Nave.

Jeg aldrig før ved Ord var saa fortumlet,
selv ei da jeg Papa Sir Robert kaldte.

Eleonore.

Søn, lyt til denne Pagt, stift den Forening,
og Blanca giv en værdig Brudeskat.
Ved dette Baand saa sikkert Du befæster
Din tidt modsagte Ret til Englands Krone,
at hiin Gronskolling Soel til Modenhed
skal mangle for den Blomst, som Frugt ham loved.
Jeg Bifald læse kan i Frankrigs Die;
hor, hvor de hviske! Træng paa dem, imedens
Ærgjerrigheden endnu dem besjæler,
at Iveren, blodgjort ved lette Puft
af stumme Bønner og Medlidenhed,
sig stivner ei til hvad den var tilforn.

Første Borger.

Besvarer ei de tvende Majestæter
vor haardt betrængte Stads velmeente Forslag?

Kong Philip.

Tal England først, thi England var den Første
som har til Byen talt. — Hvad siger I?

Kong Johan.

Hvis Dauphin der, Din prindselige Søn,
i denne Skjønheds Bog „Jeg elsker" læser,
skal hendes Medgift være lig en Dronnings;
da skal Anjou, Poictiers, Touraine, Maine
og Alt hvad der paa denne Side Havet,
-- undtagen denne By vi nu beleire --
vor Krone og vort Herskab er pligtskyldigt,
forgylde Brudesengen og med Titler,
saint Magt og Ære saa berige hende,
som hun i Skjønhed, Ynde og i Fodsel
opveier hver Prindsesse her i Verden.

Kong Philip.

Hvad siger Du? Sku i Prindsessens Aasyn!

Ludvig.

Saa gjør jeg, og jeg seer i hendes Die
et Under, ja et underfuldt Mirakel:
Min egen Skygge staaer i hendes Die,
som, skjøndt det kun er Skyggen af Jer Søn,
til Soel forvandles og gjør mig til Skygge.
Tilforn jeg aldrig elsket har mig selv,
før nu mig selv indfattet her jeg seer
i disse Dines skjønne Speil afbildet.

(Taler sagte med Blanca.)

Bastarden.

I hendes Dines skjønne Speil afbildet! —
Hængt op i hendes Pandes mørke Folder!
I hendes Hjerte jordet! — Han er hildet
som Kjærligheds Forræder. — Hvilken Jammer,
at han skal være hildet, jordet, hængt,
og slig en Lykke for en Slyngel slængt.

Blanca.

Min Onkels Villie stedse min skal være:
Hvis han hos Eder Noget seer, ham tækkes,
kan saare let jeg være af hans Mening.
End meer oprigtigt talt, hvis I det ønsker,
jeg til min Kjærlighed det anbefaler,
og uden Smiger, Prinds, Alt hvad jeg seer
hos Eder er ei Kjærlighed uværdigt.
I Korthed sagt, jeg Intet seer hos Eder
— om Dadlesyge selv Jer Dommer blev —
som kan paa nogen Maade Had fortjene.

Kong Johan.

Vi selv vil høre dem; hvad siger Blanca?

Blanca.

At hun sin Ære sætter i at gjøre
hvad Eders Viisdom her befale vil.

Kong Johan.

Tal da, min Prinds; sig, kan I elske Blanca?

Ludvig.

Nei, spørg om jeg min Elskov blot kan tæmme,
thi uden Grændser er min Kjærlighed.

Kong Johan.

Da giver jeg Bolquessen, Touraine, Maine,
Poictiers og Anjou, disse fem Provindser,
til Dig med hende, og endvidere
sex Gang fem tusind Mark i engelsk Mynt. —
Philip af Frankrig, lad Din Søn og Datter
hinanden give Haand, hvis Du samtykker.

Kong Philip.

Saa være det. — Samsveier Eders Hænder!

Østerrig.

Og Læberne; jeg kan forsikre Jer,
i min Tid man ei heller glemte sligt.

Kong Philip.

Nu, Borgere af Angers, aabner Porten
for dette Venskabsbaand I selv har knyttet.
I Sankt Marias Kirke vil vi strax
Formælingen høitideligen feire.
Er Fru Constance ei nærværende?
Dog nei; thi havde hun tilstede været,
da havde denne Pagt nok Modstand mødt.
Hvor er hun med sin Søn? Siig frem; hvo veed det?

Ludvig.

I Eders Høiheds Telt, fuld af Bekymring.

Kong Philip.

Paa Ære, dette Forbund vi har sluttet
for hendes Sorg er ringe Lægemiddel. —
Min kongelige Broder, siig, hvorledes
beroliges den fyrstelige Enke?

For hendes Ret at hævde kom vi her,
og Himlen veed en anden Vei vi toge,
til egen Fordeel kun.

Kong Johan.
Vi hele Alt:
Til Grev af Richmond, Hertug af Bretagne
Prinds Arthur vi ophøie. Denne Stad
skal dertil være hans. Kald Fru Constance;
et hastigt Bud til denne Høitidsfryd
indbyde hende flux! — Vi skal, jeg haaber,
om ei opfylde hvert af hendes Ønsker,
dog paa en Maade tilfredsstille hende
og derved standse hendes Skrig og Raab.
Afsted, saa hastig som det kun er muligt,
til denne ei betænkte Høitidsfest.

(Alle gaae uden Bastarden. Borgerne drage dem tilbage fra Murene.)

Bastarden.
O Verden! Konger! Forbund! Lutter Galskab!
Johan, for Arthurs hele Ret at rove,
har villig skilt sig ved en Deel; og Frankrig,
— til Vaaben kaldet af Samvittigheden —
der drog til Felts af Christenkjærlighed
som Herrens egen Kriger, laaner Øre
til denne Sledske, denne Forsats=Vexler,
den Koblerske, som leder Troskab vild,
den Løfte=Bryder, som fra Alle vinder,
fra Konge, Bettler, og fra Gamle, Unge,
som Møen, der har Intet meer at miste
end Navnet Mø, selv dette Staklen rover —
den lede, sledske Kryber Egennytten.
Ja Egennytte, denne Verdens Afgud,
den Verdens, som ved egen Ligevægt
var rund og jevn og løb paa jevnest Flade.

Ved denne Fordeel, denne Alt=Forſtyrrer,
den Altings Driveſjæder, Egennytten,
der ſtedſe imod Ligevægten ſtrider,
mod Handling, Forſat, imod Lob og Henſigt;
ved denne Rufferſke, den Egennytte,
det Altforvandlende Forvexlings=Ord,
har Frankrigs Blik med Vægelſind ſig ſkammet
har det fra forſt beſtemte Hjælp ſig draget,
fra ærefuld og hoiſt retmæssig Krig,
til nedrig, lav og ſlet afſluttet Fred.
Men hvorfor ſkjælder jeg paa Egennytten?
Fordi den endnu ei til mig har beilet?
Ei at jeg jo har Lyſt at aabne Haanden
naar dens forgyldte Engle hilſe den,
men fordi Haanden, endnu friſtet ei,
en fattig Tigger lig, den Rige ſkjælder.
Vel, mens jeg Betler er, jeg ſkjælde vil
og kalde det kun Synd at være rig,
men bli'er jeg riig, min Tro jeg vil ombytte
og ſige: hvad er Laſt? kun Betleri.
Naar Konger bryde Ord af Egennytte,
da vær, Gevinſt, det Hav jeg ſvømmer i!

(gaaer.)

Tredie Akt.

Første Scene.

Den franske Konges Telt.

Constance, Arthur og Salisbury komme.

Constance.

Formæles skal! Hinanden sværge Fred!
Falsk Blod med falsk forene! Blive Venner!
Provindserne med Ludvig givne Blanca!
Det er ei saa; Du har forhørt, fortalt Dig!
Betænk Dig vel, og gjentag Din Beretning.
Du sagde kun at det var saa; jeg haaber
Du har ei Sandhed talet, thi Dit Ord
er kun et menneskeligt Aandepust.
Tro mig, min Ven, jeg kan umuligt troe Dig;
jeg har en Konges Eed for det Modsatte.
Du straffes bør fordi Du ængster mig,
thi jeg er syg, tilbøielig til Frygt,
fortrykt ved Uret, derfor fuld af Frygt;
er Enke, husbondløs, et Rov for Frygt,
er Qvinde, af Naturen født til Frygt,
og skjøndt Du tilstaaer nu Du spøgte kun,
kan det dog ei berolige mit Indre:
jeg skjælve vil og bæve hele Dagen.
Hvi ryster Du Dit Hoved saa vemodigt?
Hvi seer Du saa bedrøvet paa min Søn?
Hvad mener Du med Haanden der paa Brystet?
Hvi flyde dine Taarer lig en Strøm,
der stolt vil sine Bredder oversvømme?
Bekræfte disse Sorgens Tegn Dit Ord,
saa tal igjen! Ei hele Din Beretning;
men kun det ene Ord, om det er sandt.

Salisbury.

Saa sandt, som J med Rette troer det falsk,
da J til Tvivl har saare gyldig Aarsag.

Constance.

Hvis Du mig lærer denne Sorg at troe,
da Sorgen lær hvorledes den kan dræbe;
lad Livet og lad Troen gaae i Kamp
som to Fortvivlede i rædsom Harme,
der falde i det samme Nu og døe.
Ludvig har ægtet Blanca! — Barn, hvem er Du?
Med Frankrig-England Ven! — hvad er da jeg?
Saa Menneske, Dit Aasyn ængster mig.
Hvor hæslig dog Din Efterretning gjør Dig!

Salisbury.

Hvad anden Harm har jeg, Fyrstinde, øvet,
end blot fortalt, hvad Andre har udrettet?

Constance.

Den Harm er i sig selv saa hadefuld,
at hver, som derom taler, hades bør.

Arthur.

Jeg beder Jer, vær rolig, gode Moder.

Constance.

Hvis Du, som beder mig at være rolig,
var grim, en Skjændsel for Din Moders Skjød,
med lede Pletter og med fæle Mærker,
afsindig, lam og kroget, sort og vansør,
bedækt med smitsomt Saar og ækle Bylder,
da var jeg rolig, da var jeg tilfreds,
da jeg Dig elsked ei og Du ei var
en Krone og Din høie Fødsel værdig;
men Du er skjøn, og ved Din Fødsel, Barn,
har Lykken og Naturen sig forenet.
Naturen smykked Dig med Liliens Hvidt,

med Rosenknoppens Rodt; men Lykken — o!
den verlet er, forfort og fra Dig vegen,
den har Johan, Din Onkel, valgt til Afgud,
og Frankrig ved dens gyldne Haand nedtræder
i Stovet Agtelsen for Herskerretten,
og kaster hen sig til en Kobler for den.
For Frankrig og Johan er Lykken Kobler, —
den Bolerske! Johan, den frække Ransmand! —
Siig, Menneske, er Frankrig ei Meeneder?
Forgift ham med Dit Ord! Gaa, skynd Dig bort!
Lad mig med Sorgen ene, som jeg ene
er tvungen til at bære.

Salisbury.

Tilgiv Frue,
jeg ene tor til Kongerne ei gaae.

Constance.

Du tor, Du skal! Jeg vil ei med Dig gaae!
Jeg lære vil min Sorg at være stolt;
thi Sorg er stolt, den nødig vil sig boie.
Til mig og til mit stolte Sorrigs Sæde,

(kaster sig paa Jorden.)

kald Konger hid; thi Sorgen er saa stor,
at kun den vide, nagelfaste Jord
kan bære den. Her jeg og Sorgen throner,
for den sig boie Konger selv med Kroner.

(Kong Johan; Kong Philip, Ludvig, Blanca, Eleonore, Bastarden, Østerrig og Folge komme.)

Kong Philip.

Ja, elskte Datter, denne skjønne Dag
for stedse holdes skal høitidelig;
for den at feire Solen i sit Løb
har standset brat og leger Alchymist,
da med sit Dies Glands den har forvandlet

den klumpet magre Jord til Glimmer=Guld;
Aarlobet, som den Dag tilbagebringer,
skal stedse see den som en Helligdag.

Constance (reisende sig.)

En syndig Dag, ei nogen hellig Dag!
Hvad har den Dag fortjent? Hvad har den gjort,
at den med gylden Skrift nedtegnes skal
blandt mærkelige Ting i Tidens Bog?
Nei, heller riv den Dag af Ugen ud,
den Trængselens, den Skams og Meeneds Dag;
og bliver den, lad svangre Qvinder bede,
at de paa denne Dag forløst ei vorde,
at ei Misfoster deres Haab skal knuse.
Paa denne Dag skal Skipper frygte Skibbrud,
og intet Kjøb paa denne Dag skal lykkes;
alt denne Dag Begyndt uheldigt ende,
ja Troen selv forvandle sig til Falskhed!

Kong Philip.

Ved Himlen, Frue, I har ingen Aarsag
at bande hvad paa denne Dag er skeet.
Har jeg min Majestæt ei Eder pantsat?

Constance.

Nei, I bedrog mig med en Efterligning
af Majestæten, som paa Prøvens Steen
befandtes uden Værd. I er Meeneder.
I vilde mine Fjenders Blod udøse,
og nu med Eders I forstærker det.
Den tappre Kraft og Krigens vrede Bryn
blev kold i Venskab ved en sminket Fred;
vor Undertrykkelse besegler Pagten.
Mod de meensvorne Konger'varn Dig, Himmel!
En Enke raaber: Himmel, vær min Husbond!
Lad denne Syndedags harmfulde Timer
i Fred ei ende, men for Solen daler

sat mellem de Troloſe vaknet Tvedragt!
Hor mig, hor mig! —

Østerrig.

Fru Constance, Fred;

Constance.

Krig! Krig! Ei Fred! For mig er Freden Krig.
O Østerrig! Limoges! O, Du beskæmmer
det blodbestænkte Rov. Du Træl, Du feige Usling,
i Daad en Dværg, i Nedrighed en Kæmpe!
Du, paa den stærke Side stedse stærk!
Du Lykkeridder, som end aldrig fægted,
naar ei den lunefulde Dame viste
Dig Sikkerhed; Du ogsaa er Meeneder,
som sledsk for Magten smigrer. Hvilken Daare!
En sværmersk Nar, som støier, stamper, sværger,
alt for min Sag. O Du koldblodige Slave,
har Du ei talt lig Torden for mit Vel?
Min svorne Kriger, Du mig bad at stole
paa Dine Kræfter, paa Din Lykkes Stjerne;
og gaaer Du nu ei over til min Fjende?
Du bær en Løvehud; bort, bort med den,
og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre.

Østerrig.

O, at en Mand udtalte disse Ord!

Bastarden.

Og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre.

Østerrig.

Dit Liv det gjælder, Skurk, hvis Du det siger.

Bastarden.

Og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre.

Kong Johan.

Vi lide dette ei; Dig selv Du glemmer.

Kong Philip.

Her kommer Pavens hellige Legat.

(Pandulpho kommer.)

Pandulpho.

Hil Eder, Hil! I Herrens Salvede!
Dig, Kong Johan, min hellige Sending gjælder.
Jeg Pandulpho, af Milano Cardinal,
og her Legat fra Pave Innocenz,
Dig spørger i hans Navn, paa Kirkens Vegne,
hvi Du mod den, imod vor hellige Moder
opsætter Dig, og holder Stephen Langton,
den valgte Erkebisp af Canterbury,
med Magt tilbage fra den hellige Stol?
— Fra Pave Innocenz, vor hellige Fader,
og i hans Navn Dit Svar jeg herpaa fordrer.

Kong Johan.

Siig, hvilket jordisk Navn kan til Forhør
en salvet Konges frie Aande kalde?
Du kan et Navn ei finde, Cardinal,
saa lavt, uværdigt og saa latterligt
som Pavens, for at kalde mig til Regnskab.
Bring ham det Gjensvar, og fra Englands Mund
sol dette til, at ingen Vælsklands Præst
skal tiende og tolde i vort Rige;
og da vi, Himlen næst, er Overhoved,
saa vil vi under den det Overherskab,
som os er givet, hædre og forsvare,
foruden Bistand af en jordisk Haand.
Siig Paven det, uruden mindste Sky
for ham og hans sig selv tiltagne Magt.

Kong Philip.

Broder af England, nu bespotter Du.

Kong Johan.

Skjendt Du og alle Christendommens Konger

saa grovelig af denne Klerk vildledes,
idet I frygte den Forbandelse,
som Penge kan afværge, og for Prisen
af usølt Guld og Sølv forfalsket Aflad
Jer kjøbe af den Mand, som selv ved Salget
fraskrifter sig sin Synds Tilgivelse: —
skjøndt Du og hele Resten, saa misledet,
med Penge fede vil den Hexe-Gjøgler,
vil jeg dog ene, ene sætte mig
mod Paven, og hans Ven min Fjende kalde.

Pandulpho.

Da, ved den Myndighed som mig er tildeelt,
Du skal forbandet staae, i Kirkens Band.
Velsignet være den, som sig losriver
fra Troskabs Eed og Huldskab mod en Kjætter,
og hver den Haand fortjenstfuld kaldes skal,
— canoniseert og tilbedt som en Helgen, —
der rydder bort, ved hemmelige Midler,
Dit afskyfulde Liv.

Constance.

Det være tilladt
at jeg en Stund med Rom forbander ham!
Raab Amen, gode Fader Cardinal,
til mine dyre Eder; ingen Tunge
har saadan Ret som jeg, ham at forbande.

Pandulpho.

For min Forbandelse er lovlig Fuldmagt.

Constance.

Men og for mig. Naar Lov ei skaffer Ret,
det lovligt er at Lov ei hindrer Uret.
Ei Loven kan mit Barn sit Rige give,
thi han som Riget har er Lovens Hoved;
derfor, da Loven selv er fuldest Uret,
hvor kan den da mig nægte at forbande?

Pandulpho.

Philip af Frankrig, vil Du ei bandsættes,
Du slippe denne Erkefjætters Haand
og stille Frankrigs Magt imod hans Hoved,
naar han sig ei vil underkaste Rom.

Eleonore.

Du blegner, Frankrig, drag ei Haanden til Dig.

Constance.

Giv, Helved, Agt, at Frankrig ei fortryder!
En Sjæl Du taber naar han slipper Haanden.

Østerrig.

Kong Philip, lyt til Cardinalens Ord.

Bastarden.

Og hæng et Kalveskind paa Dine Skuldre!

Østerrig.

Vel, Slyngel, jeg maa stikke det i Lommen,
fordi —

Bastarden.

Jer Brog det herligt rumme kan.

Kong Johan.

Philip, hvad siger Du til Cardinalen?

Constance.

Han sikkert er af Cardinalens Mening.

Ludvig.

Betænk Jer, Fader, hvad Forskjellen er:
En centnerstær Forbandelse fra Rom,
hvad eller lette Tab af Englands Venskab; —
det Mindste valg.

Blanca.

Det er Forbandelsen.

Constance.

Staa, Ludvig, fast; thi Satan frister Dig
i Skikkelse af en nys vunden Brud.

Blanca.

Constance efter hendes Tro ei taler,
men efter Tarv.

Constance.

Hvis Du mig tilstaaer Tarv,
som ikkun leve kan ved Troens Død,
saa vil min Tarv nødvendig Dig bevise,
at Troen lever op ved Tarvens Død.
Træd ned, min Tarv, og Troen da vil stige,
sørg for min Tarv og Troen trædes ned.

Kong Johan.

Bevæget Kongen er, han svarer ei.

Constance.

Fjern Dig fra ham, og lad ham svare selv.

Østerrig.

Saa være det. Kong Philip, ei tvivlraadig!

Bastarden.

Raad til et Kalveskind vi faae, Du Daare.

Kong Philip.

Hvad skal jeg svare? Jeg er heel forvirret.

Pandulpho.

Ethvert Dit Ord vil Dig forvirre meer,
naar Du forbandet staaer, af Kirken bandlyst.

Kong Philip.

Ærværdige Fader, sæt Jer i mit Sted
og sig hvorledes I da vilde handle.
Hiin Kongehaand med min er nylig knyttet
og vore Sjæles inderlige Forbund
høitidelig ved Pagt er sammenlænket,
ved helligt Løfte og ved festlig Ed.
Den sidste Aande, som gav Ordet Lyd,
var svoren Troskab, evig Fred og Venskab
imellem vore Riger og os selv.

Og just for denne Stilstand, kort tilforn,
— saa kort at neppe Hænderne var vasked'
for at besegle denne Fredens Pagt —
ved Himlen selv at de med Slagter=Griflet
besudled vare, hvormed Hevnen nedskrev
Ufreden mellem to oprørte Konger.
Skal disse Hænder, nys fra Blodet rensed',
som nylig slutted stærke Venskabs Pagt,
skal de opløse dette ædle Forbund?
med Troskab lege og med Himlen gøgle,
og tvende Smaaborn lig, med Vægelsind
fra Haanden Haanden drage, og bortsværge
den svorne Troskabs Eed, paa Ægtesengen,
hvor Freden smiler, blodigt Banner kaste,
og Oprør stifte paa Oprigtigheds
saa glatte Pande? O, hellige Herre,
o, ærværdige Fader, ei saaledes!
Opfind, paalæg, befal i Eders Fromhed
en anden Vei, og vi skal troe os signed'
ved Eders Villie, og forblive Venner.

Pandulpho.

Al Form er formløs, Ord er uden Kraft,
naar ei de Englands Venskab sig modsætte.
Derfor til Vaaben, bliv vor Kirkes Stridsmand,
og lad vor Moder Kirken aande ud
Forbandelsen mod sin oprørske Son!
En Slange heller Du ved Tungen holde,
den grumme Løve ved sin stærke Klo,
en sungrig Tiger sikkrere ved Tanden,
end, Frankrig, denne utroe Haand i Fred.

Kong Philip.

Jeg giver slip paa Haanden, ei paa Troen!

Pandulpho.

Da bliver Troen Fjende af Din Troskab.
Lig Borgerkrig Du sætter Eed mod Eed

og Tunge imod Tunge. Lad Dit Løfte,
til Himlen svoret først, opfyldes —
det byder Dig at være Kirkens Kæmper.
Hvad siden Du besvor er mod Dig selv,
og kan ei ved Dig selv udrettet blive.
Har Du et Løfte gjort at øve Udaad,
da er det Udaad naar Du holder Løftet,
og naar Din Jdræt sigter til det Gode,
er Retfærd tjent naar Du det lader ugjort.
Det bedste Middel ved forfeilet Hensigt
er at forfeile den, og det Urette
ved denne Uret vorder atter Ret,
og Falskhed læger Falskhed, just som Ilden
i de forbrændte Aarer Ilden kjøler.
Den christne Lære bød Dig Eden holde,
men Du har svoret mod den christne Lære,
hvorved Du svor mod det, som Du besvor
og satte Ed, til Vidne paa Din Tro,
imod en Ed. Vil Du i Troskab sværge,
da sværg at Du vil ei Meeneder være;
thi hvilket Spotteri var ellers Eden?
Da nu Du svor for at forsværge Dig,
Meeneder bli'er Du, naar Du holder Eden.
Derfor, Dit sidste Løfte mod Dit første
er i Dit Hjerte Oprør mod Dig selv,
og ingen bedre Seier kan Du opnaae,
end naar Du med Din ganske Sjæl Dig væbner
mod denne falske, slappe Lokkemad,
hvortil vor Bøn, naar Du den værdigt hylder,
skal stedse staae Dig bi; hvis ei, da vid
at vor Forbandelse saa svært Dig rammer,
saa tungt, at Du den ei afryste kan,
men i Fortvivlelse døer under Vægten.

Østerrig.

Oprør os tjener bedst.

Baſtarden.

Du taler med?
Kan ei et Kalveſkind Dig ſtoppe Munden?

Ludvig.

Til Vaaben, Fader!

Blanca.

Paa Din Bryllupsdag,
imod det Blod ſom Du har nylig ægtet?
Hvad, ſkal vor Feſt af døde Kroppe feires?
Skal Trommen, ſkal den ſkraldende Trompet
— kun Helveds-Larm — ſlaae Takten til vor Høitid?
O, Husbond, hør mig! Ak, hvor ny er Lyden
af Husbond i min Mund! I dette Navn,
ſom indtil nu min Tunge ei udtalte,
paa mine Knæe jeg beder, drag ei Vaaben
imod min Onkel.

Conſtance.

O, paa mine Knæe,
forſtenede ved Knærlen, jeg Dig beder,
Du ei forandre, bolde Prinds, den Dom
ſom Himlen alt har afſagt.

Blanca.

Nu ſkal jeg ſee Din Kjærlighed; thi hvad
kan røre Dig ſaa ſtærkt ſom Navnet Huſtru?

Conſtance.

Det, ſom hans Stotte er og ſom er Din:
Hans Ære; O, Din Ære, Prinds, Din Ære!

Ludvig.

Hvi ſynes Eders Majeſtæt ſaa kold,
da ſlig en vigtig Sag Beſlutning fordrer?

Pandulpho.

Forbandelſen jeg lyſer over ham.

Kong Philip.

O nei dog! — England, jeg forlader Dig.

Constance.

O, Majestætens skjønne Atterkomst!

Eleonore.

O, sule Affald nu af fransk Utroskab!

Kong Johan.

Du, Frankrig, snart skal angre dette Ord.

Bastarden.

Du gamle Graaskjæg, Tid, Du Klokkestiller,
Hvad er Din Villie? Vel, lad Frankrig angre!

Blanca.

Blodrød er Solen. Skjønne Dag, Far hen!
Til hvilken Side skal jeg vende mig,
thi hvert Parti har en af mine Hænder.
Jeg holder begge fast: — i deres Harme
de splittes ad og sønderrive mig.
Jeg kan ei bede at Du vinder, Husbond,
jeg, Onkel, maa anraabe om Dit Tab;
jeg Lykke kan ei ønske Dig, min Fader,
Gid, Bedstemoder, ei Du Held opnaae.
Hvo der end vinder, jeg maa stedse tabe,
før de begynde, er min Skjæbne afgjort.

Ludvig.

Jeg, Blanca, er Din Lykkes Støttestav.

Blanca.

Hvor Lykken lever, der er Livets Grav.

Kong Johan.

Gaa, Fætter, gaa; drag sammen vore Kræfter.

(Bastarden gaaer.)

Frankrig, en Lue=Harme mig fortærer,
et Raseri, som er saaledes antændt,
at Intet uden Blod det slukke kan;
kun Blod, det dyreste som Frankrig eier.

Kong Philip.

Det Raseri skal brænde Dig til Aske,
for Ilden bli'er udslukket af vort Blod.
Pas paa Dig selv; Du svæver stærkt i Fare.

Kong Johan.

Ei nær som han der truer. — Til vor Skare!

(De gaae.)

Anden Scene.

Slette nær Angers.

Tummel. Fægtning. Bastarden kommer med Østerrigs Hoved.

Bastarden.

Nu, ved mit Liv, varm bliver denne Dag.
I Skyen svæver ondskabsfuld en Luftaand
og ryster Uheld ned. Lig, Østrigs Hoved, der,
mens Philip aander end.

(Kong Johan, Arthur og Hubert komme.)

Kong Johan.

Hubert, vogt dette Barn. — Philip afsted,
min Moder er beleiret i vort Telt,
og taget, frygter jeg.

Bastarden.

Jeg redded hende;
hun er i Sikkerhed, frygt ei min Drot.
Men fremad, Konge! Saare liden Meie
vil give denne Dag et heldigt Udfald.

(De gaae.)

Tredie Scene.

Samme Sted.

Tummel. Fægtning. Tilbagetog. Kong Johan, Eleonore, Arthur, Bastarden, Hubert og Adelsmænd komme.

Kong Johan.

Saa være det. (til Eleonore.)
Min Moder bliver her,
beskyttet vel. (til Arthur.) Vær ei saa sorgfuld, Fætter.
Din Bedstemoder elsker Dig; Din Onkel
vil blive Dig saa kjær, som for Din Fader.

Arthur.

Min stakkels Moder, hun vil doe af Sorg.

Kong Johan (til Bastarden.)

Min Fætter, iil til England før vi komme.
See til Du ryster Pengeposerne
hos Munkeflokken; lad de fangne Engle *)
i Frihed slippe ud. De Hungrige
nu tære skal paa Fredens fede Ribbeen.
Vor Fuldmagt bruge Du i al dens Styrke!

Bastarden.

Bog, Klokke, Kjærte mig ei hindre skal
at komme strax, naar Guld og Sølv mig vinker.
Farvel min Konge! — Naar jeg er gudfrygtig,
for Eders Sikkerhed, min Bedstemoder,
jeg bede vil; jeg kysser Eders Haand.

Eleonore.

Farvel, min gode Fætter.

Kongen.

Lev Du vel!

(Bastarden gaaer.)

---

*) En datid gangbar Mynt, hvorpaa en Engel var præget.

Eleonore.

Kom hid, min lille Fraende, hor et Ord.

(Hun gaaer tilside med Arthur.)

Kong Johan.

Kom hid, min Hubert! O, min kiære Hubert,
vi meget skylde Dig. I dette Kjodhuus
er der en Sjæl, som regner sig Din Skyldner
og som med Renter vil betale Dig.
Det Løfte, Ven, Du mig frivillig gav,
i denne Barm hoit skattet endnu lever.
Giv mig Din Haand! Jeg Noget har at sige —
dog til en bedre Tid jeg gjemmer det.
Ved Himlen, Hubert, jeg mig næsten skammer
at yttre i hvad Grad jeg agter Dig.

Hubert.

Jeg Eders Majestæt er sær forpligtet.

Kong Johan.

End, Ven, har Du ei Grund at sige saa,
men Du skal faae, — hvor seent end Tiden kryber,
vil den dog engang slaae for Dig at lønne.
Jeg meget har at sige, — men ei nu. —
Paa Himlen Solen staaer; den stolte Dag
med alle denne Verdens muntre Glæder
er altfor brusende, for broget lys
til mig at høre. — Ja, hvis Midnatsklokken
fra sin Metalmund, med sin Kobber-Tunge
i Natten toned over Sovnens Born;
var dette, hvor vi staae, en Kirkegaard;
var Du af tusind Lidelser nedtrykt,
og hvis den tvære Aand, den merke Tungsind
tillod Dit Blod kun svært og tykt at flyde,
som ellers løber sprudlende i Aaren
og driver Gjækken Smiil i Diet op,
mens Kinden gloder af barnagtig Skjemt,

— en Stemning, som min Hensigt fjendtlig er; —
ifald Du kunde see mig uden Øine,
mig høre uden Øren og gjensvare
foruden Tunge, kun ved Tanken ene,
foruden Øiets, Ørets Brug og Klang af Ord;
da jeg til Trods for den aarvaagne Dag
min Tanke vilde gyde i Din Barm;
men ak, ei nu! — Dog hoit jeg elsker Dig
og sikkerlig jeg troer Du vil mig vel.

Hubert.

Saa vist, at Alt hvad I paalægger mig,
var end min Død til denne Handling knyttet,
ved Gud, jeg gjorde det.

Kong Johan.

Veed jeg det ei?
Min gode Hubert, Hubert, kast Dit Øie
hist paa den unge Dreng. Hør mig, min Ven,
han er en giftig Slange paa min Vei,
og hvorsomhelst min Fod paa Jorden træder,
han ligger for mig. — Nu — forstaaer Du mig?
Du er hans Vogter.

Hubert.

Jeg skal vogte ham,
saa han Jer Majestæt skal ei fortørne.

Kong Johan.

Død!

Hubert.

Min Drot?

Kong Johan.

En Grav!

Hubert.

Han skal ei leve.

Kong Johan.

Nok!

Jeg kunde være munter nu, min Hubert!
Jeg siger ei hvad jeg har tiltænkt Dig.
Forglem det ei! — Fru Moder, lev I vel,
jeg sender Eder de omtalte Tropper.

Eleonore.

Dig følge mine Ønsker.

Kong Johan (til Arthur.)
Nu til England!
Hubert skal følge og ledsage Dig
med skyldig Ærefrygt. Op, til Calais!

(De gaae.)

Fierde Scene.

Den franske Konges Telt.

Kong Philip, Ludvig, Pandulpho og Følge.

Kong Philip.

Saa er da ved en Stormorkan paa Havet
den hele Flaades mange Seilere
adsplittede og skilte fra hverandre.

Pandulpho.

Kun Haab og Mod! Alt vil endnu gaae godt.

Kong Philip.

Hvad kan gaae godt, naar Alt saa ilde gaaer?
Er vi ei slagne? Angers ikke tabt?
Arthur ei Fange? Mange Venner dræbte?
Og England blodig er til England reist,
har os til Trods hver Hindring gjennembrudt.

Ludvig.

Hvad han har vundet har han alt besæstet.
En saadan Jil med saadan Klogskab parret,
saa megen Orden ved saa piilsnar Fremgang

er mageles. Hvo læste eller hørte
om en beslægtet Handling denne lig?

Kong Philip.

Vel kan jeg tilstaae England denne Roes;
den er dog lidt Undskyldning for vor Skam.

(Constance kommer.)

Hvem kommer der? Et Gravsted for en Sjæl;
den evige Aand med hendes Villie sluttet
i den betrængte Aandes skumle Fængsel.
Jeg beder Dig, Constance, følg med mig.

Constance.

Der seer I Følgen nu af Eders Fred!

Kong Philip.

Taalmodig, Frue! Fat dog Haab, Constance!

Constance.

Nei, jeg modsætter mig hvert Raad, hver Lindring.
Kun den som ender Alt: Du sande Lindring,
Død! Død! Du elskede, Du hulde Død!
Du Balsom, Stank! Du sunde Raadenhed!
Reis Dig fra Leiet af den evige Nat,
Du Tilfredshedens Had og Skræk og Rædsel!
Jeg Dine Knokler kysse vil, og pryde
Din tomme Skal med mine Dienstene;
af Dine Orme gjør jeg Fingerringe,
og stopper Aandens Dør med ækkelt Støv;
som Du jeg bliver et uhyre Aadsel.
Kom, griin ad mig, og jeg vil troe Du smiler,
og som Din Viv Dig favne. Kom til mig,
Du Jamrens Yndling!

Kong Philip.

Hulde Sorg, vær rolig!

Constance.

Nei, nei, saalænge jeg til Raab har Aande.

O at min Tunge sad i Tordnens Mund!
Da skulde jeg med Rædsel vaagne Verden
og ryste fra sin Sovn den sæle Beenrad,
som ei en Qvindes svage Røst kan høre,
som haaner fræk Elendighedens Raab.

Pandulpho.

Det er jo Vanvid, Frue, og ei Sorg.

Constance.

Det er ei Fromhed at belyve mig!
Jeg gal? De Haar jeg slider i er mine;
jeg er Constance, og var Gotfreds Hustru.
Ung Arthur er min Søn, og han er borte.
Jeg er ei gal; o give Gud jeg var!
da kunde jeg maaskee mig glemme selv.
O kunde jeg! Hvad Sorg jeg skulde glemme!
Præk Viisdom, som kan gjøre mig assindig,
og jeg skal dyrke Dig som Helgen, Præst;
thi, da jeg ei er gal, men føler Sorgen,
forhjælper mig min Klogskab til et Middel,
hvorledes jeg kan undgaae denne Qval,
og lærer mig at skille mig ved Livet.
Var jeg assindig, glemte jeg min Søn,
maaskee jeg saae i ham en Fugleskræmsel.
Jeg er ei gal; for vel, for vel jeg føler
hver enkelt Lidelses særskilte Qval.

Kong Philip.

Bind disse Fletninger. Hvad Kjærlighed
jeg seer i disse Lokkers skjønne Fylde!
Hvor blot en Solverdraabe faldt tilfældig,
der kløbe sig med fælleds Følelser
titusinde venskabelige Traade,
lig Elskende, der uadskillelige,
i Noden trofast holde sig tilsammen.

Constance.

Til England, hvis I vil.

Kong Philip.

Bind Eders Haar.

Constance.

Det vil jeg, ja! Og hvorfor vil jeg det?
Jeg afrev Baandene og raabte høit:
„O kunde denne Haand min Søn forløse
„som den har disse Haar i Frihed sat!“
Nu deres Frihed jeg misunder dem,
og nu jeg vil dem atter lænkebinde
fordi mit arme Barn en Fange er. —
Jeg, Cardinal, har hørt, at vi skal atter
i Himlen see og kjende vore Venner.
O, er det sandt, da seer jeg ham igjen;
thi siden Cains, den Førstefødtes, Tid
til ham der end igaar sin Aande drog,
saa elskelig en Skabning var ei til.
Men nu vil Kummens Orm min Knop fortære
og jage Blomsterrødmen fra hans Kind;
han som et Spøgelse bli'er tynd og hul,
og bleg og mager som en Feber-Rystet:
saa vil han døe, saa staaer han op igjen,
og naar jeg møder ham i Himlens Forgaard,
saa kjender jeg ham ei. O aldrig, aldrig
faaer jeg igjen at see min skjønne Arthur!

Pandulpho.

Formeget Sorgens Bitterhed I hvæsser.

Constance.

Du Søn har aldrig havt, at saa Du taler.

Kong Philip.

Som Eders eget Barn I elsker Sorgen.

Constance.

Ja, Sorgen er hos mig i Barnets Sted:
Den ligger i hans Seng, den følger mig,

den taler med hans Blik, hans Ord gjentager,
erindrer mig om hans Elskværdighed,
de tomme Klæder fylder med hans Billed:
har jeg da Aarsag ei at elske Sorgen?
Farvel — hvis saadan Sorg som jeg I havde,
jeg trøsted Eder bedre end I mig.

(afriver sin Hovedpynt.)

Jeg vil paa Hovedet ei være smykket,
saalænge min Forstand forstyrret er.
O Gud! min Dreng! min elskte Søn! min Arthur!
mit Liv! min Fryd! min Næring! min Alverden!
min Enketrøst! min Sorrigs Lægedom!

(hun gaaer.)

Kong Philip.

Jeg frygter en Ulykke, jeg vil følge.

(han gaaer.)

Ludvig.

I Verden Intet meer mig fryde kan;
mig Livet kjeder, som gjentaget Eventyr
sovndrukken Horers dorske Øre plager; —
dets søde Smag blev Rov for bitter Skam,
og Bitterhed og Skam blev kun tilbage.

Pandulpho.

For Lægedommen af en heftig Sygdom,
i Øieblikket af Helbredelsen
Anfaldet stærkest er, og alle Ønder,
jo synes værst idet de fjerne sig.
Hvad har I tabt ved Tabet denne Dag?

Ludvig.

Hver Hædersdag, al Glæde og Tilfredshed!

Pandulpho.

I havde Ret, hvis I den havde vundet.
Naar Lykken mener Mennesket det bedst,

da staaer der Trudsel i dens Die skrevet.
Det er utroligt hvad Johan har tabt
ved det, som han for sikkrest Binding holder.
I sorger fordi Arthur fangen er?

Ludvig.

Saa hjertelig, som han er glad han har ham.

Pandulpho.

Forstanden er som Blodet, ungdomsfuld.
Nu hor mig tale med en Spaadoms-Aand,
og hvert et Aandepust af det jeg siger
henblæse skal hvert Stovkorn, Straa og Skranke
bort fra den Vei, som jevn og sikkert leder
Din Fod til Englands Throne, derfor mærk:
Johan har Arthur nu; det er umuligt,
mens Livet varmt i Barnets Aarer spiller,
at denne Voldsmand roligt aande kan
en Dag, en Time, blot et Øieblik.
Det Scepter, uretmæssig Haand har grebet,
blier hævdet stormende som det blev vundet,
og den som skrider hen ad slibrig Bane
forsmaaer ei til sin Stotte Niddingsdaad.
For at Johan kan staae, maa Arthur falde;
saa være det, thi saa det kun kan være.

Ludvig.

Hvad vinder jeg da ved ung Arthurs Fald?

Pandulpho.

I Kraft af Eders Hustru Blancas Ret
I samme Fordring gjøre kan som Arthur.

Ludvig.

Og tabe den og Liv og Alt, som Arthur.

Pandulpho.

Hvor I er ny i denne gamle Verden!
Johan gjør Banen jevn; Jer feier Tiden.

Den som for ægte Blod sit Held vil kjøbe,
vil finde blodigt og uægte Held.
Udaaden Folkets Hjerter kjølne vil
og deres Iver vil saaledes frysе,
at naar den mindste Leilighed sig viser
de gjerne styrte ham fra Regimentet.
Ei en Uddunstning af en Taagesky,
ei noget Lustsyn, nogen Uveirsdag,
ei Stormvind, ei sædvanligste Bedrift,
som de jo nægte vil sin sande Aarsag,
men kalde det Misfostre, Meteorer
og Varsler, Undertegn og Himmelstemmer,
som true overlydt Johan med Hevn.

Ludvig.

Maaskee han ei vil røre Arthurs Liv,
men troe sig klippesikker ved hans Fængsling.

Pandulpho.

O, naar han hører at I nærmer Jer,
hvis ei ung Arthur da er borte alt,
døer han ved dette Bud. — Da Folkets Hjerter
imod ham reise sig i vildest Oprør
og kysse Løven af ukjendt Forandring,
og suge Grund til Oprør og til Harme
ud af Johans blodstænkte Fingerender;
mig synes alt jeg seer den hele Larm.
Hvad kan vel bedre skee for Jer end det
jeg nu har nævnet. Bastarden Faulconbridge
er og i England; han brandskatter Kirker
og baaner Frombed selv. Et Dusin Franske
i Vaaben der var som en Lokkemad,
der drog titusind Engelskmænd til sig,
ret som en liden Sneebold naar den vældes
omsider blier til Bjerg. O ædle Dauphin,
følg med til Kongen! Det er underfuldt
hvad denne Utilfredshed virke kan

nu, Sjælene er overfyldt med Harme.
Til England da! Jeg virke vil paa Kongen.

Ludvig.

Stor Grund stor Daad fremdriver. Lad os fægte!
Sit Tilsagn Kongen Jer vil ikke nægte.

(De gaae.)

Fjerde Akt.

Første Scene.

Northampton. Et Værelse paa Borgen.

Hubert kommer med to Betjente.

Hubert.

Ved disse Jern blodrode; pas Du staaer
skjult bag Tapetet hist, og naar jeg stamper
med Foden imod Gulvet, styrt da frem
og bind den Dreng, som I vil finde hos mig,
til denne Stol. Vær agtsom, bort og lyt!

Første Betjent.

Jeg haaber Eders Fuldmagt hjemler Daaden.

Hubert.

Kun ingen Skrupler! Frygt Dig ei; pas paa.

(Betjentene gaae.)

Kom, lille Ven; jeg tale vil med Eder.

(Arthur kommer.)

Arthur.

God Morgen, Hubert!

Hubert.

Lille Prinds, god Morgen.

Arthur.

Saa lille Prinds som muligt; men med Ret til
at være større Prinds. — I er bedrøvet?

Hubert.

Jeg muntrere har været.

Arthur.

Ak, min Gud!
Mig synes Ingen sørge bør som jeg;
dog mindes jeg, at da jeg var i Frankrig,
de unge Herrer mørke var som Natten,
for Leier blot. Saa sandt jeg er en Christen,
hvis jeg var ikkun fri og vogted Faar,
da var jeg glad saa lang som Dagen var.
Det var jeg ogsaa her, hvis ei jeg frygted
at mere Qval min Onkel har mig tiltænkt;
han bange er for mig og jeg for ham.
Er min Feil det at jeg er Gotfreds Søn?
Umuligt, nei. Min Hubert, give Himlen
jeg var Jer Søn, I havde mig vist kjær.

Hubert (afsides.)

Hvis jeg tiltaler ham, hans skyldfrie Sladren
min Medynk vække vil, som slummrer nu;
derfor jeg snart vil gjøre Ende paa det.

Arthur.

Hubert, er I ei syg? I synes bleg!
For Alvor ønsker jeg I var lidt syg,
saa vaagede jeg hos Jer hele Natten;
jeg holder meer af Jer end I af mig.

Hubert.

Hans Tale til mit Inderste sig trænger.
Læs, lille Arthur. (viser ham et Papir.)

(afsides.) Hvilken tosset Blødhed,
der vil forjage Ubarmhjertigheden!
Nu kort og snart, at ei min Fasthed drypper
af mine Øine ud i Qvinde-Taarer. —
(høit) Forstaaer I ei? Er det ei skrevet smukt?

Arthur.

For smukt for slig en hæslig Hensigt, Hubert.
Med glødet Jern udbrænde mine Øine?

Hubert.

Jeg skal. —

Arthur.

Og vil I?

Hubert.

Og jeg vil.

Arthur.

Har Hjerte
I dertil? Da Jert Hoved værked, Hubert,
jeg bandt om Eders Pande mit Torklæde,
— mit Bedste, en Prindsesse væved det —
og jeg har aldrig fordret det tilbage;
jeg med min Haand ved Midnat holdt Jert Hoved,
og lig. Minutterne paa Timens Vagt,
jeg søgte at forkorte Eder Tiden;
snart spurgte: har I ondt? hvor trykker Smerten?
og snart: hvad Lindring kan jeg Eder skaffe?
Vist mangt et andet Barn i Sengen rolig
ei havde talt et venligt Ord til Eder,
men Eders Sygevogter var en Prinds.
Maaskee I troer min Omhu var forstilt,
og Hykleri den kalder? — Som I vil!
Har Himlens Gud befalt at jeg mishandles,
nu vel! — Vil I udbrænde mine Øine?
De Øine, som ei nogentid, nei aldrig
betragted Eder mørkt?

Hubert.

Jeg har det svoret;
med glohedt Jern jeg maa udbrænde dem.

Arthur.

Som Jern saa haard er ikkun denne Tid.
Naar Jernet selv, skjondt gloende, sig nærmer
til disse Øine, drikker det min Taare,
og slukker ud sin billige Ildharm,
til et Beviis paa min Uskyldighed;
ja Rust saagar vil siden det fortære,
blot for det havde kunnet skade mig.
Er I da haardere end hamret Jern?
O, hvis en Engel havde mig fortalt,
at Hubert vilde blænde mine Øine,
jeg havde det ei troet, nei troet kun Hubert.

Hubert (stamper.)

Kom frem!

(Betjentene komme med Strikker, Jern ꝛc.)

Gjor som jeg sagde.

Arthur.

Red mig, Hubert!
O, red mig! Mine Øine er alt ude,
ved disse bistre Mands grusomme Nasyn.

Hubert.

Giv Jernet hid; jeg siger, bind ham strax!

Arthur.

Hvorfor er I saa barsk, saa stormende?
Jeg strider ei imod, jeg vil staae stille.
For Himlens Skyld, lad mig ei bindes, Hubert!
Nei hør mig, Hubert, lad blot disse gaae,
og jeg vil sidde rolig som et Lam;
jeg skal ei rore mig, et Ord ei sige,
og ei engang med Vrede see paa Jernet;

lad dem blot gaae, og jeg tilgiver Eder
hvad Piinsler end I vil tilsoie mig.

Hubert.

Gaaer kun tilside, lad mig ene med ham.

Forste Betjent.

Jeg helst er borte fra en saadan Daad.

(Betjentene gaae.)

Arthur.

Vee mig, saa har jeg da min Ven bortskjældet;
hans Blik var mork, dog var hans Hjerte mildt. —
Kald ham igjen, at hans Medlidenhed
kan vække Eders.

Hubert.

Kom Barn, kom vær beredt!

Arthur.

Er der ei Hjælp?

Hubert.

Nei, Du maa miste Synet.

Arthur.

O Himmel! var der blot en Skjæv i Eders,
et Korn, et Gran, en Myg, et lidet Haar
i denne kostelige Sandses Verktoi,
da folte I hvor ringest Ting kan smerte,
og afstod fra det gruelige Forsæt.

Hubert.

Er det Jert Løfte? Hid, og tæm Jer Tunge!

Arthur.

O Hubert, ere tvende Tungers Forbon
tilstrækkelige ei for eet Par Øine?
Lad mig ei tæmme Tungen, Hubert; nei,
langt heller, Hubert, skjær min Tunge af,
men spar mit Syn, o spar mig mine Øine,
de bruges skal kun til at see paa Eder.

See, Jernet er alt koldt, det nænner ei
at skade mig.

Hubert.

Barn, jeg kan hede det.

Arthur.

I Sandhed, nei; af Sorg er Ilden død,
da den — kun skabt til Trøst — nu skulde nyttes
til usortjente Piinsler. See nu selv!
I dette gloende Kul er ingen Ondskab,
thi Himlens Aande har dets Liv udblæst
og strøet bodfærdig Aske paa dets Hoved.

Hubert.

Min Aande, Dreng, kan atter det oplive.

Arthur.

Da bringer I det ikkun til at rødme
og glode skamfuldt ved Jer Idræt, Hubert!
Ja, det maaskee vil gnistre i Jert Die,
og lig en Hund, som man til Forsvar driller,
sin Herre bide som har hidset den.
Alt hvad Du bruge kan for mig at martre
Dig nægter Hjælp; kun Du den Medynk mangler,
som Jern og Ilden har, — dog Skabninger
fremdannede blot til ubarmhjertig Brug.

Hubert.

Lev da! Jeg vil ei røre Dine Øine
for alle Skatte som Din Onkel eier,
endskjøndt jeg havde svoret, Barn, at skille
ved Synet Dig med dette samme Jern.

Arthur.

O, nu I ligner Hubert! I tilforn
forstummet var.

Hubert.

Ei mere, Barn; Farvel!

Din Onkel maa ei vide at Du lever.
Jeg giver Speiderne en falsk Beretning,
og, søde Barn, sov Du, forsikret om
at Hubert ei for hele Verdens Rigdom
vil skade Dig.

Arthur.

O Himmel; tak, min Hubert!

Hubert.

Tys, stille, stille! følg mig ganske nær;
thi Fare knyttet er til denne Færd.

(De gaae.)

Anden Scene.

Samme Sted. Et Pragt-Værelse paa Slottet.

Kong Johan (kronet.) Pembroke, Salisbury og flere Lorder. Kongen (sætter sig paa Thronen.)

Kong Johan.

Her sidder vi igjen, end engang kronet,
betragtet, haaber jeg, med venligt Die.

Pembroke.

Det end engang, med Eders Høiheds Gunst,
for meget er. I kronet var tilforn,
den kongelige Magt var aldrig rystet
og Folkets Troskab ei med Oprør plettet,
Forandrings-Lyst i Landet gjæred ei
og Ingen haabed paa en bedre Tilstand.

Salisbury.

Derfor, med tofold Pragt at pryde sig,
bebræmme Titlen som var rig tilforn,
forgylde luttret Guld og male Lilien,
at overstrøe den blaae Viol med Vellugt,
at glatte Isen, give Regnbuen

en anden Farve og med Fakkelskin
at ville smykke Himlens skjønne Die,
er latterlig og unødvendig Idræt.

Pembroke.

Dog for Jer Villie at gjøre Fyldest
det fuldbragt er, lig et gjentaget Eventyr
der kjeder naar paany det rippes op;
helst naar den valgte Tid ei passer ret.

Salisbury.

Herved den simple gamle Skiks ærværdige
og velbekjendte Aasyn vanskabt er.
Som Skibet skifter Cours naar Vinden springer,
saa vexler Tanken Løb ved hver Forandring,
og Overlæg forbaust og frygtsom staaer;
den sunde Mening sygner, Sandhed mistroes
ved at iføre sig nymodens Dragt.

Pembroke.

Den Haandværksmand, som et fuldkomment Arbeid
forbedre vil, sin Konst med Armod skifter,
og tidt, naar man sin Feil undskylde vil,
bli'er Feilen ved Undskyldningen end værre;
lig Lapper, som paa liden Rift man sætter,
vanzire mere ved at skjule Feilen,
end Riften selv, for man den havde bødet.

Salisbury.

I denne Hensigt, for I blev nykronet,
vi gav vort Raad; men Eders Majestæt
ei agted det, og vi er veltilfredse,
da al og hver en Deel af det vi ønske
maa stille staae for Eders Høiheds Villie.

Kong Johan.

For denne Dobbelt=Kroning nogle Grunde
jeg har Jer forelagt, og troer dem stærke;

end stærkere, (naar mindre blier min Frygt,)
jeg skal Jer gi'e. Begjær imidlertid
enhver Forandring, som er til det Bedre,
og mærke skal I snart, hvor villig jeg
vil høre og tilstaae Jer Eders Fordring.

Pembroke.

Da jeg — som En der Tunge er for disse,
som deres Hjerters Ønske giver Lyd —
for dem og for mig selv, (men fremfor Alt,
for Eders Sikkerhed, der Diemedet
for Alles Ønsker er,) af Hjertet beder,
at Arthur losladt blive maa. Hans Fangsling
bevæger Utilfredsheds skumle Læber til
at mumle hist og her om denne Sag.
Har I med Rette hvad I nu besidder,
hvortil den Frygt — der, saa de sige,
er Urets Frugt — hvormed I holder spærret
Jer unge Frænde og hans Dage qvæler
i Trælle=Enfold, ja hans Ungdom nægter
Bevægelsens saa kostelige Fordeel?
At Tidens Fjender ei skal bruge det
til Oprørs=Paaskud, være det vor Bøn,
at I os byder bede om hans Frihed,
hvad for saa vidt vi gjør kun for vort Bedste,
som vores Vel, af Eders Vel afhængigt,
for Eders Vel erkjender kun hans Frihed.

Kong Johan.

Saa være det; hans Ungdom overlades
til Eders Ledning. —

(Hubert kommer.)

Hubert, nu hvad Nyt?

Pembroke.

Det ham er som hiin Udaad var betroet;
en Ven af mig han har sin Fuldmagt viist.

See blot, hvor en fortvivlet Idræts Gjenstin
staaer i hans Dines Speil; den lumske Mine
forraader et beklemt, uroligt Bryst.
Jeg ængstes og fast troer det er fuldbragt,
det Hverv vi frygtede der var ham paalagt.

Salisbury.

See, Kongens Farve skifter om imellem
Udførelsen og hans Samvittighed,
Herolder lig imellem tvende Hære;
hans Lidenskab er moden, snart den brister.

Pembroke.

Og naar den brister, frygter jeg, udflyder
en Bædske, som slaaer Ynglingen ihjel.

Kong Johan.

Vi Dodens stærke Haand ei styre kan.
Skjøndt Villien til at give lever i mig, er
Gjenstanden for Jer Forbon død; han siger,
at Arthur hedensaren er i Nat.

Salisbury.

Vi frygted nok at han var uden Redning.

Pembroke.

For vist vi horte at hans Død var nær,
selv forend Barnet folte han var syg;
det kræver Regnskab, hisset eller her.

Kong Johan.

Hvi see I saa alvorlige paa mig?
Troer I at min Haand holder Skjæbnens Sax?
Har jeg Befaling over Livets Pulse?

Salisbury.

En aabenbar Ildgjerning! Hvilken Skjændsel,
at Storhed sig saaledes kaster hen!
Til Lykke med Jert Spil, og saa Farvel!

Pembroke.

Lord Salisbury, bliv; jeg følger Jer!
Det arme Væsens Arvelod jeg søger,
hans lille Rige i en tvungen Grav.
Det Blod, som eied denne ganske De,
tre Fod af den besidder; onde Verden!
Det bør ei taales; — det vil bryde ud
til Alles Qvide snart, jeg tvivler ei.

(Lorderne gaae.)

Kong Johan.

De brænde vildt i Harme; jeg angrer nu; —
Paa løseſt Grundvold bygger man i Blod;
usikkert Liv ved Andres Død man kjøber —

(Et Bud kommer.)

Du seer saa ængstlig ud; hvor er det Blod,
som jeg tilforn har seet i disse Kinder?
Saa mørk en Sky ei uden Storm kan renses.
Uveiret frem! — Hvor gaaer det nu i Frankrig?

Budet.

Til England Alting gaaer. Ei saadan Styrke
var nogensinde til et fremmed Hærtog
end sammensamlet af et enkelt Land.
De Hurtighed og Iil har lært af Eder;
thi før I Noget veed om deres Rustning,
erfarer I at de er alt ankomne.

Kong Johan.

Hvorledes? Er al Vidskab da berøvet?
Hvor sover den? Hvor er min Moders Dauhn,
at Frankrig hvervet har en saadan Hær,
og hun ei hørte af det.

Budet.

Hendes Øre
med Støv er luft; den første i April

Jer ædle Moder hensov, og man sagde
at Fru Constance i Afsindighed
tre Dage før er død. Jeg hørte det
af Rygtets Mund, om det er sandt jeg veed ei.

Kongen.

O, stands Din Jil, Du frygtelige Tid!
Slut Pagt med mig, indtil jeg har forsonet
de utilfredse Pairs! Min Moder død?
Hvor vildt gaae mine Sager da i Frankrig!
Hvem leder hid den franske Hær, som Du
for Sandhed siger alt er landet?

Budet.

Dauphin.

Kongen.

Du gjør mig hovedsvimmel
med disse Tidender.

(Bastarden og Peter af Pomfret komme.)

Hvad siger Verden
til Eders Færd? Stop mig ei Hovedet
med flere onde Ting, det er alt fuldt.

Bastarden.

Hvis I det Værste frygter for at høre,
saa vil det uhørt falde paa Jert Hoved

Kong Johan.

Tilgiv mig, Fætter, thi jeg under Strømmen
bedøvet var; nu aander jeg igjen
paa Floden høit og kan mit Øre laane
til hver en Lyd, den sige hvad den vil.

Bastarden.

Hvordan jeg færdedes med Geistligheden,
de Summer jeg har samlet vil fortælle;
men da jeg reiste hid igjennem Landet
jeg Folket fandt besynderligen stemt,

besat af Rygter og af tomme Drømme
det, fuldt af Frygt, ei vidste hvad det frygted.
Her er og en Prophet, som jeg har bragt
med mig fra Pomfrets Gader, hvor jeg fandt ham
med Hundreder, som fulgte ham i Hælen,
hvem han i raae og plumpe Vers fortalte,
at førend Middag næste Himmelfarts-Dag,
I Eders Krone vilde have nedlagt.

Kong Johan.

Du lede Drommer, hvorfor har Du sagt det?

Peter.

Fordi jeg veed at det saaledes vorder.

Kong Johan.

Bort med ham, Hubert! Sæt ham strax i Fængsel,
og lad ved Middag, samme Dag han sagde
jeg skulde miste Kronen, hænge op.
Bring ham i Sikkerhed og kom igjen,
jeg har Dig nødig.

(Hubert gaaer med Peter.)

O, min gode Fætter,
har Du det Budskab hørt, hvo der er kommen?

Bastarden.

De Franske, jo; det er i alle Munde.
Jeg mødte Salisbury og Lord Bigot,
med Øine røde som nyantændt Ild,
og fleer som gik at søge Arthurs Grav;
de sige at han myrdet er i Nat
paa Jer Anstiftelse.

Kong Johan.

Min gode Frænde,
list Dig i deres Kreds; jeg har et Middel,
at vinde deres Kjærlighed igjen;
bring dem til mig.

Bastarden.

Jeg gaaer at søge dem.

Kong Johan.

Ja skynd Dig blot med muligst Hurtighed!
Lad mig blandt mine egne Undersaatter
ei have Fjender, medens fremmed Magt
med voldsomt Indbrud mine Stæder truer.
Vær min Mercur; sæt Vinger til Din Hæl
og flyv, en Tanke lig, fra dem til mig.

Bastarden.

Ja, Tidens Aand skal Hurtighed mig lære.

(gaaer.)

Kong Johan.

Talt som sig bør en ægte Adelsmand.

(til Budet.)

Gaa efter ham, thi han maaskee behøver
et Bud imellem Lorderne og mig;
det være Du.

Budet.

Af Hjertet gjerne, Konge.

(gaaer.)

Kong Johan.

Min Moder død!

(Hubert kommer.)

Hubert.

Man siger at der saaes i Nat fem Maaner;
de fire staaende, den femte hvirvled
sig undersuldt omkring de andre fire.

Kong Johan.

Fem Maaner?

Hubert.

Gamle Mænd og Qvinder

i Gaderne spaae idel Nød og Fare.
Ung Arthurs Død fra Mund til Munden svæver;
de ryste Hovederne naar de tale
om ham, og hviske i hinandens Øre.
Den Talende den Andens Hænder griber,
mens Høreren Gebærder frygtsom gjør,
med rynket Pande, stivnet Blik og Vinken.
Saaledes med sin Hammer stod en Smed,
imedens Jernet paa hans Ambolt kjøltes;
med aaben Mund en Skræders Nyt han slugte,
der med sin Sax og med sit Maal i Haand
paa Tofler stod — som i sin store Hast
han havde paa urette Fodder faaet —
og om en Mængde Tusind franske Krigsmænd,
som opstilt var i Kent, fortalte ham.
En anden, mager, skiden Haandværksmand
faldt ham i Ordet med ung Arthurs Død.

Kong Johan.

Hvi søger Du at gyde Frygt i mig?
Hvi nævner Du saa tidt ung Arthurs Død?
Din Haand har myrdet ham! Jeg havde Aarsag
hans Død at ønske, men Du havde ingen
for ham at dræbe.

Hubert.

Ingen! Naadige Konge,
hvi har I da opfordret mig dertil?

Kong Johan.

Det Kongers Skjæbne er at have Trælle,
der tage deres Lune for Befaling
at bryde ind i Livets blodige Huus;
der tyde som en Lov et Vink af Magten;
der troe at see den vrede Herskers Mening
naar han tilfældigviis blot rynker Bryn,
af Lune mere end af Overlæg.

Hubert.

Jeg for min Daad har Eders Haand og Segl.

Kong Johan.

Naar Regning mellem Himmelen og Jorden
opgjøres skal, blier dette Brev og Segl
et Vidne til Fordommelse mod os!
Hvor ofte har ei Synet af et Redskab
til grusom Handling Handlingen gjort grusom!
Hvis Du nærværende ei havde været,
en Nidding, stemplet af Naturens Haand,
udseet og mærket til en skjændig Daad,
var dette Mord mig aldrig faldet ind.
Men da jeg blev Dit skumle Aasyn vaer
og fandt Dig skikket til en blodig Idræt
og dygtig til i Farens Stund at bruges,
da pegede jeg fjernt paa Arthurs Død,
og Du, for at indsmigre Dig hos Kongen,
tog i Betænkning ei en Prinds at myrde.

Hubert.

Min Konge —

Kong Johan.

Hvis Du med Hovedet blot havde rystet
og studset da jeg dunkelt talte til Dig,
hvad eller vendt Dit Øie tvivlsomt mod mig,
som bad Du mig med rene Ord at tale,
da var jeg vorden stum af Skam, og afbrudt,
og ved Din Afsky min var bleven vakt.
Men Du af mine Tegn forstod mig klart
og underhandlede med Tegn om Synden,
ja, uden Standsning, lod Din Sjæl samtykke,
og følgelig Din Haand, til at udføre
den Daad ei Tungen havde Mod at nævne.
Bort fra mit Syn og see mig aldrig meer!
Mig Adelen forlader, og min Stat

for Portene af fremmet Magt er truet.
Selv her, i Sjælens kjødelige Land,
det Rige som bestaaer af Blod og Aande,
regjerer fjendtlig Borgerkrig imellem
min Fætters Død og min Samvittighed.

Hubert.

Drag Vaaben da mod Eders andre Fjender;
jeg slutter Fred imellem Eders Sjæl
og Eder selv; — ung Arthur er ilive.
End denne Haand, jomfruelig og reen,
er ei med Blodets Purpur-Pletter malet,
i denne Barm sig aldrig trængte ind
en Morder-Tankes frygtelige Rædsel.
I har Naturen haanet i min Skabning,
som, omendskjøndt dens ydre Form er raa,
dog er et Skjul for sligt et Sindelag,
der ei et fromt, uskyldigt Barn kan myrde.

Kong Johan.

Ung Arthur lever? Jil til Lorderne,
bring deres vilde Harme dette Budskab
og gjør for Lydighed og Pligt dem tamme.
Tilgiv hvad jeg i Lidenskaben læste
i Dine Ansigtstræk; min Harm var blind
og grum, og indbildt Blodskyld i Dit Die
Dig gjorde meget værre end Du er.
Ei svar, men til mit indre Kammer bring
de vrede Lorder med al mulig Jil.
Min Bøn er langsom, skynd Dig som en Pil!

(De gaae.)

Tredie Scene.

Udenfor Borgen.

Arthur (kommer frem paa Muren.)

Arthur.

Hvi Muren er, dog vil jeg springe ned.
Barmhjertig vær og blod, Du gode Jord! —
Mig kjender næsten Ingen. Hvis de gjorde
er jeg dog skjult i denne Skibsdrengs-Dragt.
Jeg er saa bange, dog — jeg vover det!
Ifald jeg kommer ned med hele Lemmer,
jeg vel kan redde mig fra denne De;
langt bedre døe ved Flugt, end fangen døe.
(han springer ned.)
Ak vee, min Onkels Aand boer i hiin Steen; —
Gud, tag min Aand; tag, England, mine Been!
(døer.)

(Pembroke, Salisbury og Bigot komme.)

Salisbury.

Jeg vil ham møde i Sankt Edmunds-Bury.
I denne Trængsels Tid vi maae antage
hans Venskabs Tilbud for vor Sikkerhed.

Pembroke.

Hvem har fra Cardinalen Brevet bragt?

Salisbury.

En Adelsmand fra Frankrig, Grev Melun,
som sagde mig, at Prindsens Hensigter
gaae endnu videre end Brevet siger.

Bigot.

Lad os da møde ham i Morgen tidlig.

Salisbury.

Nei, heller for afsted; thi der er sikkert
to lange Dages Reise herfra did.
(Bastarden kommer.)

Baſtarden.

Endnu engang Goddag, J vrede Herrer!
Ved mig Jer Konge fordrer Eder til ſig.

Salisbury.

Nei, Kongen ſelv har ſkilt ſig af med os.
Med pletfrie Ære vil vi ei bebræmme
hans tynde, ſtænkte Kappe; ei den Fod
vi følge, fra hvis Spor opqvælder Blod;
vend om, og ſiig ham at vi veed det Værſte.

Baſtarden.

Bedſt klæder gode Ord, hvad end J troe.

Salisbury.

Vor Sorg, ei vante Høflighed nu taler.

Baſtarden.

Der er kun lidt Forſtand i Eders Sorg,
derfor det var Forſtand at være høflig.

Pembroke.

Utaalmod, gode Herre, har ſin Forret.

Baſtarden.

Ja, til ſin Herres Skade, ellers ei.

Salisbury.

Det Fængſels-Muren er. (bliver Arthur vaer.)
Hvo ligger der?

Pembroke.

O Død, vær ſtolt af denne Fyrſtes Fald! —
Ei Jorden har et Hul ſlig Daad at ſkjule.

Salisbury.

Selv Mordet, ſom om egen Daad det haded,
det ſtiller frem, for Hevnen at paakalde.

Bigot.

Da Mord til Graven vied denne Yngling,
fandt det ham for en Grav for elſkelig.

Salisbury.

Hvad mener I, Sir Richard? Har I seet,
læst eller hørt om saadant, eller troet det?
Ja, kan I tænke muligt hvad I seer,
endskjondt I seer det? Kunde Tanken rumme
en saadan Daad? Det er den største Høide
og Toppen, Spidsen, ja selv Spidsens Spidse
af Mord-Idræt. Den frygteligste Skjændsel,
den fuleste Bedrift, den værste Grusomhed,
som nogensinde led, huulsiet Had
har stillet frem for Medynks milde Taare.

Pembroke.

Hvert Fortids Mord ved dette undskyldt er,
og dette, saa aldeles uden Lige,
skal sprede Helligbed og Reenhed over
den fjerne Fremtids end ufødte Synder,
og vise at hver Bloddaad kun er Spøg,
med dette hadefulde Optrin lignet.

Bastarden.

Det er en blodig, en fordømt Bedrift,
en skjændig Idræt af en blysvær Haand,
hvis det en Handling er af nogen Haand? —

Salisbury.

Hvis det en Handling er af nogen Haand? —
Vi havde et Slags Nys om hvad er hændet:
Det er det lede Værk af Huberts Haand,
paa Forslag og Indskydelse af Kongen,
fra Lydighed mod hvem min Sjæl sig vægrer.
Paa Knæ ved dette skjønne Livs Ruin
udaander jeg for denne Aandeløse
et Løftes Regelse, et helligt Løfte,
at jeg vil aldrig smage Verdens Fryd,
og aldrig blive smittet af dens Glæder,
og aldrig kjende Rolighed og Hvile,

før jeg har hæderkronet denne Haand
ved kun at bruge den til værdig Hevn.

Pembroke.

Vi begge helligt her Din Eed tiltræde.

(Hubert kommer.)

Hubert.

I ædle Herrer, ivrigt jeg Jer søger;
Prinds Arthur. lever, Kongen kalder Jer.

Salisbury.

Hvor han er fræk; han rødmer ei for Døden.
Forsvind, Du blege Skurk; bort, bort herfra!

Hubert.

Jeg er ei Skurk.

Salisbury (drager sit Sværd.)
Gjør jeg i Løven Indgreb?

Bastarden.

Jert Sværd er blankt, stik det igjen i Skeden.

Salisbury.

Ei for en Morders Skind dets Balg er bleven.

Hubert.

Lord Salisbury, rolig, siger jeg.
Mit Sværd, ved Himlen, er saa skarpt som Eders.
Jeg vil ei, Sir, at I Jer selv forglemmer
og vover Jer i Faren ved mit Værge,
at ei jeg skal for Eders Raseri
forglemme Eders Værd og Stand og Adel.

Bigot.

Bort, Mødding! Trodser Du en Adelsmand?

Hubert.

Ei for mit Liv; dog vover jeg at værge
mit skyldfrie Liv, selv mod den største Keiser.

Salisbury.

Du er en Morder.

Hubert.

Gjør mig ei dertil;
end er jeg ingen. Hvo som taler falsk,
ei hylder Sandhed, og hvo glemmer Sandhed,
han lyver fræk t.

Pembroke.

Hug ham i Stykker.

Bastarden.

Stille!

Salisbury.

Bort, hvis I ei vil ægges, Faulconbridge.

Bastarden.

Du Djævelen maa ægge, Salisbury!
Seer Du blot mærkt og rører Foden, eller
tor i Din vilde Harm Du haane mig,
da er Du dødsens. Skjul Dit Sværd itide,
hvis ei jeg Dig og det tilsammenmænger,
saa Du skal troe at Satan kom fra Helved.

Bigot.

Hvad gjør Du, vidtberømte Faulconbridge?
Staaer Du en Nidding og en Morder bi?

Hubert.

Lord Bigot, jeg er ingen.

Bigot.

Hvem har dræbt ham?

Hubert.

Jeg for en Time siden saae ham karsk;
jeg æred ham, jeg elsked ham og vil
min Livstid græde for hans Livs Forliis.

Salisbury.

Tro ei de Hykler=Taarer i hans Die;

Ildgjerningsværk ei mangler saadan Væde.
Han, længe udlært, kan dem lade strømme
lig Bække af Medlidenhed og Medynk.
Jeg gaaer; saa gjøre hver, hvis Sjæl bær Afsky
for ækle Dunster af et Slagterhuus,
thi jeg er næsten qvalt af Syndens Stank.

Bigot.

Afsted til Bury, til Prinds Ludvig der.

Pembroke.

Der, sig til Kongen, kan han finde os.

(Lorderne gaae.)

Bastarden.

Fortræffeligt! — Veed Du af denne Idræt?
Langt over den uendelige Naade
er, Hubert, Du fordømt, hvis denne Daad
Du har fuldbragt.

Hubert.

Hør mig dog blot, o, hør mig!

Bastarden.

Du er fordømt, saa sort, — saa sort er Intet, —
fordømt end dybere end Lucifer!
Saa led en Aand i Helvede ei findes,
som Du vil blive, hvis Du dræbte Barnet.

Hubert.

Nei, ved min Sjæl. —

Bastarden.

Hvis Du kun har samtykket
i dette Rædsels-Værk, fortvivl da strax,
og mangler Du en Strikke, mindste Trævl
som nogen Edderkop af Bugen spandt
er nok for Dig at qvæle, skjørest Siv
kan være Galge. Vil Du drukne Dig,
ikkun en Draabe Vand tag i en Skee,

og det vil svulme til et Ocean,
hvori en saadan Skurk kan synke dybt. —
Mistanken hviler saare tungt paa Dig.

Hubert.

Hvis jeg med Tanke, Bifald eller Handling
har Skyld i Rovet af den blide Aande,
som var i dette skjønne Leer indsluttet,
da Helved mangle Qval for mig at martre!
Da jeg forlod ham var han sund og frisk.

Bastarden.

Saa gaa, og bær ham bort i Dine Arme!
Jeg er forbauset; jeg troer jeg farer vild
imellem Verdens Tornekrat og Farer.
Hvor let Du tager hele England op!
Med denne Rest af Kongeværdighed
flei Rigets Troskab, Lov og Ret til Himlen
og efterlod til Rystelser nu England,
som vil med gridske Tænder sønderslide
den ægte Høiheds eierløse Forret.
Og nu for Majestætens magre Beenrad
den vilde Krig de vrede Børster reiser
og griner haant i Fredens milde Die.
Nu fremmed Magt og Utilfredshed hjemme
sig møde i eet Punkt; Forvirring lurer
— lig Ravnen over et nys styrtet Kræ, —
paa den voldtagne Krones nære Fald.
Han prise sig, hvis Kappe og hvis Belte
Orkanen taale kan. Bær Barnet bort
og følg mig saa med Fil; jeg gaaer til Kongen.
Vel tusindfold os Qval og Sorg omspænder,
og Himlen vrede Blik mod Landet sender.

(gaaer.)

Femte Akt.

Forste Scene.

Et Værelse i Paladset.

Kong Johan, Pandulpho med Kronen, og Følge.

Kong Johan.

Saaledes overgav jeg i Jer Haand
min Værdigheds Symbol.

Pandulpho (giver Johan Kronen.)

Tag da igjen
af denne Haand, men som et Lehn fra Paven,
Jer kongelige Storhed, Magt og Vælde.

Kong Johan.

Nu, hold Jert hellige Løfte. Mod de Franske,
brug hos Hans Hellighed Jer hele Magt
for dem at standse, for vi staae i Lue.
De utilfredse Grever falde fra,
vort Folk i Tvedragt staaer med sine Pligter
og sværger Hjertets Kjærlighed og Troskab
til fremmed Magt og fremmed Kongedømme.
Slig Oversvømmelse af onde Vædsker
kan kun ved Eder ene blive standset;
derfor ei tøv! Saa syg er denne Tid,
at hvis ei Lægemidler bruges strax,
da vil ulægelig Forvirring herske.

Pandulpho.

Min Aande var det som Orkanen reiste
ved Eders frække Trodsen imod Paven;
men siden I er nu en Nyomvendt,
saa skal min Tunge stille Krigens Storm

og Soel skal Jert betrængte Land beskinne.
Paa denne Himmelfartsdag, mindes det,
som Folge af Jer Eed til Paven, gaaer jeg
og lader Frankrig lægge Vaaben ned.

(gaaer.)

Kong Johan.

Hvad? Himmelfarts Dag! Sagde ei Propheten
at jeg før Middag Himmelfartsdag skulde
min Krone overgive. Saa jeg har!
Jeg tænkte at det skulde skee ved Tvang,
men Gud skee Tak, det var frivillig blot.

(Bastarden kommer.)

Bastarden.

Nu hele Kent er tabt, kun Dovers Borg
end holder sig, og London har modtaget
som høflig Vert Prinds Ludvig med hans Hær;
Jer Adelen ei lyder, den er gangen
at hylde Eders Fjende Tjeneste;
Bestyrtelse og Skræk har hid og did
omjaget Eders trivlbespændte Venner.

Kong Johan.

Vil Lorderne ei vende om igjen,
nu de har hørt at Arthur er ilive?

Bastarden.

De fandt ham død og kastet hen paa Gaden —
en ledig Kiste, hvoraf Livs=Juvelen
ved en Forbryder=Haand bortstjaalen var.

Kong Johan.

Den Nidding Hubert sagde mig han leved.

Bastarden.

Det gjorde han, ved Gud, saavidt han vidste.
Men hvorfor blegner I? Hvi er I sorgfuld?
Vær stor i Daad, som I var stor i Tanke;

lad Verden ei see Mistro eller Frygt!
Behersk det kongelige Dies Vink,
vær Ild mod Ild, bevægelig som Tiden,
tru Trueren, sæt Trods mod Farens mørke
og praleriske Blik, at Poblens Die,
som laaner Syn af Sagen hos de Store,
seer sig i Speil paa Eder og regjeres
af Uforfærdethedens tappre Aand.
Bort, siger jeg, og skin lig Krigens Gud,
naar seierstraalende han gaaer i Kampen.
Viis opadstræbende Tillid og Mod!
Hvad? Skal de søge Løven i dens Hule
og der ham skrække, der ham lade skjælve?
O nei, lad det ei siges! Stedse fremad!
Mod Misfornoielsen fra Hjemmet fjernt,
bekæmp den førend den for Døren staaer!

Kong Johan.

Legaten Pandulph nys har været hos mig,
med hvem en heldig Fred jeg har afsluttet;
han loved mig at skaffe bort den Magt,
som Prindsen har bragt hid.

Bastarden.

O, Skjændsels Forbund!
Skal vi, her i vort Land, lykønske dem?
vort faste Forsæt bryde, og med Voldsmænd
afslutte nedrig Stilstand og Forlig
paa egen Grund? Skal en dumhaget Dreng,
en Silke-Slyngel trodse os i Marken?
Sit Mod paa vor frugtbare Slette hærde?
Skal han med Fanevaien haane Luften,
og Modstand møde ei? Til Vaaben, Konge!
Maaskee ei Cardinalen skaffer Fred;
og skeer det, lad dem i det mindste sige
at de til Forsvar har os rede seet.

Kong Johan.

Tag Du Befalingen i denne Tid.

Baſtarden.

Da bort! Jeg veed for viſt, at med vort Mod
vi ſtørre Fjende træde under Fod.

(De gaae.)

Anden Scene.

En Slette ved Sankt Edmunds-Bury.

Ludvig, Salisbury, Melun, Pembroke og Bigot, Alle væbnede; ſamt Følge.

Ludvig.

Lad, Grev Melun, heraf forfattes Afſkrift
og gjem den ſikkert for vort eget Brug.
Giv Lorderne det første Document,
at de kan have denne Pagt for Die,
og baade vi og de beſtemt kan vide
det, ſom vi nu har taget Sacramentet paa,
og holde ſvorne Tro ubrødelig.

Salisbury.

Den fra vor Side aldrig brydes ſkal;
og, ædle Dauphin, omendſkjøndt vi ſvor
frivillig Iver og utvungen Troſkab
til Eders Fremfærd, dog I troe mig, Prinds,
jeg er ei vel tilfreds at Tidens Vunde
et Plaſter ſoge ſkal i voldſomt Opror,
og Kræften fra et enkelt Saar ſkal læges
ved fleer at gjøre. O, min Sjæl det ſmerter
at dette Staal jeg ſkal fra Siden drage
og ſkabe Enker der, o netop der,
hvor ærefuldeſt Forſvar, ja ſelv Frelſe,
paa Navnet Salisbury raaber lydt.

Men denne Tids Forbandelse det er
at vi, til Retfærds Lægedom og Pleie,
kun ved den værste Uretfærdighed
og ved Forvirrings Haand kan drive Værket.
Er det ei Jammer, mine Sorgens Venner,
at vi, vort skjønne Eilands kaarne Børn,
opleve maae en saadan qvalfuld Time
at vi dets blode Barm nedtræde skal
alt efter fremmed Takt, og stilles op
i Fjende=Hær. (Ak jeg begræde maa
paa Stedet selv den os paatvungne Skjændsel;)
at hylde Magten fra et fjernet Land
og følge ubekjendte Faner her!
Hvad? Her? — O England, gid Du ei var her!
O gid Neptun, hvis Arm Dig kjærligt favner,
Dig vilde rove Kundskab om Dig selv
og Dig henkaste paa en hedensk Strandbred,
hvor disse tvende christne Hære ened
i enkelt Venskabs Aare Hadets Blod,
som nu paa Fjendeviis de ville spilde.

Ludvig.

Et ædelt Sindelag Du viser her;
de tunge Lidelser, som have omspændt
Din Barm, nu gjære i den lig et Jordskjælv.
O, hvilken ædel Kamp har Du ei fægtet
imellem Tvang og Kjærlighed til England!
Lad mig den ærefulde Dug aftørre,
der sølverklar nedstrømmer paa Din Kind.
Ved Qvinde=Taarer har mit Hjerte smeltet —
dog Overvommelsen sædvanlig var —
men disse mandig skjønne Draabers Udbrud,
hiin Byge, ikkun reist ved Storm i Sjælen,
mit Die skrækker og forbauser mig
som om jeg havde Himlens Hvælving seet
med Meteorer brændende besat.

Opløft Din Pande, ædle Salisbury,
forjag Orkanen med et hærdet Hjerte,
lad Vandet af en Ynglings Die flyde,
som aldrig Kæmpe=Verdnen saae i Harm,
som mødte Lykken kun ved Hoitids=Færd,
med Blodet varmt for Fryd og Skjemt og Sladdren.
Kom! Rolig, Ven! thi Du Din Haand saa dybt
skal i Lykkalighedens Guldhorn stikke,
som Ludvig selv; — saa, Ædle, skal J Alle,
der Eders Seners Kraft til mine knytte.

(Pandulpho kommer med Følge.)

Og hist mig synes alt en Engel taler;
hist nærmer sig den hellige Legat,
for Fuldmagt os fra Himlens Haand at give
og paa vor Idræt sætte Retfærds Navn
og helligt Indsegl.

Pandulpho.

Hil Dig, Prinds af Frankrig!
og dernæst dette: — Kong Johan med Rom
forligt er vorden og hans Sjæl er omvendt,
som stred saa haardt imod den hellige Kirke,
imod den største Stad, mod Romas Stol.
Derfor tag Dine truende Faner ned
og tæm den vilde Aand som Krigen styrer,
at den, en Love lig, i sikker Lænke
kan lægge rolig sig ved Fredens Fod
og blot for Synet være frygtelig.

Ludvig.

Tilgiv mig, Fader, jeg vil ei tilbage.
Min kongelige Fødsel ei tillader
et saadant Forhold, at jeg kun betragtes
som Undergiven og som nyttigt Værktoi
for noget Herskab i den ganske Verden.
Jer Aande Krigens døde Kul har antændt

imellem mig og dette Kongerige,
I bragte Ved for at oplue Ilden;
nu brænder den for høit til at udslukkes
ved samme svage Puft som tændte den.
I lærte mig at kjende Retfærds Aasyn
og med hvad Ret jeg Riget fordre kan,
ja, lagde mig hiin Idræt stærkt paa Hjertet,
og siger nu, at Kong Johan med Rom
har sluttet Fred; hvad angaaer mig slig Fred?
I Kraft af min Forening med Prindsessen
jeg fordrer dette Rige efter Arthur,
og nu det halv er vundet skal jeg vige
fordi Johan har sluttet Fred med Rom?
Er jeg da Romas Træl? Hvad Guld har Rom,
hvad Tropper og hvad Krigsforraad hidsendt
til Sagens Fremme vel? Er det ei mig
som bærer Byrden heel? Hvem, uden jeg
og de som denne Fordring understøtte,
har vaaget for at opretholde Krigen?
Har jeg ei hørt Øboerne udraabe
Vive le Roi! i hver en Stad jeg kom?
Har jeg ei her de allerbedste Kort,
for i det lette Spil at vinde Kronen?
og skal jeg nu det vegne Sæde vige?
Nei, ved min Sjæl, det aldrig siges skal.

Pandulpho.

I seer paa Ydersiden kun af Sagen.

Ludvig.

Det Ydre eller Indre, — her jeg bliver,
til mit Forsøg saa vidt er lykkedes
som mig mit stolte Haab har lovet, før
jeg denne tappre Krigshær sammen drog
og kaared disse Verdens Flamme-Aander
til Seieren at skue; til jeg Hører
i Farens, ja i Dødens Svælg har vundet. —

(Trompetstød.)

Hvad lystelig Trompet er det som lyder?

(Bastarden kommer med Følge.)

Bastarden.

I Kraft af Hesligheds vedtagne Lov,
hør mine Ord; jeg sendtes for at tale: —
Mailandske hellige Herre, fra min Konge
opfordres I til nærmere Forklaring,
og efter Eders Svar min Tunge skal
med given Fuldmagt atter sig erklære.

Pandulpho.

Kronprindsen er haarnakket egensindig
og vil ei efter mine Forslag lytte,
men siger: han vil ei nedlægge Vaaben.

Bastarden.

Ved alt det Blod, som Mordlyst har udsnyset,
hiin Yngling handler ret. — Nu hører Kongen:
Han rustet staaer som det sig sommer ham,
og gjennem mig saaledes taler han:
Jert Abetog og daarskabsfulde Nærmen,
Jer Vaaben=Maske og Spilfægteri
Jer Poge=Næsviished og Drenge=Tropper
et Smiil aflokker ham; han stander rede
Jer' Dværge=Krigsmænd i Pygmæer=Rustning
at pidske uden for sit Riges Grændser.
Den Haand, som havde Kraft til for Jer Dør
at prygle Jer, til I bag Laagen smutted
og dykked, Spanden lig, i Brønden ned,
og krymped Jer i Strøelse i Stalden,
lig Panter skjulte vel i Sæk og Kiste;
til Sikkerhed i Svinesti I søgte,
i Hvælvinger og Fængsler, saa I bæved
ved Skriget blot af Eders egne Krager
som var det Stemmen af en engelsk Krigsmand: —

Hvorledes? Mon den tappre Haand er svækket,
som tugted Jer i Eders Sovekamre?
Nei, vid, den kjække Fyrste er i Vaaben,
og lig en Ørn han over Ynglen svæver,
for den at revse som sig nærmer Reden. —

(til Salisbury og Pembroke.)

Og I, vanslægtet feige Niddinger,
I blodige Neroner, revne ud
af Moder Englands Skjød, blier røde af Skam!
thi Eders Qvinder, Eders blege Døttre
lig Amazoner trippe efter Trommen
og skifte Fingerbøl til Vaabenhandske,
til Landse Naalen, og de blide Hjerter
til Blodtørst efter Hevn.

Ludvig.

Hold inde med
Dit Skryderi og vend Dig hjem i Fred!
Vi tilstaae Dig, at Du er stor i Skjældsord.
Vor Tid for kostbar er til at bortødsles
med slig en Praler.

Pandulpho.

Giv mig Lov at tale!

Bastarden.

Jeg tale vil.

Ludvig.

Men jeg vil Ingen høre.
Rør Trommen strax og lad dens Krigertunge
forkynde vor Nærværelse og Fordring.

Bastarden.

Ja, Trommen skrige vil naar den bli'er pryglet
og det skal ogsaa I naar I faaer Prygl.
Væk Ekko blot med Lyden af Din Tromme,
en anden er ved Haanden færdig stemt,

ſom ſkal gjenſkralde høit og lydt ſom Din;
vor blot en Anden, og en Anden ſkal
ſaa høit ſom Din i Skyens Øre tone,
og haane Tordendrønnet ſelv; thi nær,
— ei ſættende ſin Lid til hiin Legat,
ſom han har brugt for Spøg og ei af Trang, —
er Kong Johan. Stolt paa hans Pande ſidder
den nøgne Død, hvis Værk det er i Dag
at gaae til Gjæſt paa Tuſinder af Fraſkmænd.

Ludvig.

Ror Trommen ſtrax og lad os ſøge Faren,

Baſtarden.

Du finder den, Dauphin, i Britter=Skaren.

(De gaae.)

Tredie Scene.

En Valplads.

Tummel. Kong Johan og Hubert.

Kong Johan.

Hvor gaaer det os i Dag? fortæl mig, Hubert!

Hubert.

Jeg frygter, ſlet; hvorledes er det med Jer?

Kong Johan.

Den Feber, ſom ſaa længe har mig plaget,
mig tynger ſvært; o, jeg er hjerteſyg.

(Et Bud kommer.)

Budet.

Jer tappre Frænde Faulconbridge, han ønſker
at Eders Majeſtæt vil ramme Marken
og ſige ham ved mig hvad Vei I drager.

Kong Johan.

Til Swinſtead, ſtig; til Abbediet der.

Budet.

Fat Mod, min Konge; thi de Hjælpe-Tropper,
som Prindsen ventede, har Skibbrud lidt
paa Goodwin-Sand for trende Nætter siden.
Richard fik Bud derom i dette Nu,
koldt Fjenden slaaer og drager sig tilbage.

Kong Johan.

Vee mig! Tyranske Feber mig opbrænder,
saa jeg ei ved Dit Budskab glædes kan. —
Nu i min Bærestol og saa til Swinstead!
Af Svaghed gribes jeg; jeg er saa mat.

(De gaae.)

Fierde Scene.

En anden Deel af Valpladsen.

Salisbury, Pembroke, Bigot og Flere.

Salisbury.

Jeg troede Kongen ei saa rig paa Venner.

Pembroke.

End engang frem; indgyd de Franske Mod!
Gaae de til Grunde, maae vi ogsaa synke.

Salisbury.

Den Slegfred-Djævel, denne Faulconbridge
trods al vor Trods alene styrer Slaget.

Pembroke.

Man siger, Kongen syg er bragt fra Marken.

(Melun, saaret, ledes ind af Soldater.)

Melun.

Led hen mig til Rebellerne fra England.

Salisbury.

Da Lykken smilte, kaldtes ei vi saa.

Pembroke.

Er det ei Grev Melun?

Melun.

Til Døden saaret.

Flygt, ædle Engelskmænd, I ere solgte;
forlader hurtig Oprørs lede Banner
og griber atter den bortsvorne Tro!
Søg Eders Konge, nedknæl for hans Fødder,
thi hvis de Franske vorde Dagens Herrer,
er Ludvigs Tanke at belønne Eder
med Hovedets Forliis. Saaledes svor han,
og jeg med ham og mange Fleer med mig,
med Haand paa Altret i Sankt Edmunds-Bury;
ved samme Alter hvor vi Eder tilsvor
bestandig Kjærlighed og helligt Venskab.

Salisbury.

Kan dette være muligt? Er det Sandhed?

Melun.

Staaer ei den sule Død for mine Øine?
Kun saare lidet Liv tilbage er,
som bløder bort, et Billed ligt af Vox,
der taber Skikkelsen ved Ildens Virkning.
Hvorfor i Verden skulde jeg bedrage,
da jeg har Nytten tabt af alt Bedrag?
Hvad gavner Falskhed mig, da det er sandt
at her jeg dør, og hist ved Sandhed lever?
Jeg gjentaer det for Jer: hvis Ludvig seirer,
saa svor han falsk hvis disse Eders Øine
see nok engang i Østen Morgnens Dæmring.
End denne Nat, — hvis smitsom sorte Aande
alt damper i hiin Flamme-Pragt i Vesten
omkring den gamle, svage, trætte Sol, —
i denne sorte Nat I dræbes skal
og bøde for begaaet Forræderi;

Forræder-Boden bliver Eders Livstraad,
naar Ludvig ved Jer Hjælp har Dagen vundet. —
Hos Kongen er en Hubert; hils ham fra mig!
Mit Venskab for ham — og fremdeles dette,
at min Farfader var af engelsk Fødsel —
mit Indre hiin Bekjendelse har afnødt.
Til Gjengjeld beder jeg, at I vil bære
mig bort fra Slagets Tummel, Støi og Larm,
at jeg i Fred kan hæve mine Tanker
og lade Legemet fra Sjælen skilles
i Gudhengivenhed og fromme Bønner.

Salisbury.

Vi troe Dig; og saa sandt jeg sikkert haaber
paa Salighed, jeg elsker Skikkelsen
af denne Leilighed, hvorved vi kan
forlade Veien til Fordømmelse;
og som en Flod der, standset i sit Løb,
naar Dæmningen borttages rinder rolig,
saa vil vi træde inden vante Grændser
og flyde stille hen, i Lydighed
til Oceanet, til vor store Konge. —
Min Arm skal bære Dig, thi jeg kan see
den bittre Dødsqval alt i Dine Øine.
Bort Venner, bort; igjen paa Flugtens Vinger,
da heldigt Nyt til gammel Retfærd bringer.

(De gaae og lede Melun ud.)

Femte Scene.

Den franske Leir.

Ludvig kommer med Følge.

Ludvig.

Jeg troede Himlens Sol ei vilde dale,
men staae og bringe Vesten til at rødme,

mens Englands Hære maalte baglænds Grunden
i mat Tilbagetog. Vi endte tappert,
da med en Salve af knap brugte Skyts
vi efter blodig Dag dem bad Godnat
og vore revne Faner sammenrulled,
i Marken sidst, og næstendeels dens Herrer.

(Et Bud kommer.)

Budet.

Hvor er min Prinds, Dauphin?

Ludvig.

Her, her; hvad Nyt?

Budet.

Melun er død, og overtalt ved ham
de engelske Lehnsherrer er frafaldne;
og Hjælpetropperne, som I saa længe
har ønsket her, paa Goodwin-Sand er stranded'.

Ludvig.

O, Uhelds Tidende! Fordømt Du vorde!
Jeg vented ei i Aften saadant Budskab,
saa sorrigfuldt! Hvo er det som har sagt
at Kong Johan var flygtet, nogle Timer
før Natten skilte vore trætte Hære?

Budet.

Hvo der end sagde det, saa er det Sandhed.

Ludvig.

Vel; holder nu en skarp Vagt hele Natten!
Ei Sol saa aarle reiser sig i Morgen
som jeg for at forsøge Lykkens Gunst.

(De gaae.)

Sjette Scene.

En aaben Plads i Nærheden af Abbediet Swinstead.

Baſtarden og Hubert møde hinanden.

Hubert.

Hvem der? Tal hurtigt, eller jeg Dig ſkyder.

Baſtarden.

God Ven! Men hvem er Du?

Hubert.

Paa Englands Side.

Baſtarden.

Hvor gaaer Du hen?

Hubert.

Hvad kommer det Dig ved?
Kan jeg med lige Ret ei ſpørge Dig
om Dine Handlinger, ſom Du om mine?

Baſtarden.

Det er nok Hubert.

Hubert.

Rigtigt gjetter Du.
Jeg vil, hvad Følgen endog bliver, troe
Du er min Ven, da Du min Stemme kjender.
Hvem er Du?

Baſtarden.

Hvem Du vil; og hvis Dig tykkes,
ſaa gjør mig blot til Villie at antage,
at jeg Plantagenetterne tilhører.

Hubert.

O, Glemſomhed, Du og den mørke Nat
har mig beſkæmmet! Tilgiv, tappre Kriger,
at blot en Lyd, ſom fra Din Tunge kom,
Bekjendtſkab med mit Øre kunde undgaae.

Baſtarden.

Nu, uden Complimenter, ſiig hvad Nyt.

Hubert.

Her vandrer jeg i Nattens ſorte Skygge
at ſoge Eder.

Baſtarden.

Vær da ſnar; Dit Budſkab?

Hubert.

O det er morkt; det paſſer ſig for Natten,
ſort, frygteligt og troſtesloſt og gruſomt.

Baſtarden.

Viis mig da uden Omſvob Saaret ſelv;
jeg ſom en Qvinde falder ei i Afmagt.

Hubert.

Jeg troer en Munk har givet Kongen Gift.
Han næſten maallos var, da ud jeg ſtyrted
at underrette Jer, paa det J kunde
desbedre væbne Jer mod dette Fald,
end om J ſenere derom fik Kundſkab.

Baſtarden.

Hvorledes fik han det? Hvem drak ham til?

Hubert.

En Munk, jeg ſiger; en halſtarrig Nidding,
hvis Indvold pludſeligen braſt; men Kongen
maaſkee ved haſtig Hjælp ſtaaer til at redde.

Baſtarden.

Hvem efterlod Du om hans Majeſtæt?

Hubert.

J veed da ei, at de bortvegne Lorder
tilbage er og har Prinds Henrik medbragt,
paa hvis Begjæring Kongen tilgav dem;
de er nu alle om Hans Majeſtæt.

Bastarden.

Tilbageholb Din Vrede, høie Himmel,
og friſt os ikke over vore Kræfter! —
Jeg ſiger Dig, min halve Hær i Nat,
da jeg gik over Veilerne ved Lincoln,
indhentet blev af Floden der og opſlugt;
jeg neppe undſlap ſelv, ſkjøndt vel til Heſt.
Gaa foran Du, led mig til Kongen hurtigt;
maaſkee han er alt heden før vi komme.

(De gaae.)

Syvende Scene.

En Have ved Swinſtead-Abbedi.

Prinds Henrik, Salisbury og Bigot komme.

Prinds Henrik.

Det er for ſildig; hver en Draabe Livsblod
er dødelig anſtukken, og hans Hjerne
— ſom nogle ſige Sjælens Vaaning er —
i tomme Drømmerier forudſpaaer
at Verdens Ende ſtunder ſnarlig til.

(Pembroke kommer.)

Pembroke.

Hans Høihed taler end og har den Tro,
at hvis han bragtes i den frie Luft,
det vilde lindre noget Flamme-Heden
af denne grumme Gift, ſom ham fortærer.

Prinds Henrik.

Lad ham da blive bragt i Haven hid —

(Bigot gaaer.)

Endnu han raſer?

Pembroke.

Han er meer taalmodig
end da J gik; i dette Nu han ſynger.

Prinds Henrik.

Forfængelige Sygdom! Ingen Svaghed,
bragt til det Yderste, sig føler selv.
Naar Døden gnavet har paa Legemet,
den lader det ufølsomt og sit Sæde
i Sjælen tager, hvor den grusomt qvæler
med tusinde besynderlige Syner,
som, hærgende i sidste Tilflugtssted,
forvirre sig. O sælsomt, Døden synger! —
Jeg Ætling er af denne blege Svane,
som stemmer i sin egen Svanesang
og gjennem Dødens Orgelpiber nynner
til evig Hvile Legemet og Sjælen.

Salisbury.

Fat Mod, min Prinds; I født og baaren er
for dette raae, formløse Stof, som han
har efterladt Jer, Dannelse at give.

(Bigot kommer tilbage med Følge; de bære Kong Johan i en Stol.)

Kong Johan.

Ja vel, nu har min Sjæl faaet Albue-Rum!
Den vil ei ud af Vindue eller Døre.
Der er saa hed en Sommer i mit Bryst,
at mine Tarme smuldne hen i Støv.
Et Billed er jeg, malet med en Pen
paa et Blad Pergament; jeg sammenkrympes
ved denne Ild.

Prinds Henrik.

Hvor gaaer det med min Konge?

Kong Johan.

Slet — slet — forgiftet — død, forladt, udstødt;
og ingen af Jer Vintren bede vil
at stikke sin Is-Finger i mit Liv,
at lade Englands Floder gjennemstrømme

min Flamme=Barm; og ei anraabe Norden
at kysse med sin Storm min tørre Læbe
og svale mig med Kulde. Ringe Bøn,
kun kjølig Trøst; men I saa utaknemlige,
saa gjerrig' er, at I mig nægte det.

Prinds Henrik.

Gid der var Lægedom i mine Taarer,
til Eders Lindring!

Kong Johan.

Saltet i dem brænder. —
Her inden for er Helved, Giften der
er indespærret som en Erke=Djævel
og piner redningsløs fortabte Blod.

(Bastarden kommer.)

Bastarden.

O, jeg er aandeløs og skoldet op
af Jil, for Eders Majestæt at see.

Kong Johan.

Du kommer for at lukke mine Øine!
Mit Hjertes Takler sprungne er og brændte,
og Vanterne, som støtted Livets Mast,
er kun en Traad, et enkelt lille Haar.
Mit Hjerte hænger ved en eenlig Trævl,
som springer naar Du har fremsagt Dit Budskab,
og da er hvad Du seer en Leerklump kun,
et Billed paa forstyrret Kongevælde.

Bastarden.

Prinds Ludvig hidad retter sine Skridt
og Himlen veed hvorledes vi ham svare,
thi sidste Nat den bedste Deel af Hæren,
da jeg med Fordeel den tilbagedrog,
blev i Moradserne i Lincoln=Shire
ved Flodens pludselige Stigen opslugt.

(Kongen døer.)

Salisbury.

I aander Dødsens Bud I døde Dren. —
Min Herre, Drot! — En Konge nys — nu saa! —

Prinds Henrik.

Saaledes blier mit Løb, saaledes Enden.
Hvad jordisk Sikkerhed, hvad Haab, hvad Stav? —
Et Rige eied han, nu kun en Grav!

Bastarden.

Er Du alt gaaet? Jeg blier her tilbage
for at paatage mig Dit Hevner-Embed;
derpaa min Sjæl skal hilse Dig i Himlen,
som den paa Jorden stedse var Din Tjener. —
(til Lorderne)
I Stjerner, som løb ud af vante Baner,
hvor er Jer Kraft? Viis nu en bedre Troskab,
og siebliklig iler med tilbage
og jager Ødelæggelse og Skjændsel
ud af vort trængte Riges svage Dore.
Imod dem strax, før de gaae imod os,
Prinds Ludvig raser grumt i vore Hæle.

Salisbury.

Det synes som I mindre veed end vi.
Hist inde hviler Cardinal Pandulpho,
som for en Time siden fra Prinds Ludvig
saa gunstige Fredstilbud bragte os,
at vi med Ære kan modtage dem
og siebliklig ende denne Krig.

Bastarden.

Han før forlader Landet, naar han seer
at vi er stedse rede til vort Forsvar.

Salisbury.

Det paa en Maade næstendeels er skeet;
thi meget Krigsforraad han har alt afsendt
til Kysterne og overladt sin Sag
til Cardinalen at afgjøre her,

med hvem I selv, samt jeg og flere Lorder,
hvis I saa synes, end i denne Dag
vil ende denne Tvist, til Landets Vel.

Bastarden.

Saa være det! Og I, min ædle Prinds,
med flere Prindser, som det sømmer sig
skal følge Eders Fader til hans Grav.

Prinds Henrik.

I Worcester hans Legeme skal jordes,
saa var hans Villie.

Bastarden.

Did han vorde bragt,
og lykkelig skal Eders høie Selv
paatage Eder dette Lands Regjering!
I al Ærbødighed paa mine Knæe
jeg offrer Eder her min Tro og Hylding,
samt Underkastelse for evig Tid.

Salisbury.

Det samme Troskabs Løfte gjøre vi;
det stedse skal sig holde reent og pletløst.

Prinds Henrik.

Min Sjæl er rørt! Jeg vilde takke Eder,
men min Erkjendtlighed kun Taarer har.

Bastarden.

Lad os nødvendig Smerte Tiden tolde;
den stedse var i Forhaand med vor Sorg. —
End England aldrig laae og aldrig skal
for nogen Seirers stolte Fødder ligge,
naar ei det saarer sig med egen Haand.
Nu denne ædle Prinds staaer her iblandt os,
lad komme Verdens trende Parter væbnede,
vi trodse dem. Her kan ei Vanheld groe,
naar England mod sig selv forbliver tro.

Om

Kong Johan.

Om dette Stykke, der efter Malones Formodning er skrevet i Aaret 1596, siger Theobald, at det begynder i Kong Johans tre og tredivte Aar, og omhandler adskillige Tildragelser indtil hans Død, et Tidsrum af omtrent sytten Aar.

Johnson udtrykker sig i Korthed saaledes:

„Tragoedien Kong Johan, omendskjøndt ei skreven med yderste Anstrængelse, har en meget underholdende Afvexling af Tildragelser og Charakterer. Constances Sorg er saare rørende og Bastardens Charakteer indeholder en Blanding af Storhed og Letsindighed, som Forfatteren stedse satte sin Fryd i at fremstille."

A. W. Schlegel siger:

„I Kong Johan ere de politiske og krigeriske Begivenheder udstyrede med høitidelig Pomp, netop fordi de have liden virkelig Storhed. Fyrsternes Falskhed og Egoisme taler i Manifest-Stilen; conventionel Værdighed er meest uundværlig der, hvor den personlige savnes. Bastarden Faulconbridge er dette Stykkes aandrige Tolk; han spotter over Politikens hemmelige Drivefjedre uden at misbillige dem, thi han erkjender selv, at han ved lignende Midler søger sin egen Lykke og vil hellere være blandt Bedragerne end blandt de Bedragne, da Verden, ifølge hans Anskuelse, ikke tilsteder andet Valg. Hans Retsstrid med sin Broder om sin foregivne Faders Arv, ved hvilken

han bevirker sin Anerkjendelse ved Hoffet som naturlig Son af Englands ridderligste Konge, Richard Løvehjerte, danner i selve Stykket et meget underholdende og originalt Forspil. Indtrykket vorder desto dybere, naar Digteren, midt i en Mængde Forklædninger af den virkelige Tænkemaade og ei følte Yttringer, lader os see den menneskelige Natur utilsløret og lader os kaste dybe Blikke i Gemytternes Indre. — Den korte Scene, hvori Johan opfordrer Hubert til at rydde sin unge Medbeiler til Thronen, Arthur, af Veien, er et uovertræffeligt Mesterstykke: neppe vover den frygtsomme Forbryder at udtale det, som han vil friste den Anden til at fuldføre. Den unge, elskværdige Prinds Arthur bliver et Offer for samvittighedsløs Ærgjerrighed; hans Skjæbne vækker den inderligste Deeltagelse. Naar Hubert truer at ville blinde ham med et glødende Jern og bevæges ved hans Bønner, saa vilde Medlidenheden næsten vorde altfor smertelig, dersom den ikke mildnedes ved Yndigheden i Arthurs barnlige Tale. Constances moderlige Sorg over hendes Søns Fangsling er ligeledes af høieste Skjønhed, og selv Johan, en uretfærdig og svag Fyrste, som man hverken kan agte eller beundre, er i sine sidste Øieblikke skildret saaledes, at Uvillien mod ham udslettes og gaaer over til alvorlige Betragtninger over Menneskenes uvilkaarlige Forbrydelser og uundgaaelige Skjæbne."

William Hazlitt, i sin Bog betitlet: **Characters of Shakspeare's Plays, London 1818**, omtaler Kong Johan, som følger:

Naar vi ville beskjæftige vor Phantasi, dvæle vi helst ved en af Digteren opfunden Gjenstand, og naar vort Sind røres ved Medlidenhed eller Frygt, foretrække vi at det skeer ved Farer og Elendigheder som bleve til ved Fiction. Vore Følelser — hvad

enten de vækkes ved Afsky eller Sympathi — omme sig, naar vi vide at vi — idet vi følge Lidelsers og Misgjerningers Fremskridt — træde paa virkelig Grund og erindre, at Poetens Drøm var grundet paa foregaaende Handlinger, paa uigjenkaldelige Ønder, ikke dannede ved Phantasien, men saadanne som den poetiske Retfærd kunde nytte. At Kong Johans Troløshed, Arthurs Død og Constances Sorg ere historisk sande, skjærper Smertens Sands, medens det hænger en blytung Vægt paa Hjertet og Indbildningskraften. Der er Noget som hvisker i os, at vi ikke have Ret til at drive Gjæk med en Elendighed som denne, eller bruge Tingenes Virkelighed som Legetøi og Dukker for vor Phantasi. Dette vil maaskee forekomme Nogle for noieregnende, og dog synes vi, at den virkelige Sandhed af den behandlede Tildragelse, i Forhold som vi have noiere Bekjendtskab med den, er et Stød for vor Tilfredshed, saavel som og imod Tragoediens Værdighed.

Kong Johan har alle Sprogets Skjønheder og Indbildningskraftens Rigdomme, for at lindre det Smertelige i Sujettet. Kong Johans Charakteer er holdt temmelig i Baggrunden; han søger ikke saa meget Leilighed til de Misgjerninger han fristes til at begaae, som det er Omstændighederne der lede ham dertil; han er her fremstillet mere feig end grusom, mere foragtelig end afskyværdig. Stykket omfatter kun en Deel af hans Historie. Der er imidlertid faa Charakterer, som paa Scenen vække mere Afsky og Modbydelighed. Han har ingen intellectuel Storhed eller Styrke i Charakteren, der beskytter ham mod den Harme, som hans Handlemaade opvækker; han staaer, saaledes betragtet, nøgen og forsvarsløs for det Værste vi kan tænke om ham, og desuden ere vi opfordrede til at give hans Lavhed og Grusomhed den

værste Betydning ved Maleriet af Arthurs Blidhed og Hjelpeløshed, saavelsom ved den moderlige Fortvivlelses hjerteskjærende Klageraab.

Vi kunne ikke tilgive ham Arthurs Død, fordi han for sildig tilbagekaldte sit Forsæt og søgte at forhindre det, eller maaskee fordi han selv fortryder sin sorte Plan; vor moralske Følelse vinder Styrke til at hade ham desmere derfor. Vi tage ham paa hans Ord og troe hans Hensigt saa meget mere afskyelig, som han selv gyser for den. Den Scene, i hvilken Kong Johan aabner sit Hjerte for Hubert angaaende sin Fætters Mord, er et Mesterstykke af dramatisk Konst, og dog staaer den langt under Scenen imellem Hubert og Arthur (See Pag. 62). Dersom en Scene nogensinde er skrevet, hjertegribende ved Yderlighederne af Skræk og Medlidenhed, som baade forfærde og røre Sindet, saa er det denne.

Arthurs Død siden, naar han styrter sig fra Fængsels-Muren, opvækker den høieste Medlidenhed med hans Ulykkelighed og vemmelose Tilstand og retfærdiggjør fuldkommen Faulconbridges overdrevne Trudsler, da han tiltroer Hubert at have øvet denne Udaad.

Den moderlige Ømhed paa sin høieste Spidse, fortvivlet ved Venners Vægelsind og Lykkens Ubestandighed, tiltagende i Willie i Forhold som alle andre Hjælpekilder aftage, var aldrig herligere udtrykt end i Constance. Værdigheden i hendes Svar til Kong Philip, da hun afslaaer at følge hans Bud: „Kald Konger bid, her jeg og Sorgen troner;" hendes harmfulde Bebreidelse mod Østerrig, da han forlader hendes Sag, hendes Paakaldelse til Døden: hvor skjønne end disse Steder ere, vige de dog for den Replik, hvor hun, da hendes Lidenskab gaaer over til Ømhed, tiltaler Cardinalen med disse Ord: „Jeg, Cardinal, har hørt ꝛc."

Contraſten imellem Dronning Catharines milde Reſignation i „Henrik den Ottende“ ved hendes egne Ulykker og Conſtances vilde uregjerlige Sorg, ved den Uret hun lider ſom Moder, er ikke mindre naturlig undfanget end den er fortræffelig vedligeholdt igjennem disſe to ſjeldne Charakterer.

Baſtardens comiſke Charakteer er vel valgt for at lindre det Ængſtende ved de ſkjærende Lidelſer og de fornemſte Perſoners kolde og feige Politik. Dens Aand og Opfindſomhed, dens Rigdom i Ord og dens Drift i Handling ere uendelige. **Aliquando suffl**aminandus erat, ſiger Ben Johnſon om Shakſpeare; men det ſkulde ſmertet os, derſom Ben Johnſon havde været hans Cenſor. Vi ſætte hans Vids ſorgloſe Stormodighed uendelig langt over Ben Johnſons ſtudeerte Varſomhed. Forſkjellen imellem Faulconbridge og Shakſpeare's andre humoriſtiſke Charakterer er at denne er Krigeг og bringer ſit Vid til Daad; han er modig ſaavel med Sværdet ſom med Tungen og opildner ſin Tapperhed ved ſit Spog; hans Fjender føle hans Klinges Skarphed paa ſamme Tid ſom hans Sarcasmers Braad. Iblandt hans heldigſte Steder er Monologen over hans egen Perſon, hans Udfald mod Egennytte og hans foragtelige Udtryk mod Hertugen af Øſterrig, ſom begynde i Spog men ende med Alvor. ꝛc.

Kong

Henrik den Ottende.

Personerne:

Kong Henrik den Ottende.
Cardinal Wolsey.
Cardinal Campeius.
Capucius, Gesandt fra Keiser Carl den Femte.
Cranmer, Erkebiskop af Canterbury.
Hertugen af Norfolk.
Hertugen af Buckingham.
Hertugen af Suffolk.
Greven af Surrey.
Over-Kammerherren.
Stor-Kansleren.
Gardiner, Biskop af Windchester.
Biskoppen af Lincoln.
Lord Abergavenny.
Lord Sands.
Sir Henry Guilford.
Sir Thomas Lovell.
Sir Anthony Denny.
Sir Nicholas Vaux.
Wolseys Skrivere.
Cromwell, Wolseys Betjent.
Griffith, Marskalk hos Dronning Catharine.
Tre Adelsmænd ved Hoffet.
Doctor Butts, Kongens Livlæge.
Hosebaands-Ordenens Herold.
Hertugen af Buckinghams Hushovmester.
Brandon.
En Rets-Betjent.
Overvogteren ved Statsraadets Sal.
En Portner og hans Karl.
Gardiners Page.
En Udraaber.
Dronning Katharine, Kong Henriks Gemalinde, siden skilt fra ham.
Anna Bullen, hendes Hofdame, siden Dronning.
En gammel Dame, Anna Bullens Veninde.
Patience, Kammer-Jomfrue hos Dronning Catharine.
Adskillige Herrer og Damer, stumme Personer; Fruentimmer hos Dronningen; Skygger; Skrivere; Officierer, Vagt og andet Folge.

Scenen er deels i London, deels i Westminster; engang i Kimbolton.

Prolog.

Ei til at vække Latter staaer min Hu,
thi Sagen Alvor er og fuld af Gru,
ophøiet, saaret dybt af Smertens Braad,
thi Scener, som af Diet fordre Graad,
vi nu fremstille. De, som Medynk kjende,
en Taare føle vil paa Kinden brænde, —
den flød ei uden Grund. — Og den, som gav
sin Skilling for at finde Sandheds Stav,
han fandt hvad han har søgt, og den, som mener
at see pragtfulde og prunkende Scener,
for ham jeg vil paatage mig det Hverv,
at han i tvende Timer for sin Skjerv
skal rigelig fornøies. Ikkun de,
som komme for et broget Spil at see,
og Narren i en guldbebræmmet Troie,
og for at høre Sværd paa Skjoldet støie,
bedragne blive; thi mine Venner! hør:
Vor valgte Gjenstand ei besmittes bør
ved Narre=Larm, hvorved vi os fravender
hver Bifalds=Yttring af fornuftig Kjender;

hvorfor jeg beder, da her gaaer det Ry,
at J de Fineſte er i vor By:
Bring Alvor med og troe, at for Jer throner
Hiſtoriens ſandfærdigſte Perſoner
ſom om de leved; ſee dem ſtige op,
af tuſind Venner fulgt, paa Æres Top
og Magtens Fjeld; men ſnart, ſom Diets Vink,
fra Storhed flyttes de paa Jamrens Brink,
og hvis J muntre er ved denne Sag,
en Mand kan græde paa ſin Bryllups Dag.

Kong Henrik den Ottende.

Første Akt.

Første Scene.

London. Et Forværelse i Paladset.

Hertugen af Norfolk kommer fra den ene Dør; fra den anden, Hertugen af Buckingham og Lord Abergavenny.

Buckingham.

God Dag. Hvorledes har I levet siden
vi saaes i Frankrig sidst?

Norfolk.

Tak, Eders Naade,
ved Hilsen! og bestandig en Beundrer
af hvad jeg dengang saae.

Buckingham.

Mig holdt som Fange
en sær uheldig Sygdom paa mit Kammer,
da disse Verdens Lys, to Ærens Sole,
i Arde=Dalen mødtes.

Norfolk.

Tæt ved Guynes;
jeg saae da de til Hest hinanden hilste,
saae dem da de stod af, hvor de sig favned
saa fast som om de aldrig vilde skilles;
o, skete det, men fire Verdens Konger
opveied slig Forening!

Buckingham.

Dengang var jeg
mit Kammers Fange.

Norfolk.

Hvorved I gik glip
af jordisk Glands's Syn. Man kunde sige:
For Pragten ene var, men nu formælet
den blev sin Overmand; thi hver en Dag
den forrige overtraf, indtil den sidste
blev de Forgangnes Under. Klædte i Guld
i Dag de Franske, ret som græske Guder,
de Engelske fordunkle, og i Morgen
som Indien Bretland lyser; hver dets Mand
en Mine ligner. Cherubimen lig
Hofpogen er forgyldt, og Qvinderne,
ei skabt til Byrde, under Vægten stønne
af uvant Pragt, og denne Maske, udraabt
som uforlignelig, den næste Aften
som Tiggerstads er usel. Begge Konger,
i Glimmer lige, vexelviis sig vise
snart daarlige, snart gode; den Nærværende
er agtet bedst, thi den som Øiet seer,
den Munden roser; er de Begge samled',
da sees kun Een, og ingen Kjender vover
at domme mellem dem. Naar disse Sole,
— saa nævnes de — fremkalde ved Herolder
til Striden deres Kæmper, da udrettes
langt meer end Tanken fatter. Eventyr

tilforn betvivlede, nu Sandhed synes,
og Bevis vorder troet. *)

Buckingham.

I gaaer for vidt.

Norfolk.

Saa vist som Sandheds Ord og Ærens Lov
mig kostbar er, saa vist vil bedste Skildring
endeel af Livligheden maatte savne,
som Sagen selv fremviste. Kongeligt
det Hele var, i rigtigst Følgerække,
og Orden styred herligt Skuespillet,
Anføreren til Ære.

Buckingham.

Hvem bestyred,
hvem satte Legemet og Leddene
af dette Spil igang? Hvem, mener I?

Norfolk.

En, usikkerligt, som ei Begynder var
i slig Forretning.

Buckingham.

Siig mig hvem, Mylord?

Norfolk.

Alt dette ordnet var og sat i Værk
af den høiværdige Cardinal af York.

Buckingham.

Til Helved med ham! Ingen Mands Postei
er for hans æresyge Fingre fri.
Hvad vedkom vel slig verdslig Handel ham?
Mig undrer denne Kjødklump med sin Krop

*) Et gammelt romantisk Sagn om Ridder Bevis af Southampton, der levede paa Vilhelm Erobrerens Tid, og som indeholder mange vidunderlige Begivenheder.

skal staae som Skjerm for Solens varme Straaler
og hindre dem i at velsigne Jorden.

Norfolk.

Dog var han den Bestilling fuldtvel voxen.
Endskjøndt han Ahner tæller ei, som tegne
en Vei for Efterslægt, der ved Bedrifter
ei Thronen naaer, og ei sin Stigen skylder
en mægtig Haand, dog lig en Ædderkop
sit Værd han af sit egen Væv fremspinder
og ved Fortjenester forkynder sig;
det var den Himlens Gave, som ham skaffed
et Stade nærmest Kongen.

Abergavenny.

Jeg veed ei
hvad Himlen gav ham; lad et bedre Die
udgranske det, men jeg kan see hans Stolthed
fremstikke af hans Færd. Hvorfra er det?
Hvis ei fra Helved, Djævlen er en Gnier
og har ei Gaver fleer, og han begynder
at danne et nyt Helved i sig selv.

Buckingham.

Hvorfor paatog han sig ved Fastlands=Toget
og uden Kongens Bifald at bestemme
hvo skulde følge ham? Han gjorde Listen
paa Adelskabet; for det meste slige,
hvem større Byrde men desmindre Ære
han meente at forskaffe. Kun hans Brevskab,
og ei det høie Raads Samtykke, var det
som kaldte dem til Folget.

Abergavenny.

Jeg som mindst
veed tre af mine Fænder, der saaledes
har pantsat deres faste Eiendomme,
at ei som før de blomstre kan.

Buckingham.

Ja, Mange
har Ryggen brudt paa Godser at bortslæbe
til denne store Reise. Ødselheden
har ei forskaffet Landet noget Godt,
men ikkun Fattigdom.

Norfolk.

Med Sorg jeg troer,
at Freden mellem os og Frankrig ei
opveier hvad den kosted.

Buckingham.

Efter Stormen,
som rædsomt raste, hver Mand er begavet
med Spaadoms Aand, og uden at beraadslaae,
eenstemmig de udbryde: at Uveiret,
som Fredens Smykke sønderrev, kun varsled
dens pludselige Brud.

Norfolk.

Som alt er skeet;
thi Frankrig Pagten brød, da vore Kjøbmænd
blev anholdt i Bordeaux.

Abergavenny.

Var det derfor
Gesandten hjemkaldt blev?

Norfolk.

Ja, ganske sikkert.

Abergavenny.

En herlig Fred, og saare dyrekjøbt!

Buckingham.

Alt Cardinalens Værk.

Norfolk.

Tilgiv, Mylord,
men Staten har alt Mærke lagt til Tvisten

imellem Eder. Tag mod Raad af En,
hvis Hjerte ikkun Sikkerhed og Ære
tilønsker Eder. — Cardinalens Ondskab
og hans udstrakte Magt I veie sammen.
Betragt fremdeles hvad hans nidske Had
udrette kan, og at hans Vælde mangler
Haandlang're ei. I kjender hans Natur:
han er hevngjerrig, og jeg veed hans Sværd
skarpegget er og langt; hvor det ei naaer,
didhen han kaster det. Læg det paa Hjerte;
det vil ei skade Eder. See, hist kommer
den Klippe, som jeg raader Jer at undgaae.

(Cardinal Wolsey kommer. Seglbevarerens Insignier bæres foran ham, Vagt og to Skrivere med Papirer følge. Cardinalen og Buckingham verle Diekast ifulde af Foragt.)

Wolsey.

Hvor er nu Hertug Buckinghams Hovmester?
Hvor har I hans Forhør?

Første Skriver.

Her, Eders Naade.

Wolsey.

Er han tilstede i Person?

Første Skriver.

Ja, Herre!

Wolsey.

Snart veed vi meer, og Buckingham skal snart
sit stolte Blik slaae ned.

(Wolsey og Følge gaae.)

Buckingham.

Den Slagter=Hund *)
har giftig Kjæve, og jeg har ei Magt

*) Wolsey skal have været en Slagterson.

at lægge Mundkurv paa den; derfor bedst
at man dens Sovn ei styrrer. Tiggerbogen
opveier Adelsblodet.

Norfolk.

Er I hidsig?
For Eders Ønde ikkun Maadehold
er Lægemiddel.

Buckingham.

I hans Blik jeg læste
Ondskab imod mig og hans Die maalte
mig som en hadet Gjenstand; dette Nu
han sværter mig, han gangen er til Kongen:
jeg følger for at seire over ham.

Norfolk.

Spørg først Jer selv om Vrede eller Klogskab
er Drivefjær. Hoi Klippe at bestige
udfordrer stadigt Skridt, og Vreden ligner
den lobske Hest, som, overladt sig selv,
ved egen Moie trættes. Ingen Mand
Raadgiver er som I; vær for Jer selv
hvad I for Vennen er.

Buckingham.

Jeg vil til Kongen:
den Ipswich-Slyngels Hovmod vil jeg qvæle
med Ærens Tunge, eller høit udraabe,
at der ei meer er Lov og Ret i England.

Norfolk.

Gjør Ovnen ei saa hed for Eders Fjender,
at I Jer brænder selv. Vi overskride
ved altfor megen Iil tilsigtet Maal;
stærk Hast tidt bringer Tab. I veed at Vinen,
som bringes til ved Ild at lobe over,
formindskes naar den synes at formeres.
Jeg siger nok engang: ei nogen Sjæl

kan bedre raade Eder end I selv
naar I med Klogskab Saften slukke vil;
som mindst dog dæmpe Vredens Flamme.

Buckingham.

Herre,
jeg takker Eder og jeg denne Forskrift
vil følge tro; men hiin topmaalte Skurk,
som jeg af Galde ei men ædel Varme
kun lastet har, bevises skal, saa klart
som Bækkens Vand i Juli, naar hvert Sandkorn,
hver mindste Steen er synbar, at han er
lumsk og forræderisk.

Norfolk.

Siig ei forræderisk.

Buckingham.

For Kongen selv Beviset jeg skal føre
saa stærkt som Klippens Grundvold. — Hør mig ud. —
Hiin hellige Ræv, nei Ulv, om ikke begge,
— thi han rovgjerrig er, som han er trædsk,
til Undskab saa tilbøielig som skikket;
hans Embed og hans Sindelag forpeste
hinanden gjensidig — kun for at vise
sin Pragt i Frankrigs Land saavel som hjemme
vor kongelige Herre har formaaet
til denne dyre Pagt og Sammenkomst,
som slugte mangen Skat og lig et Glas
ved Vaskning sønderbrødes.

Norfolk.

Ja, saa er det.

Buckingham.

Hør videre; den trædske Cardinal
Vilkaarene til Freden leded ind
alt som han syntes, og de blev antagne
ved hans: Saa være det! saa hensigtsløst

som Krykken er for dode Mænd; men vor Hofklerk
har gjort det, det er nok; den værdige Wolsey,
som ei kan feile, gjorde det. Nu følger
— det som er kun en Byrd af Koblersken
det snue Forræderi — at Keiser Carl,
— blot under Paaskud af at see sin Tante,
saaledes lod hans Grund, endskjendt med Præsten
han vilde hviske kun, — her holder Indtog.
Han frygted at hiin Sammenkomst imellem
England og Frankrig, samt nys sluttet Venskab
ham kunde skade; thi ved dette Forbund
han truedes. — Derfor han hemmelig
aftalte med Prælaten — og jeg troer,
ja jeg er vis derpaa, at Keiseren
betalte før han loved, hvorved Ønsket
var opfyldt for fremsat, samt Veien jevnet
og guldbestroet, da Keiseren forlangte
han skulde standse Kongen i sit Løb
og bryde sluttet Fred. Nu Kongen snart
af mig erfare skal, at denne Klerk
med Staten efter eget Tykke handler,
blot efter egen Fordeel.

Norfolk.

Det er smerteligt,
at høre sligt; jeg kunde næsten ønske,
at man tog feil.

Buckingham.

Ei i en Stavelse;
jeg ham fremstiller i et Billed blot,
som tro afmaler ham.

(Brandon kommer med en Retsbetjent og to eller tre Soldater.)

Brandon.

Sergeant, til Sagen.

Retsbetjenten.

Mylord, Hertug af Buckingham og Greve
til Hereford, Stafford og Northampton, jeg
Dig hefter i vor naadige Konges Navn
for Høiforræderi.

Buckingham.

Seer J, Mylords?
Paa mig er Nettet kastet; jeg maa falde
ved Underfundighed.

Brandon.

Det smerter mig
at være Vidne til at J berøves
Jer Frihed; thi hans Høihed har befalet
J skal til Tower.

Buckingham.

Ei min Uskyldighed
nu hjælper meer; thi den Død, som mig kaared,
det Hvideste gjør sort. Skee Himlens Villie
i dette som i Alt! Jeg er beredt.
O Mylord Aberga'ny, lev J vel.

Brandon.

Nei, han gjør Eder Selskab; Kongen lyder

(til Abergavenny.)

at J til Tower gaaer, hvor J hans Villie
erfare skal.

Abergavenny.

Som Hertugen har sagt:
Skee Himlens Villie; og min Kongens Bud
adlydes skal.

Brandon.

Her har jeg Kongens Fuldmagt
Lord Montacute at fængsle og fremdeles
Hertugens Skriftefader, Johan la Court,
samt Gilbert Peck, hans Kansler. —

Buckingham.

Det er alle
Forbundets Lemmer. Er der endnu Flere.

Brandon.

Ja, en Kartheuſer=Munk.

Buckingham.

O, Nicholas Hopkins?

Brandon.

Ja.

Buckingham.

Min Hovmeſter er falſk; den ſtolte Præſt
har viiſt ham Guld; min Livstraad er nu afmaalt.
Jeg Skyggen er af ſtakkels Buckingham;
ſelv den forſvinder for de ſorte Skyer
hvoraf min Sol formørkes. Lever vel!

(De gaae.)

Anden Scene.

Statsraadets Forſamlings=Sal.

Lyd af Horn. Kong Henrik, Cardinal Wolſey, Raadsherrerne, Sir Thomas Lovell, Embedsmænd og Følge komme. Kongen ſtotter ſig paa Cardinalens Skulder.

Kong Henrik.

Mit Livs og dette Hjertes fulde Tak
for denne ſtore Omhu. Jeg ſtod blottet
for Oprørs Pil; erkjendtlig er jeg Eder,
ſom den afboded. Lad nu Buckinghams
Hovmeſter kalde for os; i Perſon
jeg rolig hans Bekjendelſe vil høre
og Punkt for Punkt han atter ſkal fortælle
ſin Herres Høiforræderi.

(Kongen sætter sig paa Thronen. Pairerne af Raadet indtage deres Pladser. Cardinalen sætter sig paa Thronens Trin ved Kongens Fødder, paa hans høire Side.)

(Man hører udenfor Nogle raabe: Plads for Dronningen! Dronningen kommer, fulgt af Hertugerne Norfolk og Suffolk; hun knæler, Kongen staaer op fra sit Sæde, reiser hende, kysser hende og lader hende tage Plads ved sin Side.)

Dronning Katharine.

Nei, vi maae knæle længer; jeg maa bede.

Kong Henrik.

Staa op, tag Plads hos os. Jer halve Bon
I navne ei, I har vor halve Magt;
den anden Halvdeel tilstaaes for I beder.
Siig frem, og hav Jer Villie!

Dronning Katharine.

Tak, min Konge!
At I vil elske Eder selv og herved
ei ligegyldig glemme Eders Ære,
ei heller Eders høie Værdighed,
er Maalet for min Bøn.

Kong Henrik.

Far fort, min Dronning.

Dronning Katharine.

Man har mig sagt, og det er ikke Faa
af ædelt Blod, at Eders Undersaatter
er trykket haardt; at Sendeskrifter gaae
iblandt dem om, som løse Hjerterne
fra Troskab imod Kongen, — omendskjøndt
Bebreidelserne, værdige Cardinal,
meest bittre er mod Jer, som ene Stifter
af svære Paalæg — hvorved Landets Herre,
(hvis Ære Himlen vogte) selv ei undgaaer
at vorde lastet. Dette bryder haardt

paa Troskobs Eed og Pligt, og synes næsten
som farligt Mytteri.

Norfolk.

Ei synes blot,
men er det virkelig: thi disse Paalæg
har gjort at Klædefabrikanterne
kan deres Folk ei lønne, hvorved Væver
samt Spinder, Karter, Valker, heel uskikkede
til andet Arbeid og ved Hunger tvungne,
fortvivlede, paa voveligste Maade
nu reise sig med Trodsighed til Opror,
og Fare tjener blandt dem.

Kong Henrik.

Hvilke Paalæg?
Hvorpaa? Hvad Paalæg? Mylord Cardinal,
J, der saavel som jeg for dette lastes,
veed J af disse Paalæg?

Wolsey.

Tillad, Herre!
Hvad Statens Tarv angaaer jeg ikkun veed
at, skjøndt jeg er blandt Raadets Mænd den Første,
gaae de dog Skridt med mig.

Dronning Katharine.

Sandt nok, Mylord.
J veed ei meer end Andre; men de Ting
J former er ei altid dem velkomne,
som ingen Kundskab ønske sig derom,
men dertil blive tvungne. Disse Paalæg,
hvorom vor Hersker underrettes vil,
i Øret klinge gistig-stygt og Ryggen
for Byrden blier et Offer. J beskyldes
som deres Ophav; lyver man, J lider
for haardt af Klaffer-Tunge.

Kong Henrik.

Atter Paalæg!

Siig af hvad Art. Siig frem, af hvilke Slags er disse Paalæg?

Dronning Katharine.

Jeg for vovsom er
at friste Eders Taalmod, men opmuntres
ved Eders milde Løfte. Folket klager,
at ved Udskrivning blier en sjette Deel
udpresset af dets Indtægt; dertil fordres det
med Magt og strax, og Grunden som angives
er Eders Krig med Frankrig. Frække Munde
spye Pligten ud, og i de kolde Hjerter
blier Troskabs-Eed til Jis; hvor Bonnen lød,
Forbandelserne hyle; Lydigheden,
som hersked for, er nu en Slave bleven
af hver opirret Villie. Eders Høihed,
jeg beder tage dette i Betragtning
som Sag af største Vigtighed.

Kong Henrik.

Ved mit Liv,
det er imod vort Ønske.

Wolsey.

Hvad mig angaaer,
da har jeg ikkun havt en enkelt Stemme
i denne Sag: Den mødte Raadets Bifald.
Hvis de bagtale mig, som hverken kjende
mit Ydre eller Indre, men vil skrive
min Vandels Kronik, kan jeg svare dem:
At den ad Tornestien vandre maa,
som staaer paa Ærens Trin. Vi bør ei standse
nødvendig Daad af Frygt for Kamp
mod ondskabsfulde Dadel, hvilken stedse,
Rovfisken lig, nytaklet Snekke følger,
men høster ingen Frugter af sin Jagt.
Ved syg, ved svag Fortolkning bedste Handling

tidt os fraranes eller Bifald nægtes,
imens den slette ofte udraabt bliver
af lavere Gemyt som herlig Daad.
Hvis man skal stille staae, af Frygt Bevægelsen
vil vorde gjennemheglet og bespottet,
kan her vi faste Rod og sidde stille
som Stats-Statuer kun.

Kong Henrik.

En Viismands Daad,
med Omhu bragt til Ende, Frygt ei kender;
exempelløs Idræt vil i sin Følge
fremavle Frygt. Har I kjendt Mage før
til disse Presninger; jeg haaber Nei.
Vi bør fra Loven ei bortrive Folket
og lænke det vilkaarligt. Sjettedelen!
En skrækkelig Udskrivning! Vi jo tage
fra hvert et Træ dets Bark, ja Deel af Stammen,
og blier end Roden heel, vil Luften dog
dets Marv og Saft fortære. Til hvert Grevskab,
som fævet er, skal udgaae Brevskab strax
med Eftergivelse til hver, som nægted
at svare denne Skat. See til det skeer;
det strængt paalægges Eder.

Wolsey (til en af Skriverne.)

Hør et Ord:
Lad Brev gaae ud med Kongens Gunst og Naade
til hvert et Shire. (sagte.) De Misfornøiede
mistænke næppe mig, thi lad udspredes,
at Eftergivelsen kun paa vor Forbøn
forundes dem. Om Forholdet i Fremtid
jeg nærmere skal underrette Eder.

(Skriveren gaaer.)

(Husholdningsmesteren kommer.)

Dronning Katharine.
Det gaaer mig nær, at Hertug Buckingham
har mistet Eders Gunst.

Kong Henrik.
Det smerter Mange,
thi han var lærd, han var en sjelden Taler,
Naturens Yndling og udrustet saa,
at selve Mesteren hans Lærling blev;
Raadgiver fandt han bedst i egen Barm. —
Dog see:
naar disse ædle Gaver er forenede
med lavt Gemyt og Sindet blier fordærvet,
da de i Lastens Form fremvise sig
tigange styggere end skjønne forhen.
Fuldkommen var han, regnet for et Under,
hans Ord henrev; naar han en Time taled,
det syntes et Minut. Den Mand, min Dronning,
har til ubyre Jdræt brugt det Pund
han engang eied; han saa fort er bleven
som var han Helved-sværtet. I skal høre
— hans Sjæls Fortrolige er taldet hid —
Ting som maae Øren-krænke. Han skal gjentage
tilforn fortalte Ranker, hvorved vi
for lidt ei føle kan, for meget høre!

Wolsey.
Staa frem og med frimodigt Sind fortæl,
som trofast Underdan, Alt hvad I veed
om Hertug Buckingham.

Kong Henrik.
Tal frit!

Husholdningsmesteren.
Først pleied han at sige — hver Dag al hans Tale
forfuldes dermed — at dersom Kongen
foruden Afkom døde, han sig Sceptret

anmasse vilde. Disse samme Ord
han yttred ofte til sin Svigerson,
Lord Alberga'ny, som ved Eed han tilsvor
Hevn over Cardinalen.

Wolsey.

Eders Høihed
det Farlige i dette Punkt bemærke:
Ei blot mod Eders hellige Person
hans onde Villie stræber, Eders Venner
den ogsaa naaer.

Dronning Katharine.

Min lærde Cardinal,
mind Eder Christi Lære.

Kong Henrik.

Videre,
siig, hvorpaa grunded han sin Ret til Thronen?
At vi er uden Afkom? Har Du hørt
ham derom tale?

Hushovmesteren.

Ja, han dertil bragtes
ved usæl Spaadomssnak af Nich'las Hopkins.

Kong Henrik.

Hvem er den Hopkins?

Hushovmesteren.

En Karthenser Munk,
hans Skriftefader, som ham stedse nærred
med Hersker=Snak.

Kong Henrik.

Siig, hvorfra veed Du dette?

Hushovmesteren.

Kort forend Eders Høihed gik til Frankrig
var Hertugen i Rosen, *) som i Sognet

---

*) Et Huus i Suffolk=Lane.

Whalley.

Sankt Laurence Poultney ligger; der han spurgte
hvorledes Talen vel i London var
om Kongens franske Tog; jeg svared ham,
at man befrygted Frankrigs Troloshed
for Kongen farlig blev. Han gjentog strax:
„Saa er det!“ samt at han ei tvivled om,
at visse Ord en hellig Munk udtalte
jo Sandhed blev, der ofte, sagde han,
har sendt mig Bud, at han John de la Court,
min Capellan, udi en udvalgt Stund
et vigtigt Udsagn vilde aabenbare;
og da min Capellan paa Sakramentet
høitideligen havde aflagt Ed
til ingen Levende, undtagen mig,
hans Ord at yttre, han med Alvor udbrød:
Ei Kongen, ei hans Afkom vel skal times,
— siig det til Hertugen — bed ham at stræbe
at vinde Folkets Gunst, thi Buckingham
skal vorde Englands Hersker.

Dronning Katharine.

Husker ret jeg,
da var J engang Buckinghams Hovmester,
og misted Tjenesten da J behandled
hans Undergivne slet; var derfor agtsom,
at J anklager ei en ædel Mand
og Eders Sjæl, end ædlere, fordærver;
vogt Eder, siger jeg.

Kong Henrik.

Forstyr ham ei,
far fort.

Hushovmesteren.

Jeg, ved min Sjæl, kun taler Sandhed.
Jeg sagde Hertugen, at denne Munk
ved Satans Blændværk vist bedraget var,

og at det farligt var derpaa at bygge,
indtil et Anslag, som vandt Folkets Tiltro,
ham jevned Veien; men han svared: Stille,
det kan ei skade mig, og lagde til,
at, var vor Konge i sin Sygdom død,
da Cardinalen og Sir Thomas Lovell
paa Blokken skulde bløde.

Kong Henrik.

Ha, saa hevnsyg!
Der Ondskab boer i ham. Veed Du ei meer?

Hushofmesteren.

Jo vel, min Drot!

Kong Henrik.

Siig frem.

Hushovmesteren.

I Greenwich var det
I engang, paa Sir William Blomers Vegne,
blev vred paa ham.

Kong Henrik.

Jeg det erindrer grant,
— just paa den Tid han var min svorne Tjener,
og Hertugen som sin ham kræved. — Meer.

Hushovmesteren.

Hvis, sagde han, man havde mig til Tower
for dette bragt, jeg troer jeg havde spillet
den Rolle, som min Fader vilde udført
imod Voldsmanden Richard, da han søgte
at nærme sig til ham i Salisbury;
thi var det tilstaaet ham, da var hans Hensigt
i det han Hyldning viste ham at stode
sin Kniv i ham.

Kong Henrik.

En kæmpestor Forræder!

Wolsey.

Fyrstinde, kan Hans Høihed aande frit
mens han endnu gaaer fri?

Dronning Katharine.

Gud styre Alt!

Kong Henrik.

Du har end meer paa Hjertet; ud dermed.

Húushovmesteren.

Da han sin Fader nævnte og hans Forsæt,
saaledes han sig strakte: om sin Daggert
den ene Haand, den anden paa sit Bryst,
med stive Blik han sveer en ædsom Eed,
at hvis han blev mishandlet, han sin Fader
saa meget vilde overgaae, som Daaden
staaer over svagt Forsæt.

Kong Henrik.

Det var hans Maal
sin Kniv i os at bore! Han er fængslet;
kald ham for Dommen strax. Hvis han i Loven
kan finde Naade, lad ham; dersom ingen,
her søge han den ei. Ved Nattens Slør,
ved Dagens Lys, han som Forræder døer!

(Alle gaae.)

Tredie Scene.

Et Værelse i Palladset.

Lord Kammerherren og Lord Sands.

Kammerherren.

Hvor er det muligt, franske Gjøglerier
forvilde kan saaledes?

Sands.

Nye Skikke,

skjendt latterlige, selv umandige,
dog ofte folges.

Kammerherren.

Alt hvad jeg kan see
at vore gode Engelskmænd har vundet
ved denne sidste Reise, ikkun er
i Ansigtet et par Fordreielser,
som havde deres Næser pleiet Raad
med Pipin eller med Clotharius.

Sands.

De have Alle nye Been, men lamme;
hvo aldrig saae dem før, maa troe at Spat
regjerede iblandt dem.

Kammerherren.

Sandt, Mylord;
og efter hedensk Skik er Kjortlen skaaren,
saa at de vist har opslidt Christendommen.

(Sir Thomas Lovell kommer.)

Ei see! Hvad Nyt, Sir Thomas Lovell?

Lovell.

Jeg veed kun om den nye Kundgjørelse,
som er opslaaet paa Slottets Port.

Kammerherren.

Hvorom?

Lovell.

En dygtig Snert til disse Reisenarre,
som med Passiar og Skrædre fylde Hoffet.

Kammerherren.

Nu vil jeg bede disse fine Herrer
at troe en engelsk Hofmand viis kan være,
skjondt han ei Louvre saae.

Lovell.

De enten skal

(saa lyder Budet) Levningerne slippe
af Nar og Fjar de hverved sig i Frankrig,
samt al tilhørende Uvidenhed
som Enekampe og Fyrværkeri,
ei martre bedre Mand med fremmed Viisdom,
afsværge nybagt Tro og stramme Hoser,
udstoppet Brog og al udlandisk Daarskab,
forstaae som det sig bør sig selv og Andre,
hvad eller søge fordums Legebrødre,
hvor de, cum privilegio, afslide kan
Retfærdighedens sidste Rest og haanes.

Sands.

Det er den rette Tid for Lægemidlet;
det Onde smitsomt blev.

Kammerherren.

Men vore Qvinder,
hvad Tab de lide vil!

Lovell.

I Sandhed, ja;
der blier et Jammers Skrig. De Svirebrødre
i Frankrig havde lært et hurtigt Greb,
hvorved de Qvinder fanged. En Fiol,
en gallisk Sang dem sikker Seier gav.

Sands.

Lad dem for Satan synge! Vel de reise;
de dog ei bedred sig. Nu kan dog atter
en ærlig Landsby-Herremand som jeg,
tilsorn af Mode, stemme i sin Sang
og blive hørt igjen og, ved vor Frue,
slaae Takten rask dertil.

Kammerherren.

Vel sagt, Lord Sands;
Jer Felletand endnu ei skiftet er.

Sands.

Nei, Mylord;
ei heller skal, mens der er Stump tilbage.

Kammerherren.

Sir Thomas, hvorhen nu?

Lovell.

Til Cardinalen.

I er jo ogsaa Gjæst?

Kammerherren.

Ja, det er sandt,
i Aften giver han en herlig Fest
for mange Lords og Fruer; der vil findes
hver Skjønhed, som i Kongeriget er.

Lovell.

Den Kirkeherre har et ædelt Sind,
en Haand saa rund som Landet der os føder;
hans Dug paa Alle falder.

Kammerherren.

Ja, saa er det;
dens Mund er fort, som siger Andet om ham.

Sands.

Mylord, han har Formue; Sparsomhed
hos ham var større Synd end Kjetterlærdom.
Mand paa hans Post gavmilde bør sig vise:
de sættes som Exempler.

Kammerherren.

Ja, i Sandhed,
men Faa hans Lige er. Mit Fartøi venter;
vil Eders Naade følge? Kom, Sir Thomas;
jeg nødig kommer silde, thi man bad mig
at være for i Aften Festens Marskalk;
Sir Henry er den anden.

Sands.

Jeg er Eders.

(De gaae.)

Fjerde Scene.

Stor Sal i York-Pallads.

Lyd af Hoboer. Et lidet Bord under en Thronhimmel for Cardinalen; et længere Bord for Gjæsterne. Ind ad den ene Dør kommer Anna Bullen og forskjellige Herrer og Damer som Gjæster, ad den anden, Sir Henry Guildford.

Guildford.

Med et almindeligt Velkommen hilser
Hans Naade Eder Alle; han indvier
til Fryd og Eder denne Aften. Ingen
i denne ædle Kreds — saa haaber han —
har medbragt Sorg; han ønsker hver saa munter
som udvalgt Selskab, udvalgt Viin og Velkomst
kan stemme Sindet.

(Lord Kammerherren, Lord Sands og Sir Thomas Lovell komme.)

O, I kommer silde;
mig Tanken blot om dette skjønne Selskab
har givet Vinger.

Kammerherren.

I er ung, Sir Harry.

Sands.

Sir Thomas Lovell, havde Cardinalen
som jeg et verdsligt Sind, da skulde Nogle
et Tillæg faae til Festen før de hviled,
som vilde more dem. O, ved mit Liv,
jeg aldrig før har seet saa skjøn Forsamling.

Lovell.

Var Eders Herlighed nu Skriftefader
blot for et Par af disse!

Sands.

Gid jeg var;
de skulde finde let Absolution.

Lovell.

Hver let?

Sands.

Saa let som Dunene tillod det.

Kammerherren.

Behag at tage Sæde, skjønne Fruer.
Besorg, Sir Harry, hiin, jeg, denne Side;
Hans Naade kommer. — Nei, I maae ei frygse;
to Damer sammen bringer Frost og Kuld.
Lord Sands, I vist dem gjerne muntrer op;
sid mellem disse Damer.

Sands.

Ved min Ære,
jeg takker Jer. Tillader, mine Skjønne!
(sætter sig mellem Anna Bullen og en anden Dame.)
Dersom jeg taler vildt, da tilgiv mig;
jeg har det fra min Fader.

Anna.

Var han affindig?

Sands.

Ja, overordentlig, især i Elskov;
dog bed han Ingen. Just som jeg gjør nu,
han kysted tyve Gange i et Lynglimt.

(Kysser hende.)

Kammerherren.

Vel sagt, Mylord!

See, nu I sidde herligt. Mine Herrer,
det regnes Jer til Last, hvis Damerne
gaar misfornøiet hjem.

Sands.

Hvad mig angaaer,
da overlad det til min egen Omsorg.

(Lyd af Hoboer. Cardinal Wolsey og Følge komme; han tager sit Sæde.)

Wolsey.

Vær mig velkommen, mine skjønne Gjæster!
Den ædle Frue eller Ridersmand
er ei min Ven, som ei er fri og oprømt.
Jer Velkomst at bekræfte, dette være
paa Alles Held! (drikker.)

Sands.

I er i Sandhed ædel!
Giv mig sligt Bæger, som min Tak indslutter
og sparer mig for Talen.

Wolsey.

Mylord Sands,
jeg takker Jer! Byd Eders Naboerske.
Ei Damerne er oprømt. — Mine Herrer,
hvis Feil er dette?

Sands.

Vinens Purpur først
maa farve deres Kinder, da vil de
fra Mælet tale os.

Wolsey.

I er, Mylord,
en lystig Spillebroer.

Sands.

Naar jeg tør spille blot.
(til Anna). Her, Eders Naade, gjør mig nu Besked;
det gjælder Noget —

Anna (afbrydende ham.)
I mig ei skal lære.

Sands.
Jeg har jo sagt det, Talen kommer.
(Trommer, Trompeter og Kanonskud høres uden for.)

Wolsey.
Tys!

Kammerherren (til Tjenerne.)
See efter, der!

Wolsey.
Hvad for en krigersk Lyd?
Og til hvad Ende? — Frygt ei, mine Damer;
I efter Krigens Love sikkre ere.
(En Tjener kommer tilbage.)

Kammerherren.
Hvad nu?

Tjeneren.
En adel Trop af Fremmede,
— saa synes de — har deres Baad forladt
og komme denne Vei, Gesandte lig
fra udenlandske Fyrster.

Wolsey.
Byd dem Velkomst,
Lord Kammerherre; I kan tale Fransk.
Jeg beder, tag med Værdighed imod dem;
ledsag dem hid, hvor denne Skjønheds-Himmel
skal huldt bestraale dem. — Ham folge Nogle!
(Kammerherren gaaer; Adskillige folge ham, Alle reise sig og Bordene borttages.)
Vi afbrudt blev, men Bod derpaa skal raades;
endnu engang et hjerteligt Velkommen.
(Lyd af Oboer. Kongen og tolv Andre, alle maskerede, klædte som Hyrder, fulgte af serten Fakkelbærere, indledes af Lord-Kammerherren. De gaae alle i Optog forbi Cardinalen og hilse ham forbindtligt.)

Wolsey.

Et ædelt Selskab! Hvad er deres Ønske?

Kammerherren.

De tale Engelsk ei, men bad mig sige
at, da dem var ved Rygtets Mund berettet
om den saa ædle som saa skjønne Kreds,
der var i Aften her, saa lode de
— af dyb Ærbødighed for Qvinde=Skjønhed —
sig Hjorden skjøtte selv og ønsked nu
en Time, under Eders Varetægt,
med Damerne en Moro.

Wolsey.

Mylord, svar:
Mit ringe Huus de vise megen Ære.
Jeg takker tusindfold og ønsker de
maae finde Glæden her.

(Damerne vælges til Dands. Kongen vælger Anna Bullen.)

Kong Henrik.

Saa blød en Haand
jeg aldrig rørte før. O, høie Skjønhed,
jeg aldrig har dig kjendt tilforn!

(Musik. Dands.)

Wolsey.

Mylord!

Kammerherren.

Her, Eders Naade!

Wolsey.

Siig endvidere,
at En iblandt dem er ved sin Person
meer værdig denne Plads end jeg; til ham,
naar jeg kun kjendte ham, med skyldig Hyldest
jeg overlod den strax.

Kammerherren.

Skal skee, Mylord.

(Han gaaer til Selskabet, og vender tilbage.)

Wolsey.

Hvad sige de?

Kammerherren.

De tilstaae at en Saadan iblandt dem er; kun vil de Eders Naade skal selv udfinde ham.

Wolsey.

Lad mig da see.

(stiger ned fra sit Sæde.)

Tillader mig, Mylords: — Her vil jeg gribe mit kongelige Valg.

Kong Henrik

(idet han tager Masken af.)

I fandt ham rigtig.
En herlig Kreds er her forsamlet, Mylord.
I er en Kirkens Mand, hvis ei, jeg frygter
I ilde blev bedømt.

Wolsey.

Det fryder mig at Eders Høihed spøger.

Kong Henrik

(til Lord Kammerherren.)

Hør, Mylord;
hvem er den skjønne Dame?

Kammerherren.

Høie Fyrste,
det er en Datter af Sir Thomas Bullen, Lord Viscount Rochford; hun hos Dronningen Hofdame er.

Kong Henrik.

Hun er, ved Gud, en Engel. —
Min Elskede, jeg fordrer efter Skik
et Kys til Pant paa Valget. — Bægeret
lad gaae omkring til Held for Skjønhed, Mylords!

Wolsey.

Er Alt, Sir Thomas, i den indre Sal
til Maaltid rede?

Lovell.

Ja, Mylord!

Wolsey.

Jeg frygter,
at Daudsen lidt har hidset Eders Høihed.

Kong Henrik.

Maaskee for meget.

Wolsey.

I den næste Sal
er Luften mere sval, min høie Fyrste.

Kong Henrik.

Hver lede ind sin Dame. — Elskte Pige,
vi følges ad. — Kom, vi vil være muntre.
Lord Cardinal, jeg har et Dusin Skaaler
at foreslaae; derpaa vi dandse atter,
og dromme siden om hvo stander bedst
i sin Udvalgtes Gunst. Spil op, Musik!

(Alle gaae, ved Lyd af Trompeter.)

Anden Akt

Første Scene.

En Gade.

To Adelsmænd møde hinanden.

Første Adelsmand.

Hvorhen saa hurtig?

Anden Adelsmand.

O, Gud signe Jer;
til Hallen for at høre hvor det gaaer
den store Hertug Buckingham.

Første Adelsmand.

Den Mvie
jeg Eder spare kan. Alt er forbi;
til Fængslet bringes han igjen.

Anden Adelsmand.

I var der?

Første Adelsmand.

I Sandhed, ja.

Anden Adelsmand.

Jeg beder, tal: hvad skete?

Første Adelsmand.

Det gjettes let.

Anden Adelsmand.

Er han da funden skyldig?

Første Adelsmand.

Ja visselig han er, og derpaa dømt.

Anden Adelsmand.

Det smerter mig.

Første Adelsmand.
Saa gjør det mange Flere.

Anden Adelsmand.
Hvor gik det til?

Første Adelsmand.
Jeg vil fortælle Eder
et kortelig. Den store Hertug kom
til Skranken og forfægtede sin Uskyld;
mod Klagepunkterne heel mange Grunde
fremsatte han, for at afvæbne Loven;
men Kongens Advokat gik haardt paa ham
med Udsagn og Forhor, med Eed, bekræftet
af mange Vidner, hvilke han udbad sig
at maatte bringes **viva voce** for ham;
derpaa fremstilled sig hans Hushofmester,
Sir Gilbert Peck, hans Kansler og John Court,
hans Skriftefader, samt den Djævels Munk,
som gjorde al Ulykken.

Anden Adelsmand.
Det var ham,
som skuffed ham med Spaadoms Tant.

Første Adelsmand.
Den samme.
De Alle ham beskyldte haardt. Forgjæves
han søgte at retfærdiggjøre sig,
hvorpaa hans Pairs, paa disses Vidnesbyrd,
ham skyldig fandt i Høiforræderi.
Han talte for sit Liv med stor Forstand
og man beklaged ham, men uden Folge.

Anden Adelsmand.
Hvorledes bar han det, da Alt var endt?

Første Adelsmand.
Da han for Skranken bragtes for at høre

Domsklokkens sidste Slag, da overfaldt ham
en Dødsens Angst. Sved-Perler stod paa Panden,
han talte nogle hastig-vrede Ord,
men fattede sig strax igjen, og værdig
han siden viste sig, med ædel Taalmod.

Anden Adelsmand.

Han vist ei frygter Døden.

Første Adelsmand.

Sikkert ei;
han aldrig var umandig. Drivefjedren,
den maa dog krænke ham.

Anden Adelsmand.

Ja, Cardinalen
har vist anstiftet det.

Første Adelsmand.

Altfor sandsynligt,
saa vidt man slutte kan. Først, Kildare's Dom
som Irlands Vice-Konge; ved hans Afsked
blev Surrey hastig didsendt, for at røve
ham Magt at hjælpe Faderen.

Anden Adelsmand.

Et Statskneb,
heelt ondskabsfuldt.

Første Adelsmand.

Ved sin Tilbagekomst
han vistnok det gjengjælder. Alle veed
at hver den Mand, som Kongens Gunst erhverver,
for ham har Cardinalen strax Bestilling,
og stedse langt fra Hoffet.

Anden Adelsmand.

Hele Folket
af Hjertet hader ham og saae ham gjerne
ti Favne under Jord; men Hertugen

de stoled paa og elsked, kaldte ham
den gode Buckingham, et Dydens Speil.

Første Adelsmand.

See hist den ædle, ødelagte Mand.

(Buckingham kommer fra Retten, foran ham gaae Retsbetjente; Øxen bæres med sin Eg imod ham. Hellebarder paa hver Side; med ham folge: Sir Thomas Lovell, Sir Nicholas Vaur, Sir William Sands og en stor Mængde af Folket.)

Anden Adelsmand.

Lad os staae nærmere.

Buckingham.

I gode Folk,
som af Medlidenhed ledsaged mig,
naar I mit Ord har hørt, saa ganger hjem.
Jeg er i Dag som en Forræder dømt
og derfor dør, men Himlen er mit Vidne,
og gid Samvittigheden mig forlade
som Øxen falder, hvis jeg trolos var: —
jeg bær ei Had til Loven for min Død,
thi den har dømt mig efter Vidners Udsagn;
men den som dem tilskynded kunde været
meer christelig. Dog jeg tilgiver Alle;
men lad dem ei i Dudskab søge Hæder,
thi da mit skyldfrie Blod vil raabe mod dem.
Om denne Verdens Liv ei meer jeg beder,
skjøndt Kongen er paa Naade rigere
end jeg paa Feil. I Faa, som ynded mig
og vove tor for Buckingham at græde,
hans ædle Venneflok, hvis sidste Afsked
er ene dræbende og bitter for ham,
følg mig lig gode Engle til min Ende,
og naar det skarpe Staal til Afsked falder,
lad Eders Bønner som et helligt Offer

min Sjæl til Himlen løfte. Kommer nu,
i Herrens Navn. (vil gaae.)

Lovell.

Jeg beder Eders Naade,
hvis Eders Hjerte nogensinde næred
Had imod Lovell, at tilgive ham.

Buckingham.

Sir Thomas, jeg tilgiver Jer, som selv
jeg vil tilgives; jeg tilgiver Alle.
Saa høit har Ingen sig mod mig forsyndet,
at han jo kan forlades. Skummelt Had
ei bygge skal min Grav. Min Konge, Hæder;
og taler han om Buckingham, da sig
at halv i Himlen vare mine Bønner
endnu for ham; til Sjælen mig forlader,
jeg over ham Velsignelser nedbeder
i høiest Fylde. Gid han leve længer,
end Tid mig undes til hans Aar at tælle!
Hans Scepter vorde elskeligt og elsket,
og naar engang ham Alderdommen kalder,
da hvile han og Godhed i een Grav!

Lovell.

Til Themsens Bred jeg leder Eders Naade,
og siden er Sir Nicholas overdraget
at følge videre.

Vaux

Hold Alting klart,
Hans Naade kommer. Seer at Sluppen er
saaledes tilberedt, som det sig sømmer
hans høie Staud.

Buckingham.

Ak nei, Sir Nicholas Vaux;
lad være det, nu haaner mig min Rang.
Jeg kom herhid som Lord Stor-Connetable,
Hertug af Buckingham; nu er jeg blot

den stakkels Edvard Bohun, rigere
dog end de Usle, som anklaged mig.
De kjende Sandhed ei; mit Blod, som den
besegler, vil nok komme over dem.
Min ædle Fader, Hertug Buckingham,
som først sig reiste mod Voldsmanden Richard,
blev da han kom i Noden af sin Tjener,
hos hvem han søgte Tilflugtsted, forraadt,
og uden Dom han faldt; Guds Fred med ham!
Henrik den Syvende paa Thronen kom,
— en ædel Prinds — min Faders Mord ham krænked,
han Hæder gav mig atter og mit Navn
op af Ruinen hæved. Nu hans Søn
Henrik den Ottende har med et Strøg
frataget mig Navn, Hæder, Liv og Alt
hvad her er Lykke. Af en Ret jeg domtes,
besat med ædle Mænd, hvori jeg havde
meer Held end min ulykkelige Fader,
dog havde Begge samme Skjæbne, — Begge
af Tjenere blev styrtet, som vi elsked:
en troløs og hoist unaturlig Gjengjæld!
Dog, Himlen Alting styrer. I, som høre
en Døende, hans sidste Ord I mærke:
Naar Tillid I og Hjerte skjænke bort,
da vælger klogt forsigtig Eders Venner,
thi ofte vil de, naar et Brud de spore
i Eders Lykke, falde fra lig Vandet,
der kun tilbage kommer i den Hensigt
at sluge Jer. Bed for mig, gode Folk;
jeg maa forlade Jer: den sidste Time
af dette lange, trætte Liv har slaget.
Lev vel! Naar Eders Born I noget Sorgeligt
fortælle vil, da sig hvordan jeg faldt.
Det er fuldbragt. — Min Gud, Du mig tilgive!

(Buckingham gaaer med Følge.)

Første Adelsmand.

O, det ynkværdigt er! Jeg frygter, Sir,
at det Forbandelser neddrage vil
paa mange Hoveder.

Anden Adelsmand.

Hvis han er skyldfri,
det raaber Vee! Dog kan jeg Vink Jer give
om noget Slemt, som, hvis det skeer, er værre.

Første Adelsmand.

Da alle gode Engle skjærme os!
Hvad er det? Siig, I dog ei mistroer mig.

Anden Adelsmand.

Saa vigtig denne Hemmelighed er,
at Taushed stor den fordrer.

Første Adelsmand.

Siig mig den,
jeg taler lidt.

Anden Adelsmand.

Ja, jeg ter Eder troe.
Har I ei hørt i disse sidste Dage
en Mumlen om, at Kongen skilles vil
fra Katharine?

Første Adelsmand.

Jo, men ei det troet;
Engang, da Kongen hørte det, han sendte
Lord-Mayoren Bud med Vrede, at han skulde
neddysse det og tæmme Tungerne
som derom talte.

Anden Adelsmand.

Nu Bagtalelsen
er bleven Sandhed, thi det løber om
end stærkere end før. For sikkert troer man
at Kongen vover det. Vist Cardinalen

eller en anden Hofsnog har af Ondskab
indskudt ham Skrupler mod den gode Dronning,
som ødelægge hende. Det bekræftes ved
at Cardinal Campeius nys er kommen;
man troer, for denne Sag.

Første Adelsmand.

Det Wolsey er;
og for at hevne sig paa Keiseren,
der ham, skjøndt han indstændig det begjærte,
Toledos Erkebispedømme nægted.

Anden Adelsmand.

Der traf I det; men er det grusomt ei,
at hun skal derfor lide? Cardinalen
regjere vil, og hun blier styrtet.

Første Adelsmand.

Sørgeligt!
Vi er ei sikkre her ved saadan Tale,
lad os i London tænke meer derover.

(De gaae.)

Anden Scene.

Et Forværelse i Palladset.

Lord Kammerherren (læsende et Brev.)

„Mylord! De Heste, som af Eders Herlighed
„vare bestilte, havde jeg udvalgt med al mulig Om-
„hu og besørget dem tilrede. De vare unge og vak-
„kre, og af den bedste Race her i de nordlige Pro-
„vindser. Da jeg vilde afsende dem til London, kom
„en af Mylord Cardinalens Udsendinge, forevisste mig
„en udstrakt Fuldmagt og tog dem fra mig af den
„Aarsag, at hans Herre vilde betjenes forend en Un-
„dersaat, om ikke forend Kongen, hvilket stoppede vore
„Munde.

Det vil han vist; vel, lad ham have dem,
han vil nok have Alt.

(Hertugerne af Norfolk og Suffolk komme.)

Norfolk.

Lord Kammerherre,
vel modt.

Kammerherren.

God Morgen, Eders Raader begge.

Suffolk.

Sir, Hvad bestiller Kongen?

Kammerherren.

Han er ene
med Sorg og Alvors Tanker.

Norfolk.

Hvad er Grunden?

Kammerherren.

Ak! Ægteskabet med hans Broders Kone
for nær er krøbet hans Samvittighed.

Suffolk.

Nei, til en anden Qvinde er den krøben.

Norfolk.

Saa er det: Klerke=Daad og Klerke=Hovmod!
Den blinde Præst, lig Lykkens Førstefødte,
gjør hvad han vil. Gid Kongen kjendte ham!

Suffolk.

Gud give det! For ei sig selv han kjender.

Norfolk.

Hvor hellig i sit Værk! Med hvilken Iver!
Nu han har brudt Forbundet mellem os
og Keiseren, vor Dronnings store Fætter,
i Kongens Sjæl han dykker; der han udstrøer
Angst, Farer og Samvittighedens Nag,

Fortvivlelse og Frygt for denne Pagt,
og for at lette Kongen fra sin Tvivlen
han raader ham at skille sig ved hende,
der hang i tyve Aar omkring hans Hals,
lig en Juveel, og tabte ei sin Glands —
ved hende, som ham elsked med en Ømhed,
som gode Engle elske Mennesker —
ved hende, som ved hvert et Skjæbnens Sted
vil signe ham: Ø, er det ei ynkværdigt?

Kammerherren.

Fri os fra slig Raadgiver! Altfor sandt
er dette Nyt. Hver Tunge derom taler,
hvert ædelt Hjerte græder. Den, som tor
see nærmere, opdager Maalet let:
den franske Konges Søster. Engang Himlen
vil aabne Konges Øie, som var blindt
for denne Mand.

Suffolk.

Og frie os fra hans Trældom.

Norfolk.

Ja, vi har Aarsag inderligt at bede
og hjerteligt for vor Befrielse,
hvis ei den hadske Mand skal os omskabe
fra Prindser og til Pager. Rang og Fødsel
i Dynger ligge for ham; dem han danner
i hvilken Form han synes.

Suffolk.

Hvad mig angaaer,
jeg hverken elsker eller frygter ham.
Som jeg ei blev ved ham, saa vil jeg staae
ved Kongen kun; hans Venskab eller Had
mig gjælde Ret: de er troløse Vindpust.
Jeg kjendte og jeg kjender ham, og lader
ham være Pavens, som ham gjorde opblæst.

Norfolk.

Kom, lad os gaae til Kongen og forsøge
at bringe ham fra disse Tungsinds Tanker.
Mylord, vil I os følge?

Kammerherren.

Undskyld mig;
jeg gaaer i Kongens Ærinde; desuden
er Tiden gunstig ei nu ham at styrre.
Farvel, Mylords!

Norfolk.

Tak, gode Kammerherre!

(Lord Kammerherren gaaer. Norfolk aabner en Floi-Dor; Kongen sees siddende, meget tankefuld; han læser.)

Norfolk.

Hvor mærkt et Blik! Han er i Sandhed sorgfuld.

Kong Henrik.

Hvem er der? Ha!

Norfolk.

Bed Gud han vredes ei!

Kong Henrik.

Hvem er der, siger jeg? Hvo vove tør
min eenlige Betragtning at afbryde?
Hvem er jeg? Ha!

Norfolk.

En naadig Konge, som den gode Hensigt
tilgive vil. Vort Brud paa Ærefrygten
blot skyldes Statsforretninger, hvorom
vi Eders Villie at vide ønske.

Kong Henrik.

I er for dristig; bort. Tag Jer i Agt!
Er dette en Forretnings-Time? Ha!

(Wolsey og Campeius komme.)

Hvem der? Lord Cardinalen? — Gode Wolsey,
min saarede Samvittigheds Befrier,
Du Kongers Hjerte=Løge —
(til Campeius.) Vær velkommnen,
ærværdige Herre, i vort Kongerige.
hersk over det og os. — (til Wolsey.) Giv, Wolsey, Agt
det ei blier Snak blot.

Wolsey.

Sire, I kan ei Andet.
Vi bede Eder om en eenlig Stund
til Foredrag.

Kong Henrik.

(til Norfolk og Suffolk.)

Vi har at tale; gaaer!

Norfolk (afsides.)

Er Præsten stolt vel?

Suffolk (afsides.)

Ei at tale om.
Jeg vil saa syg ei være for hans Plads; —
sligt kan ei vare ved.

Norfolk (afsides.)

Men hvis det skeer,
da vover jeg et Drag.

Suffolk (afsides.)

Og jeg et andet.

(Norfolk og Suffolk gaae.)

Wolsey.

I har paa Viisdom givet et Exempel
for alle Fyrster, ved at overdrage
til Christendommens Stemme Eders Skrupler.
Hvem kan vel vredes nu? Kan Avind naae Jer?
Spanien, ved Blod og Venskab hende gunstigt,

indromme maa, hvis Billighed det hylder,
ver Dom er billig — ædel. Alle Præster
— de Lærde mener jeg — i christne Riger
frit have stemt. Rom, Retfærds Pleierinde,
indkaldt af Eder selv, har sendt sin Mening
igjennem denne ædle, lærde Mand,
hver Geistligs Hæder, Cardinal Campeius,
hvem atter jeg fremstiller for min Fyrste.

Kong Henrik.

Og atter mine Arme ham omfavne.
Det hellige Conclave takker jeg,
der sendte mig en saadan Mand jeg onsked.

Campeius.

Med Ret Jert ædle Sind vandt Kjærlighed
hos hver en Fremmed. I Jer Høiheds Haand
nedlægger jeg min Fuldmagt, ved hvis Bud
— da Rom befaler her — Lord Cardinalen,
Mylord af York med mig, dets Sending, skal
med Upartiskhed denne Sag bedømme.

Kong Henrik.

Et ædelt Par. Meddeler Dronningen
Hensigten med Jert Komme. Hvor er Gardiner?

Wolsey.

Jeg veed, at hun det kongelige Hjerte
var stedse kjær; I vil ei nægte hende
det, som en Ringere ved Lov kan fordre:
Sagførere til hendes Menings Forsvar.

Kong Henrik.

De Bedste skal hun have. Jeg den Bedste
min Naade skjænker; Gud forbyde Andet.
Min gode Mylord Cardinal, kald Gardiner,
min nye Secretair; han staaer mig an.

(Wolsey gaaer, og kommer strax tilbage igjen med Gardiner.)

Wolsey.

Giv mig Jer Haand, jeg ønsker Jer til Lykke;
nu er I Kongens Mand.

Gardiner (sagte til Wolsey.)

Kun for at lyde
for stedse Eders Høihed, som mig hæved.

Kong Henrik.

Kom — Gardiner, kom hid!

(De tale sammen afsides.)

Campeius.

Mylord af York, var ei en Doctor Pace
tilforn i dette Embed.

Wolsey.

Jo, han var.

Campeius.

Blev han ei holdt for lærd?

Wolsey.

Jo visselig.

Campeius.

Tro mig, et hæsligt Rygte spredes ud
om Eder, Cardinal.

Wolsey.

Om mig? Hvorledes?

Campeius.

De sige ter, at I misunde ham.
Han dygtig var, og frygtende hans Lykke
I holdt ham udenlands, hvad saa ham kranked,
at han afsindig blev og døde.

Wolsey.

Fred med ham
af christen Pligt jeg ønsker. Jordisk Sladder
i Himlen faaer sin Løn. Han var en Daare,

og derfor dydig. Den, som jeg befaler,
maa lystre mine Bud; hvis ei — for nær
jeg vil ei have ham. Vid det, min Broder,
vi maae ei nappes af de Ringere.

Kong Henrik (til Gardiner.)
Siig det med Ærefrygt til Dronningen.

(Gardiner gaaer)

Det passeligste Sted jeg kan udfinde
for Undersøgelsen, Black-Friars er;
der skal I veie denne store Sag.
Bring det istand, min Wolsey. — O, Mylord,
maa det ei brav Mand kranke at forlade
saa blid en Hustru; men Samvittigheden,
den er det ømme Sted som trykker mig.

(Alle gaae.)

Tredie Scene.

Et af Dronningens Forværelser.

Anna Bullen og en gammel Dame.

Anna.
Ei heller derfor; — men det smerte kan
Hans Høihed har med hende længe levet.
Hun er saa god, at ingen Tunge kan
udtale Ondt om hende, aldrig hun
har voldet Nogen Sorg. — Nu, efter Solen
saa mange Omlob hende saae paa Thronen
i Pragt og Vælde, at forlade dette,
er tusind Gange mere bedsk, end godt
at vinde det. O, det bevæge kan
selv et Uhyre, at en saadan Perle
forskydes skal.

Gamle Dame.

De meest staalhaarde Hjerter
beklage hende.

Anna.

Høihed er ustadig;
langt bedre ei at have kjendt dens Glands!
Men naar den utroe Lykke raner den
bort fra sin Eier, er det Lidelse
som Sjæls og Legems Afsked.

Gamle Dame.

Stakkels Dronning!
Hun atter Fremmed er.

Anna.

Saa meget mere
bør Medynk ydes hende. Høit jeg sværger:
det bedre er at være født i Ringhed
og leve vel tilfreds med sine Lige,
end blive pudset op med smykket Modgang
og bære gylden Sorg.

Gamle Dame.

Ja, vor Tilfredshed
er bedste Eiendom.

Anna.

Jeg, ved min Uskyld,
ei Dronning vilde være.

Gamle Dame.

Da vilde jeg,
og vove Jomfrudom derfor; det Samme,
hvor hellig I end synes, veved I.
I med saa skjøn en Qvindeform har ogsaa
et Qvindehjerte, som kan banke stærkt
for Pragt og Høihed og for Enevælde,
hvad sandelig Velsignelser dog er

og Gaver, som, Skinhellighed tilside
og Saffians Samvittighed, I modtog
hvis I dem kunde naae.

Anna.

Nei, ved min Tro!

Gamle Dame.

Tro hist, Tro her! I vilde det da ikke?

Anna.

Ved alle Skatte under Himlen, nei!

Gamle Dame.

Jeg for en krum Toskilling vover det,
saa gammel som jeg er. Hvad synes Eder
da om et Hertugdomme? Har I Lemmer
for denne Vægt at bære.

Anna.

Nei, i Sandhed!

Gamle Dame.

Da er I meget svag. Vi vil slaae af;
jeg vædder knap en Rodmen for at være
en ung og vakker Greve paa Jer Vei;
hvis I den Vægt ei taaler, er for svag I
til engang Dreng at avle.

Anna.

Hvilken Tale!
Jeg sværger end: jeg vil ei være Dronning
for hele Verden.

Gamle Dame.

Ei! — For lille England
en lille Synd I voved. Jeg, min Tro,
vil for Carnarvonshire, om og ei mere
tilhorte Krönen. See, hvo kommer der?

(Lord Kammerherren kommer.)

Kammerherren.

God Morgen! Hvad var det vel værd at vide
Samtalens Gjenstand, mine Damer?

Anna.

Mylord,
et Spørgsmaal neppe, en Begjæring ei:
Vor Herskerindes Sorger vi beklaged.

Kammerherren.

En værdig Gjenstand, og som egner sig
saa gode Qvinder; men der er end Haab
at Alt blier godt.

Anna.

Amen, det give Gud!

Kammerherren.

I har et ædelt Sind; Velsignelse
er slige Hjerters Løn. At I, min Froken,
kan blive vaer hvad for en Priis man sætter
paa Eders Dyder, Kongens Majestæt
sin Tilfredshed tilkjendegiver Eder:
Han Rang og Værdighed meddeler Jer
ei mindre end Marquise af Pembroke,
og af sin Naade tusind Pund om Aaret
tilføier denne Titel.

Anna.

Jeg veed ei
hvorledes jeg min Hyldest vise skal.
Alt hvad jeg kan er Intet, ei min Bøn
er hellig nok og mine bedste Ønsker
er lutter Tomhed; dog er Bøn og Ønske
Alt hvad jeg har at give. Eders Naade
vil værdiges Hans Høihed at frembringe
en ringe Tak fra en ulyckelig Pige;
hans Krones Held hun beder for.

Kammerherren.

Mylady,
min Konges gunstige Mening sikkert jeg
forstærke skal. (afsides.) Jeg gjennemskuer hende;
ja, Dyd og Skjønhed er saaledes blandet
at de har fanget Kongen. O, hvem veed
om ei en Ædelsteen i hende fremstaaer,
til Englands Pryd. (høit.) Jeg Kongen skal berette
at jeg har talt med Eder.

Anna.

Min ærede Lord.

(Lord Kammerherren gaaer.)

Gamle Dame.

Hvorledes? See engang; nei, see engang!
Nu har jeg tigget femten Aar ved Hoffet,
er en Hof-Tiggerske endnu, som kom
for tidlig enten, eller og for seent
til et Par stakkels Pund, og I, o Skjæbne!
af Ægget kroben nys, — tvi vorde Dig,
Du trevne Lykke! — har alt Munden fyldt
for I den aabner.

Anna.

Ja, besynderligt.

Gamle Dame.

Hvor smagte det? Ei bittert? Skal vi vædde?
Der var en Froken i et gammelt Sagn,
hun vilde ei for al Ægyptens Grøde
en Dronning være... Har I hørt det før?

Anna.

I spøger.

Gamle Dame.

Lærken kan I overstige
i dette Punkt — Marquise alt af Pembroke!

Og tusind Pund, af ynur Ærbødighed!
Ei anden Gjengjæld. Ved mit Liv, det lover
Jer flere Tusinder; thi Ærens Slæb
er længer end dens Skjødskind. Nu jeg haaber
at I en Hertuginde bære kan;
er I ei stærkere end før?

Anna.

Mylady,
fornei Jer selv med sligt særegent Vid,
men lad mig udenfor; hvis det mig glæder,
da gid jeg maatte døe. Det smerter dybt
at tænke mig hvad følger. Dronningen
af Sorg er nedtrykt; det er ikke smukt
at lade hende ene. Siig ei hende
hvad I har hørt.

Gamle Dame.

Hvad tænker I om mig?

(De gaae.)

Fierde Scene.

En Sal i Black-Friars.

Lyd af Trompeter og Horn. To Retstjenere med korte Sølvstave, derpaa to Skrivere klædte som Doctores; efter dem Erkebiskoppen af Canterbury ene, derpaa Biskopperne af Lincoln, Ely, Rochester og Sanct Asaph; i nogen Afstand følger en Adelsmand, som bærer Storseglbevarerens Insignier og en Cardinals-Hat, to Præster, bærende hver et Sølvkors, derpaa en Marskalk, barhovedet, fulgt af en Herold, som bærer et Sølv-Scepter; derefter to Adelsmænd, bærende to Sølv-Piller; efter dem, ved Siden af hinanden, Cardinalerne Wolsey og Campeius; to Adelsmænd med Sværd og

Scepter. Derpaa komme Kongen og Dronningen og deres Følge, Kongen tager Plads under Thronhimmelen; de to Cardinaler sidde neden for ham, som Dommere. Dronningen tager Plads i nogen Afstand fra Kongen. Biskopperne placere sig paa hver Side og danne et Consistorium; neden for dem Skriverne. Lorderne sidde nærmest Biskopperne. Udraaberen og det øvrige Følge fordeles i passende Orden paa Skuepladsen.

Wolsey.

Lad Taushed vorde paabudt, at vor Fuldmagt
fra Rom kan vorde læst.

Kong Henrik.

Til hvilken Ende?
Den har jo været offentligen kundgjort
og er af alle Parterne kjendt gyldig,
saa I den Tid kan spare.

Wolsey.

Vel. — Far fort!

Skriver.

Raab: Henrik, Englands Konge, mød for Retten!

Udraaber.

Henrik, Englands Konge, mød for Retten!

Kong Henrik.

Her!

Skriver.

Raab: Katharine, Englands Dronnig, mød for Retten!

Udraaber.

Katharine, Englands Dronning, mød for Retten!

(Dronningeu svarer ei, reiser sig og gaaer hen til Kongen, knæler ved hans Fødder, og taler:)

Dronning Katharine.

Lad Ret og Billighed mig vederfares.
Jeg beder Jer, skjenk mig Medlidenhed;

jeg er en stakkels Qvinde og en Fremmed,
født udenfor Jert Scepter; her jeg har
uvillig Dommer ei og ingen Vished
om billig Fremfærd eller Venskab. Herre,
hvori har jeg fortørnet Jer? Hvorved
har min Idræt tilvendt sig Eders Dadel,
at I saaledes vil forskyde mig
og mig Jer Gunst berøve? Himlen veed,
at jeg var stedse en hengiven Hustru,
som havde ingen Villie uden Eders;
i stadig Frygt at vække Eders Mishag
jeg speided Eders Blik: glad eller sorgfuldt,
det lærte mig min Vandel. Nævn den Stund
jeg nogensinde handled mod Jert Ønske;
nei, mit det stedse var. Siig hvilken Ven
af Eders var ei min, om og jeg vidste
at han min Fjende var? Hvad Ven af mig,
som I ei ynded, har beholdt min Tiltro?
Jeg meget mere strax dem underretted
at holde dem fra mig. Kald i Jert Minde,
at jeg har været Jer en lydig Hustru
i meer end tyve Aar og var velsignet
med mange Børn ved Eder. Hvis i Løbet
af denne Tid I Noget kan bevise
imod min Ære, mod min Ægtetroskab,
mod mine Pligter og min Kjærlighed
for Eders hellige Person, forskyd mig
i Herrens Navn og lad Foragt og Skjændsel
tillukke Naadens Dør, og overdrag mig
til Retfærds strenge Dom. Tillad mig, Herre!
var Kongen, Eders Fader, ei lovpriist
som en forsigtig Fyrste, af sjelden Klogskab
og herlig Dommekraft, og Ferdinand
min Fader, Spaniens Konge, regnet var
iblandt de Viseste, som styred Riget

i mange Aar. Det ei betvivles kan,
at de jo have samlet Viismænds Raad
fra hvert et Land, som efter Overlæg
fandt Ægteskabet lovligt. Derfor, Herre,
jeg ydmygt beder Jer at spare mig,
indtil fra Spanien, hos mine Venner,
jeg Raad kan faae: — hvis ei, i Herrens Navn
Jer Villie skee!

Wolsey.

Fyrstinde, alt I har
— af Jer selvvalgte — disse værdige Fædre,
Mænd af udmærket Ærlighed og Klogskab,
ja dette Lands Udvalgte, her forsamlet
for Eders Sag at pleie. Hensigtsløst
det derfor bliver Retten at udsætte,
saavel for Eders Ro som ogsaa for
vor Konges Tvivl og Ængstelser at dæmpe.

Campeius.

Fornuftigt, billigt talt. Derfor, Fyrstinde,
bør denne kongelige Ret fortfare,
og uden Ophold Grunde og Beviser
fremsiges bør og veies.

Dronning Katharine.

Cardinal,
til Eder taler jeg.

Wolsey.

Siig Eders Villie.

Dronning Katharine.

Her Graaden trykker mig; men da jeg troer
at være Dronning (længe jeg det dromte,)
dog vist er Kongedatter, vil min Taare
til Flammer sig forvandle.

Wolsey.

Vær taalmodig.

Dronning Katharine.

Ja, naar I ydmyg er; nei før, nei før,
thi ellers Gud mig straffer. Sikkert troer jeg,
— og saare vægtig Grund mig derpaa bragte, —
at I min Fjende er; jeg fordrer derfor
at I ei blier min Dommer. I har opblæst
den Glød imellem min Gemal og mig,
som Himlens Dug maa slukke! Jeg gjentager:
jeg afskyer, ja, jeg af mit Inderste
forkaster Jer som Dommer, da I, end engang
jeg siger det, min Erke=Fjende er
og ingen Ven af Retfærd.

Wolsey.

Jeg maa tilstaae,
I ligner ei Jer selv; I stedse var
Sagtmodighedens Billed og Jer Virken
en Viisdom og et Sindelag udfolded,
som oversteg sædvanlig Qvinde=Magt.
I gjør mig Uret, jeg har Intet mod Jer,
og ei mod Nogen; hvad jeg handlet har,
hvorledes jeg fremdeles handle skal,
ved Fuldmagt skeer fra Consistoriet,
fra Romas hellige Consistorium.
At jeg har blæst til denne Glød, jeg nægter.
Der sidder Kongen: Er for ham det kundbart
at jeg min Daad modsiger, lad ham ramme
min Falskhed med Foragt, end meget meer
end I min Sanddruhed. Men hvis han veed
at jeg er skyldfri, maa han ogsaa tilstaae,
at jeg er ei Jer Fjende. Ikkun han
kan mig aftvætte. Tvætningen bestaaer i
at fjerne disse Tanker fra Jert Sind.
Men før Hans Høihed taler, ædle Frue,
jeg beder Jer Jer Tanke at forandre
og ei det sige meer.

Dronning Katharine.

Mylord, Mylord!
Jeg er en simpel Qvinde, altfor svag
for Edels Snedighed. I er glattunget,
I slører Eders Præsteskab i Fromhed
og hellig Ydmyghed, men Eders Hjerte
er stuvet fuldt af Galde, Had og Stolthed.
I steg ved Lykken og Hans Høiheds Gunst
fra lavest Trin, og nu I staaer saa høit,
at Magten bær Jert Slæb og Eders Ord
er lutter Tjenere, som stande rede
at rette ud Jert Bud. Jeg veed det vist,
at I personlig Ære agter større
end Eders høie Kald, derfor igjen
jeg mig modsætter Eder som min Dommer
og offentlig henvender mig til Paven,
samt Sagen for Hans Hellighed nedlægger
at han kan fælde Dom.

(Hun neier for Kongen, og vil gaae.)

Campeius.

Stivsindet, stridig
er Dronningen, haardnakket imod Retten,
beskylder den og haaner Dommerne;
det er ei godt, hun gaaer.

Kong Henrik.

Kald hende atter.

Udraaber.

Katharine, Englands Dronning, med for Retten.

Griffith.

Fyrstinde, I blier kaldt.

Dronning Katharine.

Hvi agter I det? Gaa Jer egen Vei
og kom naar I blier kaldt. Nu hjælp mig Gud!
Styrk min Taalmodighed! Far I kun fort,

jeg vil ei tøve; nei, jeg ingensinde
og aldrig møde vil for Eders Dom
i denne Sag.

(Dronningen gaaer med Griffith og hendes øvrige Følge.)

Kong Henrik.

Ja, gaa Du kun, min Ketty!
Den Mand i Verden, som fortælle vil
han har en bedre Hustru, er en Løgner
og Falskhed taler han, thi Du er ene
— hvis Dine sjeldne Dyder og Din Blidhed,
Din qvindelige, bløde Helgen=Reenhed,
Din Lydighed og uforstilte Gudsfrygt
udtale kunde heelt Dit høie Værd —
hver jordisk Dronnings Dronning. Ædelbaaren,
var hendes Vandel steds som det sig bør,
den sande Adel lig.

Wolsey.

Min naadige Konge,
i Ydmyghed jeg beder Eders Høihed,
at det maa tykkes Eder at erklære
for denne Kreds — thi der hvor jeg blev bunden,
der maa jeg løses, skjøndt jeg ei fuldkommen
tilfreds kan være — om jeg nogensinde
hos Eder denne Sag har fremmet eller
lagt Skrupler paa Jer Vei, som har fremskyndet
et Spørgsmaal blot derom? Fremdeles om jeg,
— der stedse takked Gud for saadan Dronning —
til hendes Meen har blot et enkelt Ord
udtalt mod hendes kongelige Rang
og ædleste Person.

Kong Henrik.

Lord Cardinal,
I har ei nogen Skyld; ja, ved min Hoihed,

I er frifunden. Ei af mig I lære
at I har mange Fjender, som ei veed
hvorfor de er det, men lig Landsby-Hunde
gjøe naar de Andre tude. Disse have
bragt Dronningen i Vrede. I er undskyldt; —
er det Opreisning nok? I aldrig ønsked
at vække af sin Slummer denne Sag,
I aldrig pusted til den, men afbrød mig
tidt naar jeg derom talte.
(til hele Forsamlingen.) Paa min Ære;
den gode Cardinal er fri for Anke
i dette Punkt. Nu hvad der drev mig til det:
— Opmærksomhed og Tid I skjenke mig
og Sagens Gang I mærke! — Giv nu Agt! —
Først min Samvittighed angrebet blev
af Skrupler og af Tvivl ved visse Udbrud
af Bispen af Bayonne, fransk Gesandt,
som hid var sendt for Ægtepagt at stifte
imellem Hertugen af Orleans
og Mary, vores Datter. I den Tid,
før der Beslutning toges, han begjærte
(jeg mener Bispen) en Udsættelse,
for at raadspørge hos sin Herre, Kongen,
om vor Marias Fødsel lovlig var
formedelst vores Ægte-Pagt med Enken,
vor salig Broders Hustru. Denne Frist
slog min Samvittighed og ængsted mig,
saa at mit Inderste med vældig Kraft
blev sønderrevet. Bispens Varsomhed
nu baned Veien til Betragtninger,
som hildede min Sjæl. Først syntes mig
at Himlen var mig fjendsk, som havde paabudt
Naturen ei min Kones Skjød at signe;
thi fik hun mandligt Barn, da kunde det
ei nyde mere Tjeneste af Livet end

den Døde af en Grav, da hendes Sønner
før Fødslen enten døde, eller strax
naar Verden lufted dem, hvoraf jeg sluttede
den Dom var afsagt, at mit Kongerige,
— den bedste Arving værdigt — skulde ei
ved mig lyksaliggjøres. Derpaa veied
jeg Farerne, som svæved over Landet
naar Ætten døde ud, og dette gav mig
indvortes Kamp og Strid. Jeg tumled i
Samvittighedens vilde Hav og styred
mod dette Middel, som os her har samlet:
Det er at sige — det min Mening var
at stifte Fred med min Samvittighed,
— som sygnede og endnu ei er vel —
ved Hjælp af Landets værdige Fædre
og lærde Mænd. Først jeg i Londom talte
med Jer, Mylord af Lincoln; I erindrer
hvorledes under Ængstelser jeg led
ved hiint Andragende.

Lincoln.

Sær vel, min Konge!

Kong Henrik.

Jeg talte længe; sig nu selv hvorledes
I mig beroliged.

Lincoln.

Min høie Fyrste!
Først dette Spørgsmaal rysted mig saaledes.
— da det bar Præg af høiest Vigtighed
og Fare i sin Følgegang, — at selv
jeg dristigst Raad til Tvivlen overlod
og raaded Eders Høihed dette Middel,
som I har fulgt.

Kong Henrik.

Derpaa jeg spurgte Eder,

Lord Canterbury, og I gav Jert Minde
til denne Dags Forsamling. Uadspurgt
blev intet værdigt Lem af dette Raad,
men hver en Enkelt under Haand og Segl
har Bifald givet. Derfor farer fort;
thi ei Misnøie med den gode Dronning,
men de anførte Grundes skarpe Torne
og spidse Pigger har fremdrevet dette.
Beviis at Ægteskabet lovligt er,
og, ved min kongelige Værdighed,
jeg Dødeliges Skjæbne dele vil
med hende, Katharine, vores Dronning,
som med den ypperligste Qvinde-Skabning
Alverden end har eiet.

Campeius.

Naadige Herre,
Fraværelsen af Dronningen udfordrer
at vi til videre udsætte Retten.
Imidlertid maa Dronningen formaaes
til at tilbagekalde sin Appel
til Pavens Hellighed.

(Alle reise sig for at gaae.)

Kong Henrik (afsides.)

Jeg mærker nok
at disse Cardinaler gantes med mig;
jeg hader Roms Seendrægtighed og Konster.
— Min snilde, saare elskte Tjener Cranmer,
kom snart tilbage! Blot Din Nærmelse
medbringer Hjertet Trøst. (høit.) Afbryder Retten;
jeg siger, lad os gaae!

(Alle gaae i den samme Orden de kom.)

Tredie Akt.

Første Scene.

Paladset Bridewell.

Et af Dronningens Værelser.

Dronningen og nogle af hendes Fruentimmer ved Haandarbeide.

Dronning Katharine.

Tag Luthen, Barn, min Sjæl er kummerfuld;
adspred mig hvis Du kan; lad af Dit Arbeid.

Sang.

Orpheus fik Dale, Høie,
frosne Klipper til at boie
sig ved Lyden af hans Sang.
Strengen dirrer: Blomster spire,
evig Vaar og Soelglimt zire
Jorden, ved dens Underklang.

Alting lytter naar han spiller,
dunkle Bølge sagte triller,
Nøkken reiser sig fra Hav.
Ved de rene Harmonier
Smerten dulmer, Sorgen tier,
slumrer hen paa Glemsels Grav.

(En Adelsmand kommer.)

Dronning Katharine.

Hvad nu?

Adelsmand.

De tvende Cardinaler, Eders Høihed,
derude vente.

Dronning Katharine.
Vil de tale med mig?

Adelsmand.
De bad mig sige det.

Dronning Katharine.
Bed Deres Naader
at trine ind. Hvad kan de ville mig,
en svag, en stakkels Qvinde i Unaade?
Vel overlagt, jeg huer ei de komme.
Som deres Kald de burde være gode,
men Kappen Munk ei skaber.

(Wolsey og Campeius komme.)

Wolsey.
Fred, Fyrstinde!

Dronning Katharine.
Her Eders Naader huuslig finde mig;
jeg Alt forsøger hvis det Værste hændes.
Hvad er til Tjeneste, ærværdige Herrer?

Wolsey.
Hvis Eders Høihed i Fert Kabinet
vil tale med os, skal vi give
fuldt Regnskab for vort Komme

Dronning Katharine.
Tal kun her.
End har jeg Intet gjort som London søger;
nei, ved min Ære! O, gid alle Qvinder,
med Sjælen fri som jeg, det kunde sige!
Jeg frygter ei, (saa heldig er ei Mange)
at mine Handlinger, Mylords, blier dømt
af hver en Tunge, seet af hvert et Øie.
Mit Levnet er saa jevnt, at lav Bagtalelse
og Ondskab det ei skader. Hvis Fert Budskab
vedkommer mig som Kongens Ægtehustru,
da frem dermed, thi Sandhed elsker Lyset.

Wolsey.

Tanta est erga te mentis integritas, Regina serenissima,

Dronning Katharine.

O, ei Latin, Mylord!
Jeg har ei været slig en Leddiggjænger
ei at forstaae det Sprog hvori jeg leved.
En fremmed Tunge gjør min Sag meer fremmed,
ja selv mistænkt. Tal Engelsk; her er Nogle,
som vil Jer takke hvis I Sandhed tale,
for deres stakkels Herskerindes Skyld.
Tro mig, hun Uret skeer. Lord Cardinal,
den største Synd, jeg nogensinde øved,
paa Engelsk kan tilgives.

Wolsey.

Ædle Frue,
dybt det mig smerter at min rene Hensigt
for Eder og hans Majestæt kan føde
saa dyb Mistanke, hvor kun Troskab meentes.
Vi med Beskyldninger ei komme her,
ei for at plette Æren, som velsignes
af alle Gode, ei for Sorg at bringe:
I har for megen. — Kun Jert Sindelag
vi vilde vide i den sære Tvist
imellem Jer og Kongen, for at give
som redelige Mænd vor sande Mening
og Trøst i denne Sag.

Campeius.

Høit ærede Frue!
Mylord af York af reen Hjemodighed
og pligtfuld Lydighed mod Eders Naade
har glemt, som god Mand sømmer, Eders Angreb,
— for vidt I gik, — paa ham og paa hans Ære,
og byder her som jeg, til Tegn paa Fred,
sin Tjeneste og Raad.

Dronning Katharine (affides.)
For mig at ſtyrte. —
Mylords, jeg takker for Jer gode Villie;
J tale ærligt nok, — viis det i Handling! —
Hvorledes jeg, en ſvag, eenfoldig Qvinde,
i ſaadan vigtig Sag, ſaa nær min Ære,
ja nærmere mit Liv, ſaa raſk ſkal ſvare
to ſlige Mænd med ſaadant Vid og Alvor,
det veed jeg ei. — J ſaae mig huuslig — virkſom
med mine Qvinder; Himlen veed, min Tanke
var langt fra denne Sag og ſligt Beſøg.
For Hendes Skyld jeg var, — jeg føler end
det ſidſte Giſp af Storhed — værdige Herrer,
ſkjenk mig i denne Sag blot Tid og Raad:
Ak! jeg er Qvinde; venneløs og haabløs.

Wolſey.
J Kongen Uret gjør ved denne Frygt;
ſtort er Jert Haab ſom Eders Venners Antal.

Dronning Katharine.
J England neppe. Kan J troe, Mylords,
at nogen Engelſkmand tør raade mig?
tør være Ven af mig mod Kongens Villie,
og vove Livet for at ſtaae mig bi?
Med ærlig Aabenhed: nei! — Mine Venner,
de ſom ved mine Sorger dvæle vil,
de jeg har Tiltro til, ei leve her;
de er, ſom al min anden Troſt, langt borte,
hiſt i et andet Land.

Campeius.
Gid Eders Raade
ei ſørged meer, men tog mod Raad.

Dronning Katharine.
Og hvilket?

Campeius.

Læg Alt i Kongens Haand; han er godmodig
og naaderig. Det meget bedre var,
saavel for Sagen selv som for Jer Ære;
thi dersom Dommen falder Jer imod,
da gaaer I bort med Spee.

Wolsey.

Han taler Sandhed.

Dronning Katharine.

I tale for Jert Ønske: min Ruin.
Er det Jert christne Raad? Fy, bort med Eder!
I Himlen over os en Dommer throner,
hvem ingen jordisk Konge kan bestikke.

Campeius.

Jer Vrede tager feil af os.

Dronning Katharine.

For Eder
desmere Skam; I Helgne skulde være,
med sjeldne, ja med cardinale Dyder;
men cardinale Laster, hule Hjerter
jeg troer I har. Gjør Bod! Er det Jer Trøst
og Lægemiddel for en stakkels Qvinde?
for en Forskudt, som haanes og bespottes?
Jeg vil ei ønske Jer min halve Sorg;
saa ond jeg er ei. Husk, jeg minded Jer.
Giv Agt! for Himlens Skyld, giv Agt, at ei
min Smertes Byrde engang tynger Eder!

Wolsey.

Fyrstinde, I er ude af Jer selv;
I vort velmeente Raad gjør virkningsløst.

Dronning Katharine.

I mig tilintetgjør. Vee over Eder
og over hver en Hykler! Vilde I,
— hvis I Retfærdighed og Medynk kjendte,

hvis I var meer end blotte Præsteklæder, —
mig raade til at overgive Sagen
til den som hader mig? Forviist hans Seng,
hans Kjærlighed forspildt nu jeg er gammel,
er alt det Baand, som binder mig til ham,
kun Lydighed. Hvad større Lidelser
kan hændes mig? Kun til min Undergang
staaer Eders Hu.

Campeius.

Ugrundet er Jer Frygt.

Dronning Katharine.

Har jeg saalænge leved — lad mig tale,
da Dyden ei har Ven — som ærlig Hustru,
en Qvinde — hør mig — uden Æresyge,
som aldrig med Mistankens Segl blev stemplet,
— har stedse jeg hengiven Kongen mødt
og elsket ham næst Himlen, adlydt ham,
— har jeg af Ømhed været overtroisk
og næsten glemt min Bøn for hans Tilfredshed:
og nyder saadan Løn? Det er ei ædelt!
Viis mig en Viv, som tro imod sin Husbond
ei drømte sig en Fryd der ei var hans, —
for denne Qvinde har jeg dog eet Fortrin:
— en grændseløs Taalmodighed.

Wolsey.

Fyrstinde!
I viger fra det Maal hvortil vi sigte.

Dronning Katharine.

Jeg tør saa skyldig ei erklære mig,
den høie Rang godvillig ei opgive,
hvortil mig Kongen hæved. Ikkun Døden
min Værdighed skal røve.

Wolsey.

Hør mig dog!

Dronning Katharine.

Gid jeg ei havde Englands Jord betraadt,
ei lugtet Smiger=Blomsterne der voxe!
I Engle=Aasyn har; Gud kjender Hjertet.
Hvad bliver der af mig, Elendige?
Jeg er den Ulykkaligste blandt Qvinder.

(til sine Fruentimmer.)

Ak! arme Børn, hvor er nu Eders Fryd?
— Skibbruden paa et Rige, uden Medynk
og Haab og Ven, hvor Slægt ei for mig græder,
og neppe Grav forundt! — En Lilie lig,
som engang Dalens Herskerinde var,
jeg visne vil og døe.

Wolsey.

Hvis Eders Raade
kun til vor gode Hensigt fæsted Lid,
da fandt I Trost deri. Hvad Grund har vi
Jer vel at forurette? Nei, det strider
imod vort Embed og imod vort Kald;
vi Sorger lindre skal, ei strøe dem ud.
For Himlens Skyld, betænk dog hvad I gjør:
at I Jer skader selv, at I aldeles
fra Kongen fjerner Jer paa saadan Viis;
thi Fyrste=Hjerter elske Lydighed,
men ved Halstarrighed de svulme op
og blier som Storm og Uveir frygtelige.
Jeg veed I har et blidt, et ædelt Sind,
en Sjæl saa stille som et Havblik. Tro dog
vi ere hvad vort Embed byder os:
Fredsstiftere og Venner, Tjenere.

Campeius.

Saa skal I finde os. Jer selv I skader
ved denne Qvindefrygt. En ædel Aand
som Eders bør bortkaste slige Tvivl

ſom falſke Penge. Kongen elſker Eder;
ſpild ei hans Kjærlighed. Hvis I betroer
Jer Sag til os, da er vi rede til
vort Yderſte for Eder at anvende.

Dronning Katharine.

Gjør hvad I vil, Mylords! Tilgiver mig,
hvis jeg i Hidſighed uhøflig var.
I veed jeg er en Qvinde, mangler Vid
at ſvare ſlige Herrer ſom ſig bør.
Nedlæg min Hyldeſt for Hans Majeſtæt:
han har mit Hjerte end, min Bøn er hans,
ſaalænge jeg har Liv. Kom, værdige Fædre,
kom, giv mig Eders Raad. Nu beder hun,
ſom tænkte mindſt, da hun kom hid med Længſel,
at have kjøbt ſin Værdighed med Trængſel.

(De gaae.)

Anden Scene.

Et af Kongens ydre Værelſer.

Hertugen af Norfolk, Hertugen af Suffolk, Greven af Surrey og Lord Kammerherren.

Norfolk.

Hvis I med mig i Klager Jer forene
og holde ved dem med Beſtandighed,
ſkal Cardinalen falde; hvis I ſlippe
nu Øieblikkets Tilbud, frygter jeg
at I vil møde flere Krænkelſer,
end dem I kjende alt.

Surrey.

Hvor fryder mig
den mindſte Leilighed, ſom mig erindrer
om Hertug Buckingham, min Svigerfader,
naar den mig lover Hevn!

Suffolk.

Siig, hvilken Pair
blev ikke krænket af ham, eller dog
tilsideſat? Naar agted han hos Nogen
vel Præg af medfødt Adel, uden hos
sig selv?

Kammerherren.

I taler Sandhed, Mylords.
Jeg veed hvad han af Jer og mig fortjener;
men at vi kan ham skade, endskjøndt Tiden
nu gunstig er, betvivler jeg. Hvis ei
I Adgang ham til Kongen spærre kan,
forsøg da Intet; thi han over Kongen
har Trolddom i sin Tunge.

Norfolk.

Frygt ham ei.
Hans Hexeri er endt, thi Kongen har
opdaget Noget mod ham, som gjør bitter
hans Tales Honning. Han saaledes er
i Ugunst falden, at han ei sig reiser.

Surrey.

O, gid vi kunde høre slig en Nyhed
hver Dagens Time!

Norfolk.

Tro mig, det er sandt.
Hans Adfærd ved Skilsmissen, heel tvetydig,
opdaget er; han staaer nu i et Lys,
som jeg min Fjende kun kan ønske.

Surrey.

Hvordan
kom det for Dagen?

Suffolk.

Selsomt.

Surrey.

Siig dog, siig!

Suffolk.

Et Brev fra ham til Paven bragtes feil
og kom for Kongens Øine. Deraf saae han,
at Cardinalen bad Hans Hellighed
Skilsmisse-Dommen at tilbageholde,
thi hvis den kommer seer jeg klart, saa skrev han,
en Pagt imellem ham og Anna Bullen,
et Kreatur af Dronningen.

Surrey.

Og dette
har Kongen seet?

Suffolk.

Ja, tro mig!

Surrey.

Vil det virke?

Kammerherren.

Ja, Kongen mærker nok hvor han langs Kysten
gaaer steds sin egen Cours. Dog denne Gang
han strander paa sin List, og Lægemidlet
kom da den Syge alt var død, thi Kongen
har ægtet denne Frøken.

Surrey.

Gid han havde!

Suffolk.

Gid Eders Ønske bringe Eder Lykke!
Det er bønhørt.

Surrey.

Gid alle Glæder knytte
sig til hiin Pagt!

Suffolk.

Saa er mit Ønske!

Norfolk.

Alles!

Suffolk.

Befaling givet er til hendes Kroning.
Det end er nyt og kommer heel uventet
for mange Øren; men, Mylords, hun er
et ædelt Væsen, med en Sjæl fuldkommen
som hendes Ydre, og det ahner mig
at over dette Land ved hende vil
Velsignelse udstrømme, som skal mindes
i fjerne Fremtid.

Surrey.

Men, Mylord, kan Kongen
fordøie dette Brev fra Cardinalen?
Det Himmelen forbyde!

Norfolk.

Amen!

Suffolk.

Nei;
der surre flere Gedehamse om ham,
som snart vil stikke. Cardinal Campeius
har bort til Rom sig stjaalet uden Afsked
som Wolseys Underhandler, for at fremme
hans Anslag. Tro mig, Kongen har raabt: Ha!
da han det læste.

Kammerherren.

Gud optænde ham
og lade ham sit Ha! gjentage høiere.

Norfolk.

Mylord, naar ventes Cranmer hjem igjen?

Suffolk.

Han er her alt, sin fordums Mening tro,
samstemmende med næsten alle Geistlige

i Christendommen, hvilket har beroliget
vor Konges Skrupler over det; jeg troer,
hans andet Ægteskab skal snart forkyndes,
samt Annas Kronning. Katharine ei
skal kaldes Dronning mere, kun Fyrstinde
og Enke af Prinds Arthur.

Norfolk.

Denne Cranmer
er duelig; han har arbeidet dygtig
i Kongens Sag.

Suffolk.

Derfor vi snart skal see ham
som Erkebisp.

Norfolk.

Det hører jeg.

Suffolk.

Saa er det.
Der har vi Cardinalen —

(Wolsey og Cromwell komme.)

Norfolk.

Hvor forstemt!

Wolsey.

Jer Pakke, Cromwell, gav I den til Kongen?

Cromwell.

I egne Hænder, i hans Sovekammer.

Wolsey.

Saae han ei i den?

Cromwell.

Dieblikkelig
han Seglet brød; med Alvor i sit Aasyn
begjærlig læste han; Opmærksomhed
var i hans Blik. Han bød Jer være her
i Formiddag.

Wolsey.

Troer I han kommer snart?

Cromwell.

Strax, jeg formoder.

Wolsey.

Lad mig være ene.

(Cromwell gaaer.)

Ja, — Hertuginden af Alençon — rigtig,
den franske Konges Søster bør han ægte. —
En Anna Bullen! — Ingen Anna Bullen!
Et vakkert Ansigt — men, det gaaer ei an. —
Nei, ingen Bullen. — Tidende fra Rom
jeg ivrigt ønsker! — Marquise af Pembroke! —

Norfolk.

Han modløs er.

Suffolk.

Han veed maaskee at Kongen
sin Vrede hvæsser mod ham.

Surrey.

Himmel, skærp den
for Retfærds Skyld!

Wolsey.

En Kammer=Frøken
hos en affat Dronning! Kun en Ridders Datter
sin Herskerindes Herskerinde blive!
En Dronnings Dronning! Klart hiint Lys ei brænder,
jeg pudser det, og derpaa gaaer det ud. —
Hvad hjælper hendes Dyd og gode Sæder?
Jeg veed hun er en luthersk Sværmerinde
og passer til vor Hensigt ei. Hun skulde
vel hvile ved vor Konges Barm, som er
saa svær at styre? — Nei! — Vi atter see
en Erkekjetter springe frem, — en Cranmer,

som Kongens Naade har tilsneget sig
og hans Drakel er.

Norfolk.

Ham Noget piner.

Surrey.

O! gid det Noget var, som kunde sprænge
hans bedste Hjerte-Strenge!

(Kongen kommer, læsende i et Papir; Lovell følger.)

Suffolk.

Kongen, Kongen!

Kong Henrik.

Hvad Rigdoms-Dynger har han samlet sammen,
alt for sig selv! og hvilken daglig Udgift
bestrider han! I Sparsomhedens Navn,
hvorledes vandt han det? — Siig mig, Mylords,
saae I ei Cardinalen?

Norfolk.

Eders Naade,
vi har bemærket ham. En sjelden Uro
er i hans Sind; han bider sine Læber,
han standser pludselig og seer mod Jorden,
derpaa han lægger Fingren paa sin Tinding
og farer frem i Hast; men standser atter,
slaaer sig for Brystet haardt og kaster Diet
mod Maanen, med de synderligste Fagter
vi nogensinde saae.

Kong Henrik.

Det kan vel være
der i hans Sind er Oprør. Just i Morges
han sendte mig til Statens Tarv et Forslag
til Gjennemlæsning; veed I hvad jeg fandt
deri, ham uafvidende, indsluttet?
Paa min Samvittighed, en Indholds-Liste

paa hans kostbare Stoffer, Sølvtøi, Skatte og pragtfuldt Husgeraad, i saadant Maal, at det langt overgaaer hvad Undersaat sædvanlig eier.

Norfolk.

Det er Himlens Villie!
En Aand har dette Blad i Pakken lagt,
for Eders Blik at signe.

Kong Henrik.

Vidste vi
at hans Betragtning svæved over Jorden
og var mod Himlen vendt, da skulde han
ei styrres i sin Grublen; men jeg frygter
hans Tanke under Maanen er, ei værd
alvorlig Pønsen.

(Kongen indtager sit Sæde og hvisker til Lovell, som gaaer hen til Wolsey.)

Wolsey.

Himlen mig tilgive! —
Gud signe stedse Eders Høihed.

Kong Henrik.

Mylord,
I er af Himlen fuld og bærer Listen
paa Naadens Gaver i Jer Hu, som nu
I overveied. Neppe har I Tid
fra geistlig Iver mindste Stund at stjæle
til verdsligt Arbeid; sikkerligt i dette
I er en slet Husholder, og det glæder mig
at finde Jer heri min Lige.

Wolsey.

Herre!
Jeg for mit hellige Embed har een Tid,
en anden for at tænke paa de Ting
som Staten fordrer, og Naturen kræver

sin Tid, den jeg, som Stovets svage Son,
lig andre Dodelige maa den tolde.

Kong Henrik.

Det var vel sagt.

Wolsey.

Jeg haaber Eders Høihed
skal finde at min Tale og min Daad
for Eder staae i noieste Forening.

Kong Henrik.

Igjen talt med Forstand. Det er Slags
ret vakker Daad at tale vel, og dog
er Ord ei Daad. Min Fader elsked Eder,
saa sagde han, og med sin Daad han viste
hans Ord var Sandhed. Da jeg kom paa Thronen
I var mit Hjerte nærmest; ei alene
jeg brugte Jer hvor Fordeel var at naae,
men fra mig selv jeg tog, blot for at dynge
Velgjerninger paa Eder.

Wolsey (aflides.)

Hvortil dette?

Surrey (aflides.)

Du fremme Sagen, Himmel!

Kong Henrik.

Har jeg ei
gjort Jer til Statens første Mand? Fortæl mig,
om det jeg siger nu ei Sandhed er?
Og hvis I tilstaaer det, da sig fremdeles,
om I er os forbunden eller ei?
Hvad svarer I hertil?

Wolsey.

Min ædle Fyrste!
Jeg tilstaaer Eders kongelige Gunst,
som daglig mig bedugged, større var

end ivrigst Stræbsomhed og meer end jordisk
Anstrengelse fortjente. Hvad jeg gjorde
var stedse ringere end mine Ønsker; —
dog det med mine Kræfter gik i Skridt.
Min Stræben for mig selv kun da var virksom,
naar Eders helligste Person det angik
og Statens Vel. For Eders Naadegaver,
opdynged' paa en stakkels Usortjent,
kan jeg kun Tak i Ydmyghed frembære,
samt mine Bønner for Jer og min Troskab,
som stedse tiltog, stedse skal tiltage,
til Vinter=Død den dræber.

Kong Henrik.

Herligt svaret!
En tro og lydig Underdan deri
aftegnet er. Slig Daad med Ære lønnes,
med Skjændsel straffes den modsatte Stræben.
Jeg slutte bør, at, som min Haand var aaben,
mit Hjerte elsked Eder og min Magt
lod Ære regne ned langt meer paa Jer
end nogen Anden, saa er Eders Haand
og Hjerte, Hjerne, alle Eders Kræfter,
— sædvanlig undersaatlig Pligt fraregnet —
mig, Eders Ven — langt meer end nogen Andens —
ærdeles tro opoffred'.

Wolsey.

Jeg har virket
— jeg paastaae tør — for Eders Høiheds Vel,
langt meer end for mig selv. Om hele Verden
send Lydighedens Bud mod Eder brød
og rev det ud af Sjælen, om end Farer,
saa mange som kun Tanken skabe kan,
i Rædsels=Skikkelser mig trued, blev
mit Hjerte, Klippen lig mod stridig Strøm,

— der trodser Bolgernes meest vilde Angreb —
nrokket Eder tro.

Kong Henrik.

Hvor ædelt talt.
Giv Agt, Mylords, han har en trofast Barm,
thi I har seet ham aabne den. —
(giver ham nogle Papirer.) Læs dette,
nyd derpaa Eders Davre med den Madlyst
I har tilbage.

(Kongen gaaer, med et vredt Blik paa Cardinal Wolsey,
de Andre følge ham, smilende og hvisken de.)

Wolsey.

Hvad betyder dette?
Hvad hastig Vrede? Hvorved blev den vakt?
Han gik med Brynet mørkt, og Undergang
fra Diet sprang. Saa seer en hidset Løve
paa den forvovne Jæger som den drilled,
og ham opsluger. Jeg maa Bladet læse —
maaskee hans Vredes Aarsag — ja, saa er det!
Det Blad har ødelagt mig; det er Listen
paa al den Verdens Rigdom jeg har samlet
til eget Brug, for Pavens Stol at vinde
og Løn for mine Venner hist i Rom.
O Letsind! Du en Daare styrter kun!
Hvad Djævel fristed, at jeg sendte Kongen
hiin Hemmelighed? Kan det ændres ei?
Er intet Paasund som ham kan formilde? —
Det hoilig maa opirre ham; dog veed jeg
et sikkert Middel, som, til Trods for Skjæbnen,
skal redde mig. — Hvad har vi her: — Til Paven?
Saa sandt jeg lever, Brev og Alt hvad jeg
Hans Hellighed tilskrev. Nu da, Farvel!
Jeg stod paa Tindingen af al min Storhed,
og fra min Æres fulde Meridian

jeg haster til min Nedgang. Jeg maa falde
lig klareſt Stjerneſkud i Aftendæmring,
der aldrig meer blev ſynligt.

(Hertugerne af Norfolk og Suffolk. Greven af Surrey og Lord Kammerherren komme.)

Norfolk.

Hor Kongens Villie, Cardinal! Han byder
at ſtrax det ſtore Segl I overgiver
i vore Hænder og indſlutter Jer
i Aſherhouſe, i Eders Biſpebolig,
til Kongens nærmere Befaling.

Wolſey.

Holdt!
Viis Eders Fuldmagt. I ſlig vigtig Sag
er Ord ei nok.

Suffolk.

Hvo tør Indvending gjøre,
naar det er Kongens Bud fra egen Mund?

Wolſey.

Til jeg ſeer meer end Ord og Eders Ondſkab,
viid, I tjenſtfærdige Herrer, at jeg tør
og bør Jer nægte det. Nu foler jeg
af hvad Metal I er: — Misundelſe!
Hvor ivrig I mig følge i min Ugunſt,
ſom om den næred Jer! Hvor glatte, ſmidige
I er ved Alt, ſom ſigter til mit Fald!
Følg Eders trædſke Henſigt, Ondſkabsfulde!
I har en chriſten Grund derfor, og ſikkert
I engang vorde lønned'. Dette Segl,
ſom I ſaa voldſomt fordre, gav mig Kongen,
— min og Jer Herre — med ſin egen Haand,
ſaavel ſom den dermed forbundne Ære
for Levetid, og gav til Pant paa Naaden
mig aabent Brev derpaa. Hvo vil det tage?

Surrey.

Han som det gav.

Wolsey.

Da maa han selv det gjøre.

Surrey.

Du er en stolt Forræder, Præst!

Wolsey.

Du lyver,
Du stolte Lord! I Morges Surrey heller
sin Tunge havde udbrændt, end saa talet.

Surrey.

Din Æresyge, skarlagsklædte Synder,
berøved dette Land min Svigerfader!
Ei alle Cardinalers Hoveder
med Dit, samt alle Dine Fortrin, veied op
eet Haar af hans. Til Helved med Jer Statskonst!
I som Gesandt til Irland sendte mig,
fra Hjælp, fra Kongen og fra Alle fjernet,
der ønsked Naade for de Feil Du gav ham,
imedens Du, af puur og hellig Medynk,
med Øxen gav ham Aflad.

Wolsey.

Det og Alt
hvad den snaksomme Lord til Last mig lægger
benægter jeg. Hertugen faldt ved Dom.
Hvor langt jeg var fra hemmelig Indvirkning
vel paa hans Endeligt, den ædle Ret
og hans uædle Sag bevidne kan.
Jeg kunde sige Jer, hvis jeg var ordrig,
at I saa lidt har Ærlighed som Ære;
at jeg, hvad Sandhed og hvad Troskab angaaer
imod min dyre, kongelige Herre,
tor maale mig med bedre Mand end Surrey
og dem hans Daarskab ynder.

Surrey.

Ved min Sjæl,
Din lange Kjortel, Præst, beskytter Dig:
mit Sværd Du ellers følte i Dit Livsblod.
Kan I, Mylords, udholde dette Hovmod
hos sligt et Menneske? Hvis vi os lade
af en Skarlagens Lap saaledes haane,
Farvel da Adelskab; da lad Hans Naade
os kyse med sin Hætte ret som Lærker. *)

Wolsey.

For Dig er Fromhed Gift.

Surrey.

Den Fromhed, ja,
at samle Landets Rigdom i en Hob
i Eders egen Haand ved feig Udpinen;
den Fromhed, som fremlyser i de Breve
I skrev til Rom mod Kongen: denne Fromhed,
da I migægger, nu skal vorde kundbar.
Lord Norfolk, hvis I er af ædelt Blod,
hvis Statens og den haanede Adels Vel
paa Hjertet ligger Eder, samt vort Afkom,
som hvis han lever knap vil vinde Hæder:
kom frem med Synder-Ramsen og med Listen
paa hans Idrætter. — Jeg vil skrænme Eder
meer end den hellige Klokke, naar I favner
Jer brune Pige, Mund paa Mund, Mylord.

Wolsey.

I hvilken Grad jeg kunde Jer foragte,
naar Christen-Kjærligheden ei forbød det!

---

*) Cardinalhatten er som bekjendt skarlagenrød, og en Maade at fange Lærker paa var at fæste Skarlagenslapper paa smaa Glasstumper, som disse Fugle henvendte deres Opmærksomhed paa imedens Fuglefængeren drog Nettet over dem.

Steevens.

Norfolk.

Jer Synde=Liste er i Kongens Hænder;
den synes fæl.

Wolsey.

Saa meget skjønnere
og bedre min Uskyldighed skal fremstaae,
naar Kongen Sandhed lærer.

Surrey.

Ei det hjælper!
Jeg Gud skee Lov, endnu erindrer mig
adskilligt af hiin Liste. Det maa frem,
og hvis J rødme kan og raabe: Skyldig!
J viser dog lidt Ærlighed.

Wolsey.

Tal kun!
Jeg trodser Eders Klage. Hvis jeg rødmer,
da er det ved at see en Adelsmand
som mangler Levemaade.

Surrey.

Heller, Mylord,
jeg Levemaade mangler end mit Hoved.
Hør nu: Først, at J uden Kongens Villie
udvirked at J blev Legat, hvorved
hver Biskops Myndighed blev lammet ganske.

Norfolk.

Dernæst: at J i Skrivelser til Rom
og andre Magter brugte dette Udtryk:
Ego & Rex meus, hvorved Kongen
blev Eders Underdan.

Suffolk.

End videre:
da J til Keiseren gik som Gesandt,
J uden Kongens eller Rådets Kundskab
det store Segl til Flandren med Jer bragte.

Surrey.

Fremdeles sendte J en udstrakt Fuldmagt
ud til Gregor af Cassalis, at slutte
et Forbund mellem England og Ferrarā,
Alt uden Kongens eller Raadets Villie.

Suffolk.

Dernæst J lod af lutter Æresyge
Jer hellige Hat paa Kongens Mynt indpræge.

Surrey.

Ogsaa til Rom J Rigdoms-Dynger sendte
(hvorledes sammenskrabet veed J bedst)
for Vei til større Værdighed at jevne,
til Ødelæggelse for Kongeriget,
samt meget, meget mere; men da det angaaer
ikkun Jer selv, og hæsligt er, vil ei jeg
min Tunge dermed smitte.

Kammerherren.

O, Mylord,
tryk ei en Mand i Faldet, det er Uret.
Hans Feil for Loven ligge, lad dens Mund,
ei Eders, revse ham. Mit Hjerte bløder
ved denne Stjernes Dalen.

Surrey.

Jeg tilgiver.

Suffolk.

Lord Cardinal, fremdeles byder Kongen:
Da Alt hvad J, som pavelig Legat,
i dette Kongerige har udrettet
udfordrer imod Jer et **Præmunire**,
saa bliver saadant Skrift udfærdiget,
hvorved alt Eders Gods og Eiendom
og Land tilfalder Kronen, og J selv
beroves Kongens Værn; saa var mit Ærind.

Norfolk.

Og hermed give vi Jer Tid til Bedring
og Eftertanke. Jer Gjenstridighed,
hvad Seglet angaaer, Kongen vide skal
og han vil sikkert takke Jer. Nu vort
Farvel, min lille gode Cardinal!

(Alle gaae undtagen Wolsey.)

Wolsey.

Farvel til Eders lille Godhed mod mig.
Farvel, et langt Farvel til al min Storhed!
Saa gaaer det Menneskет: I Dag fremspire
ham Haabets Knopper, de i Morgen blomstre
og sprede lovrig for ham Ærens Krone,
men tredie Dag, da kommer Kulden skarp
og — medens Daaren haaber fuldt og fast
hans Storhed modnes — den afnipper Roden;
da falder han som jeg. Ja, jeg har vovet
— lig kaade Drenge, som paa Blærer svømme —
mig mangen Sommer ud paa Ærens Hav;
det var for dybt, min høit opblæste Stolthed
brast under mig tilsidst og overlod mig,
af Arbeid træt og gammel, til en Bjergstrøm,
hvis vrede Bølger mig for evig skjule.
O Verdens Pragt og Bram, jeg hader Jer!
Min Sjæl sig gjenfødt aabner. Hvor elendig
den Stakkel er, som staaer ved Fyrste=Gunst!
Der ligger mellem Fyrstegunstens Smiil,
som han attraaer, og bratte Undergang,
fleer Lidelser end Krig og Qvinder kjende;
og falder han, lig Lucifer han falder
for ei at haabe meer.

(Cromvell kommer bestyrtet ind.)

Hvor gaaer det, Cromwell?

Cromwell.

Mig Mælet er berøvet.

Wolsey.

Hvad? Bestyrtet
ved mine Vanheld? Kan Din Aand sig undre
naar Stormand daler? Nu, dersom Du græder,
da faldt jeg vist.

Cromwell.

Hvor gaaer det Eder?

Wolsey.

Vel!
End aldrig var jeg saa lyksalig, Cromwell.
Nu kjender jeg mig selv; her føler jeg
en Fred som overgaaer al jordisk Høihed:
en god Samvittighed. Mig læged Kongen;
jeg ydmygt takker ham. Fra disse Skuldre,
fra de brøstfældige Støtter bort han tog
medlidende en Klippe-Vægt, som kunde
nedsænke Flaader: altfor megen Høihed.
Det er en Byrde, Cromwell; ja en Byrde
for svær for hver den Mand, som haaber Himlen.

Cromwell.

Det fryder mig at I seer Sagen rigtig.

Wolsey.

Jeg haaber saa: jeg føler mig istand til,
ved en særdeles Styrke i mit Bryst,
at taale flere og større Lidelser
end mine svage Fjender mig kan byde.
Hvad Nyt?

Cromwell.

Det tungeste, det værste
er Eders Brud med Kongen.

Wolsey.

Gud ham signe!

Cromwell.

Dernæst, at Thomas More er valgt til Kansler i Eders Sted.

Wolsey.

Det var lidt pludseligt;
dog han er lærd. Gid han sig holde længe
i Kongens Naade! Gid han øve Retfærd
for Sandheds Skyld og sin Samvittighed,
og gid han faae, naar han i Graven slumrer,
et Minde reist af Faderløses Taarer!
Hvad meer?

Cromwell.

I Naade Cranmer er hjemkommen
og valgt til Erkebisp af Canterbury.

Wolsey.

I Sandhed, Nyt.

Cromwell.

Tilsidst at Lady Anna,
som Kongen hemmelig forlængst har ægtet,
i Dag har viist sig offentlig som Dronning og
gik med ham til Capellet; ja der tales
nu blot om hendes Kroning.

Wolsey.

O, min Cromwell,
der er den Vægt som trykker mig til Jorden.
Her Kongen gik sin egen Vei; min Hoihed
ved denne Qvinde har jeg tabt for evig.
Ei Sol min Ære meer forgylde skal,
ei straale mod den ædle Flok, som vented
paa mine Smiil. Gaa bort, gaa fra mig, Cromwell!
Jeg er en stakkels styrtet Mand, uværdig
at være meer Din Herre. Opsøg Kongen —
o gid den Sol ei dale! Jeg har sagt ham
Hvad og hvor tro Du er; han Dig forfremmer.

End Mindet om mig vil bevæge ham
— jeg kjender hans Natur — til ei at lade
Din haabefulde Iver ogsaa døe.
Forsøm ham ei og sørg i Tide for
Din egen Fremtids Skjæbne.

Cromwell.

O Mylord,
skal jeg forlade Jer? Skal jeg forsage
saa god, saa ædel og saa from en Herre?
Vær Vidner I, hvis Hjerter ei er Jern,
hvor sorgfuld Cromwell fra sin Herre gaaer.
Min Tjeneste jeg Kongen vier; min Bøn
end stedse jeg for Eder vil opsende.

Wolsey.

Cromwell, jeg tænkte ei at falde Taarer
i al min Qval; men Du har nødt mig
ved Din Hengivenhed at lege Qvinde.
Kom, tør nu Dinene og hør mig, Cromwell!
Naar jeg er glemt, som snart vil skee, og sover
i det iiskolde Marmor, hvor Erindring
ei dvæle tør, da siig hvad jeg Dig lærte.
Siig, Wolsey, som paa Høiheds Tinde stod
og loddede paa Ærens Skjær og Klipper,
fandt paa sit Brag en Vei for Dig at træde,
en sikker, skjøndt Din Herre den forfeiled.
Læg Mærke til hvad hist mig ødelagde.
Min Cromwell, jeg Dig varer: Æresyge sky!
Ved denne Synd faldt Englene; hvorledes
kan Mennesket, Guds Billed, derved vinde?
Elsk sidst Dig selv, elsk dem som hade Dig;
Forstillelse for Ærlighed lad vige;
bær i Din høire Haand den milde Fred:
den binder Klaffers Mund. Gjør Ret og frygt ei.
Din Stræben være for Dit Fædreland,
for Gud og Sandhed; falder Du da, Cromwell,

Du falder som en Martyr. Tjen Din Konge
og — jeg blier mat — jeg beder, led mig ind.
Her er en Liste paa min Eiendom;
til sidste Skjerv det Kongens er. Min Kjortel,
min rene Tro paa Himlen er nu Alt
hvad jeg kan kalde mit. O Cromwell, Cromwell!
Hvis Gud jeg havde tjent med halv den Iver
som Kongen, blev jeg i min Alderdom
ei kastet nogen ud blandt mine Fjender.

Cromwell.

Taalmodig!

Wolsey.

Ja; — min Hu ei længer klæber
ved Hoffets Tant, mit Haab mod Himlen stræber.

(De gaae.)

Fjerde Akt.

Første Scene.

En Gade i Westminster.

To Adelsmænd møde hinanden.

Første Adelsmand.

Vær nok engang velkommen!

Anden Adelsmand.

Saa og J.

Første Adelsmand.

I vist vil tage Plads, for her at see
naar Lady Anna kommer fra sin Kroning?

Anden Adelsmand.

Det er min Hensigt; ved vort sidste Møde
kom Hertug Buckingham fra sit Forhør.

Første Adelsmænd.

Ja, det er sandt; da var det Sorgens Tid,
nu er det Glædens.

Anden Adelsmand.

Sandt; og Borgerne,
vær vis derpaa, har deres Troskab viist,
thi naar de kun skee Ret, de sikkerlig
vil feire denne Dag med Skuespil
og alskens Lystigheder.

Første Adelsmand.

I har Ret;
og aldrig har de havt en bedre Aarsag.

Anden Adelsmand.

Tillad, hvad indeholder det Papir
I har i Haanden?

Første Adelsmand.

Det en Liste er
paa dem, som høie Embeder i Dag
beklæde, efter Skik, ved Kronings-Festen.
Den første, Hertug Suffolk, gives Rang
som Overhofmester, og Hertug Norfolk
som Rigets Marskalk; læs nu selv de Andre.

Anden Adelsmand.

Jeg takker Jer; hvis jeg ei kjendte Skikken
jeg havde gjerne seet i Jert Papir.
Men hør, hvad bliver der af Katharine,
Prinds Arthurs Enke nu, hvor gaaer det hende?

Første Adelsmand.

Det kan jeg sige Eder. Erkebispen
af Canterbury nylig holdt Forsamling
med fleer ærværdige og lærde Fædre

af Ordenen i Dunstable, sex Mile
fra Ampthill, hvor Prindsessen var; herhid
hun ofte stevnet blev men mødte ei.
Kort sagt, hun for sin Vægring imod Retten
og over Kongens Skrupler blev eenstemmig
af disse lærde Mænd fra Kongen adskilt,
og hendes Ægtepagt erklært ugyldig;
hun siden er henflyttet til Kimbolton,
hvor hun nu ligger syg.

Anden Adelsmand.

Den stakkels Dame!

(Trompeter høres.)

Trompeter, tys! Staa fast, vor Dronning kommer.

Kronings Optoget.

Et livligt Stød i Trompeterne, derpaa kommer:

1. To Dommere.
2. Lord Kansleren, med Rigets Segl i en Pung og Staven baaren foran sig.
3. Chordrenge, syngende.
4. Londons Lord-Mayor, bærende Staven. Derpaa Hosebaands-Ordenens Herold i sin Vaabendragt, med en forgyldt Kobber-Krone paa Hovedet.
5. Marquis Dorset, bærende et Guld-Scepter, paa Ho- Hovedet en Halvkrone af Guld. Ved Siden af ham, Greven af Surrey, bærende Sølvstaven med Duen; paa Hovedet en grevelig Krone. Begge med Hosebaands-Ordenens Kjæde om Halsen.
6. En Thronhimmel, baaren af fire Baroner af de fem Havne*); under den Dronningen, festlig smyk-

*) Cinque ports. Disse fem Havne: Hastings, Dover, Hithe, Romney og Sanwich, beliggende i Kent og

ket, Haaret besat med Ædelstene, Kronen paa Hoveret. Paa hver Side af hende Biskopperne af London og Winchester.

7. Den gamle Hertuginde af Norfolk, med et Diadem af Guld, indvirket med Blomster, bærende Dronningens Slæb.
8. Adskillige Damer og Grevinder, med Guld-Diademer, uden Blomster.

Anden Adelsmand.

Et festligt Optog. — Disse kjender jeg; —
Hvem er det som bær Sceptret?

Første Adelsmand.

Marquis Dorset;
og han som bærer Staven er Grev Surrey.

Anden Adelsmand.

En ædel, vakker Mand. — Er han hist ovre
ei Hertug Suffolk?

Første Adelsmand.

Jo, som Overhofmester.

Anden Adelsmand.

Der Mylord Norfolk?

Første Adelsmand.

Ja.

Anden Adelsmand.

(seende paa Dronningen.)

Gud signe Dig!
Et mere himmelsk Aasyn saae jeg aldrig. —
Saa vist jeg har en Sjæl, hun er en Engel;

Susser, ligeover for Frankrig, indgik i Wilhelm Erobrerens Tid et Forbund for at forsvare Kysten mod Overfald.

i hende Kongen eier Indiens Skatte,
ja meget meer, naar han omarmer hende:
jeg kan ei dadle ham.

Første Adelsmand.

See, de som bære
Thronhimlen over hende ere fire
Baroner, kaldte hid fra de fem Havne.

Anden Adelsmand.

Stort Held for dem og hver i hendes Nærhed;
og hun som bærer Slæbet sikkert er
den ædle gamle Hertuginde Norfolk.

Første Adelsmand.

Saa er det, og de Øvrige Grevinder.

Anden Adelsmand.

Det tyde Kronerne. De ligne Stjerner;
dog nogle er i Daling.

Første Adelsmand.

Tys med det!

(Optoget gaaer ud under Lyd af Trompeter.)

(En tredie Adelsmand kommer.)

Første Adelsmand.

Velkommen, Ven! Hvor er I bleven stegt?

Tredie Adelsmand.

Blandt Sværmen hist i Abbediet, hvor
ei Plads var for en Finger meer; jeg næsten
er qvalt af lutter Fryderaab.

Anden Adelsmand.

I saae
den hele Fest?

Tredie Adelsmand.

Ja vel.

Første Adelsmand.

Hvorledes var den?

Tredie Adelsmand.

Vel værd at see.

Anden Adelsmand.

Fortæl os da derom.

Tredie Adelsmand.

Saa godt jeg kan. Da det pragtfulde Optog
af Lords og Damer havde Dronningen bragt
til hendes Plads i Choret, de sig fjerned
og Hendes Naade satte sig og hviled
en liden Stund i et rigt prydet Sæde,
og derfra hendes straalerige Skjønhed
var synlig for det glædedrukne Folk.
Tro mig, hun er den elskeligste Qvinde,
som Mand end favnet har! Da Folket nu
fik hende ret at see, et Raab sig reiste,
lig Stormens Hyl til Soes i Skibets Reisning,
saa høit, saa tonefuldt. Nu Hatte, Kapper,
(jeg troer Livstykker) kjek i Luften fløi;
ved Faldet hvert et Hoved var i Fare.
Slig Fryd jeg aldrig saae. Høitsvangre Qvinder,
i sidste Uge, lig Muurbrækkere
i Oldtids Krige brød igjennem Mængden,
og gjorde Plads for sig. Ei nogen Mand
nu turde sige: Dette er min Viv,
saa Alt var sammenvævet.

Anden Adelsmand.

Videre?

Tredie Adelsmand.

Da fremgik ærbart Dronningen og kasted
sig ned for Altret; helgenlig hun opslog
sit rene Blik mod Himlen, bad andægtig,
derpaa hun reiste sig og hilste Folket.
Nu hun af Canterburys Erkebisp
de kongelige Ærestegn blev tildeelt,

som Salvelsen og Konning Edvards Krone,
samt Fredens Duc, Sceptret og de andre
Sindbilleder; hvorpaa et Chor, ledsaget
af Kongerigets herligste Musik,
istemmede Te Deum. Nu tilbage
i samme skjonne Optog bort hun drog
til York=Pallads, hvor Festligheden holdes.

Tredie Adelsmand.

Siig York=Pallads ei meer; det er forbi.
Det Navn gik tabt da Cardinalen faldt;
det hedder Whitehall nu og Kongens er.

Tredie Adelsmand.

Vel; men det gamle Navn, saa nylig skiftet,
staaer i min Hu.

Anden Adelsmand.

Hvem var de tvende Bisper,
som gik med Dronningen; en paa hver Side?

Tredie Adelsmand.

Stokesly — og Gardiner, Bisp af Wincheſter,
dertil fra Kongens Skriver nys forfremmet,
mens hiin, af London.

Anden Adelsmand.

Han af Wincheſter
man holder for ei ynder Erkebispen,
den ædle Cranmer.

Tredie Adelsmand.

Hele Landet veed det;
hvis det blier Brud vil det dog ei ham skade,
thi Cranmer har en Ven, som svigter ei.

Anden Adelsmand.

Jeg beder Jer, hvem er det?

Tredie Adelsmand.

Thomas Cromwell,

en Mand, i høieſt Agtelſe hos Kongen
og ſandelig en værdig Ven. Han er
Bevogter over Kronjuvelerne
og allerede Lem af Kongens Statsraad.

Anden Adelsmand.

Han vil nok ſtige meer.

Tredie Adelsmand.

Ja, ſikkerlig!
Kom, mine Herrer; følger mig til Hoffet;
jeg byder Jer at være mine Gjæſter.
Dog Noget jeg formaaer; paa Veien vil jeg
fortælle Eder meer.

Begge.

Vi følge gjerne.

(De gaae.)

Anden Scene.

Kimbolton.

Katharine ſyg, ledes ind imellem Griffith og Patience.

Griffith.

Hvor gaaer det, Eders Naade?

Katharine.

Dødſens ſyg,
o Griffith! Mine Been -- lig altfor frugtrig Green,
ſom gjerne Byrden ſlap — til Jorden ſynke.
Ræk mig en Stol — nu føler jeg lidt Lindring.
Du ſagde, Griffith, medens Du mig ledte,
at Wolſey, Ærens Yndling, var ei meer?

Griffith.

Ja Frue; men jeg tænkte Eders Naade
formedelſt Smerte ei gav Agt derpaa.

Katharine.

Hvorledes døde han? Fortæl mig, Griffith,
hvor gudhengiven? Gik han maaskee først
som et Exempel for mig?

Griffith.

Saa siger man;
thi da den brave Grev Northumberland
i York ham fængsled, for at bringe ham
som en haardtbeskyldt Mand til hans Forhør,
da blev han syg med Et og kunde ei
paa Mulen længer sidde.

Katharine.

Stakkels Mand!

Griffith.

Ved smaa Dagreiser kom han dog til Leicester
og drog i Abbediet ind, hvor Prioren
og Klosteret tog ærefuldt imod ham.
Han sagde til Abbeden: — Hellige Fader,
en gammel Mand, nedtrykt af Statens
Storme,
vil lægge sine trætte Been hos Eder;
giv ham lidt Jord for Guds Barmhjertighed!
Derpaa han gik til Sengs og pludselig
hans Sygdom tiltog; trende Nætter efter,
just Klokken otte, som han havde forudsagt
han sikkert vilde døe, nedsænkt i Anger,
bestandig Andagt, Drøvelse og Taarer,
sin Ære han igjen til Verden gav,
sin Sjæl til Gud, og slumred hen i Fred.

Katharine.

Saa hvile han! Hans Feil ei haardt ham tynge!
Dog i al Christen-Kjærlighed, tillad mig
at tale lidt om ham: — Han var en Mand
af et ubændigt Hovmod; maalte stedse

sig selv med Fyrster; solgte Embeder;
hans Villie var hans Lov; i Kongens Raad
frembragte han Usandhed; var tvetydig
saavel i Ord som Mening. Han var ikkun
medlidende naar Skade derved voldtes;
hans Løfte var som han var da: almægtigt;
Opfyldelsen som han er nu: et Intet.
Han var letfærdig og gav Geistligheden
derved et slet Exempel.

Griffith.

Ædle Frue,
tidt Mandens Udaad ristes i Metal,
i Sand hans Dyder. Tillad mig, Fyrstinde,
ham fra hans bedre Side at belyse.

Katharine.

Ja,
jeg ellers var hevngjerrig.

Griffith.

Cardinalen,
skjøndt født i ringe Stand, fra spædest Barndom
dog stræbte efter Værdighed og Hæder.
Han var en moden og en grundig Lærd,
med ypperlige Gaver til at tale.
Skjøndt stolt og barsk mod dem som ham ei ynded,
dog mild som Vaaren imod dem ham søgte.
Endskjøndt umætteligen i at samle,
(det var en Synd) han viste sig som Fyrste
naar han bortgav. Til evigt Minde stande
de Lærdoms Tvilling=Brødre han har reist:
Ipswich og Oxford! Een af dem faldt med ham,
uvillig Stifteren at overleve;
den Anden, skjøndt ei fuldendt, saa berømt er,
i Konst saa herlig og fremblomstrer saa,
at ei hans Roes vil doe i Christenheden.

Hans Fald først Lykkens Fylde bragte ham;
thi da, og ei før da, sig selv han kjendte,
da følte han det Held at være liden.
Til større Lov end Menneſket kan give,
han døde rolig, frygtende sin Gud.

Katharine.

Naar jeg er død, ei mere tro Herold,
ei anden Taler om min Daad i Livet,
for at mit Minde ei forhaanes skal,
jeg ønsker mig end Dig, Du gode Griffith.
Du med Din Ærlighed og rene Gudsfrygt
har bragt mig til at agte Ham i Graven,
som jeg i Livet haded meest; Fred med ham!
Patience, gaa ei; sæt mig lavere;
snart er Din Møie med mig endt. — Min Griffith,
lad spille den høitidelige Tone,
som jeg min Gravsang kaldte, mens jeg drømmer
om Himlens Harmoni, hvortil jeg stunder.

(Alvorlig og høitidelig Musik.)

Griffith.

Hun sover; gode Pige, sæt Dig rolig,
hun vaagner ellers. — Stille, Patience!

Drømmen. Efter hverandre komme høitidelig svævende ſer Skygger, klædte i hvide Gevandter og med Laurbærkrandse paa Hovederne, Palme-Grene i Hænderne og gyldne Masker for Ansigterne. De hilse Katharine og danse derpaa. De to Første holde, efter forskjellige Vendinger, en Krands over hendes Hoved, for hvilken de andre Fire ærbødig neie; derpaa gives Krandsen til de to Næste, som paa samme Maade holde den over hendes Hoved, og ligeledes de to Sidste, hvorved Katharine i Søvne viser Tegn paa Glæde og strækker Armene mod Himlen. Efter at have dandset forsvinde de, tagende Krandsene med dem. Musiken vedbliver.

Katharine.

Hvor er I, Fredens Aander? Flygte I
og lade mig i al min Qval tilbage?

Griffith.

Vi ere her.

Katharine.

Ei Eder kalder jeg;
saae I ei Nogen mens jeg sov?

Griffith.

Nei, Frue!

Katharine.

Nei? Saae I ei just nu en signet Hær,
som bød mig til en Fest. De lyse Aasyn
lig Solen glimrede med tusind Straaler.
De loved mig en evig Salighed
og Krandse bragte mig; dog foler jeg
mig end uværdig til at bære dem,
skjondt jeg skal sikkert blive det.

Griffith.

Fyrstinde,
det glæder mig at slige blide Dromme
omsvæve Eder.

Katharine.

Lad Musiken tie,
nu skurrer den. (Musiken ophører.)

Patience.

Har I lagt Mærke til
hvor Hendes Naade pludslig er forandret?
hvor mat af Aasyn og hvor bleg hun er?
hvor kold som Jis? og seer I hendes Dine?

Griffith.

Hun doer; bed Pige, bed!

Patience.

Gud ſtyrke hende!

(Et Bud kommer.)

Budet.

Tillader J —

Dronningen.

J er en næsviis Knægt;
tilkomme vi ei mere Ærefrygt?

Griffith.

Skam Jer ved ſlig Opforſel, da J veed
hun fordums Storhed ei vil ſlippe: Knæl!

Budet.

Jeg beder Eders Majeſtæt tilgive;
af Haſt jeg var uhoflig. Ude venter
en Herre, ſendt til Eder hid fra Kongen.

Katharine.

Lad ham komme, Griffith; men den Karl
jeg aldrig meer vil ſee.

(Griffith gaaer med Budet, og kommer tilbage med Capucius.

Hvis ei mit Syn
ſlaaer feil, er J Geſandt fra Keiſeren,
min kongelige Fætter, og Jert Navn
Capucius?

Capucius.

Ja, naadige Fyrſtinde.

Katharine.

Tid og Titler, Mylord, er forandret
for mig, fra den Tid J førſt kjendte mig.
Hvad bringer J mig, Mylord?

Capucius.

Ædle Frue,
min egen Hyldning førſt, og dernæſt Kongens

Befaling til mig at besøge Eder.
Jer Sygdom smerter ham; ved mig han sender
sin kongelige Hilsen: Hjertelig
han beder Eder have freidigt Mod.

Katharine.

Min gode Lord, den Trøst for sildig kommer;
den er som Naade efter udstaaet Straf.
I Tide havde denne Balsom læget,
nu hjelper mig ei anden Trøst end Bønnen.
Hvor lever Kongen nu?

Capucius.

Ved Hilsen, Frue!

Katharine.

Den vare længe! Gid den stedse blomstre
naar jeg hos Orme boer og naar mit Navn
i Riget bandlyst er. Patience, Brevet
jeg bad Dig skrive, er det bortsendt?

Patience.

Nei.

(Hun giver det til Katharine.)

Katharine.

Vil I den Godhed vise mig at give
det til min Herre, Kongen?

Capucius.

Gjerne, Frue!

Katharine.

Deri jeg anbefaler til hans Godhed
vor rene Elskovs Pant, hans yngste Datter,
— gid signet Himlens Dug paa hende falde! —
Han tugte hende op i Dyd og Fromhed;
— hun er end ung og ærbar, og jeg haaber
hun blier det værd, — samt elske hende lidt
for hendes Moders Skyld, som elsked ham

— Gud veed hvor hoit! — Min næste stakkels Bøn
er, at han vil i Naade have Medynk
med mine arme Qvinder, som saa længe
har fulgt mig troe i min Gjenvordighed.
Der er ei een af dem, (jeg tør det sige,
og nu jeg lyver ei,) som jo fortjener
for Dyd og Ærlighed, for Sjælens Reenhed
og ærbart Levnet en høist ædel Husbond, —
jeg ønsked helst en Adelsmand, og sikkert
de blive lykkelige som dem saae.
Tilsidst for mine Tyender — de leve
i Fattigdom, som dog ei drog dem fra mig, —
at de maae have deres Løn betalt
og noget Mere for at minde mig.
Hvis Himlen havde undt mig længer Liv
og Rigdom, vare vi ei skiltes saa.
See, det er Brevets Indhold. Nu, Mylord,
ved det I elsker høiest her i Verden,
hvis I den Døde ønsker Fred i Graven,
vær disse Armes Bøn og tilskynd Kongen
min sidste Bøn at høre.

Capucius.

Ja, ved Himlen,
saa vist som jeg en ærlig Mand vil agtes!

Katharine.

Jeg takker Eder, Mylord. Bring min Hilsen
til Kongen i al Ærefrygt og sig ham,
at hans Besvær nu vandrer ud af Verden,
at jeg i Dødens Stund velsigner ham;
— det vil jeg vist. — Det for mit Øie sortner! —
Farvel Mylord! — Farvel, Griffith! — Patience,
forlad mig ei endnu, — jeg maa tilsengs;
kald fleer til Hjælp! Naar jeg er død, min Pige,
lad mig med Ære jordes. Strø mig over
med Jomfru-Roser, at Enhver kan see

at jeg var kydsk til Døden. Balsameer mig
og læg mig ud til Skue. Skjøndt ei Dronning,
som Dronning dog og som en Konges Datter
I stede mig til Jord. Jeg kan ei mere. —

(Katharine ledes ud.)

Femte Akt.

Første Scene.

Et Galleri i Palladset.

Gardiner, Biskop af Winchester, kommer med en Page, som bærer en Fakkel foran ham; han mødes af Sir Thomas Lovell.

Gardiner.

Er Klokken snart ei eet.

Pagen.

Jo, den har slaget.

Gardiner.

Til Nødtørft denne Stund bør være viet,
og ei til Fryd. Tid til veldædig Ro
for vor Natur, og det ei sømmer os
at spilde den. — God Tid paa Natten, Sir!
Hvorhen saa sildig?

Lovell.

Kommer I fra Kongen?

Gardiner.

Sir Thomas, jeg forlod ham ved Primero *)
med Hertug Suffolk.

Lovell.

Jeg maa ogsaa til ham
for Sengetid, jeg anbefaler mig.

Gardiner.

End ei, Sir Thomas Lovell; hvad er hændet?
Det synes I har Hast; hvis ikke I
fortornes, ønsker Eders Ven at vide
hvorfor den Fil. Forretninger ved Midnat,
hvor som man siger Spøgelserne færdes,
har, tykkes mig, en vildere Natur
end Dagens Værk.

Lovell.

Mylord, jeg agter Jer;
thi vover jeg en Hemmelighed at hviske
i Eders Øre, af en sjelden Vægt.
Vor Dronning er i Barnsnød, og der siges
i yderligste Fare; ja man frygter
for hendes Liv.

Gardiner.

Sir Thomas, jeg for Frugten
af Hjertet beder. Gid den trives maa
og blomstre op; men Stammen ønsker jeg
med Rod oprykt.

Lovell.

Jeg kunde raabe: Amen!
Dog byder min Samvittighed at tilstaae
at hun er from og god, og vist fortjener
vort bedste Ønske.

---

*) Et Slags Kortspil.

Gardiner.

Dog, Sir — Men, Sir — hør mig!
J er, Sir Thomas, just af mine Folk.
Jeg veed at J gudsfrygtig er og viis. —
Lad mig fortælle Jer, det blier ei godt,
det blier ei godt, Sir Thomas, tro mit Ord,
for Cranmer, Cromwell, hendes tvende Hænder,
og hun i Graven hvile.

Lovell.

Nu J nævnte
vort Riges meest anseete Mænd; thi Cromwell
er Archivar og Kongens Secretair,
foruden Kronjuvelernes Bevogter,
og flere Embeder end staae ham aabne,
som Tiden vil ham give: Erkebispen
er Kongens Haand og Tunge; hvo tør vove
en Stavelse mod ham?

Gardiner.

Jo, jo, Sir Thomas;
der findes dem som tør. Jeg selv har vovet
min Mening at udtale; just i Dag,
det kan jeg sige Jer, Sir Thomas, har jeg
opirret Raadet mod ham og fortalt dem,
— hvad baade de og jeg tilforn har vidst —
at han en Erkekjetter er, en Pest,
som smitter Landet; hvorpaa de har talt
derom til Kongen, som saavidt til Klagen
sit Øre laante, at han har befalet
af sin høikongelige Gunst og Omsorg,
da vore Grunde blev ham forelagte,
at Cranmer møde skal i Morgen tidlig
for Statens Raad. Han er et yppigt Ukrud,
som maa opluges. Jeg opholder Jer
vist nok for længe. Nu god Nat, Sir Thomas.

Lovell.

God Nat, Mylord; for stedse Eders Tjener.

(Gardiner og Pagen gaae.)

(Idet Lovell vil gaae kommer Kongen og Hertugen af Suffolk.)

Kong Henrik.

Jeg vil ei spille meer i Aften, Carl;
jeg adspredt er og J er mig for stærk.

Suffolk.

Jeg fra min Konge vandt ei før.

Kong Henrik.

Kun sjelden;
ei heller skal J naar jeg er ved Spillet. —
Nu Lovell, siig, hvad Nyt fra Dronningen?

Lovell.

Jeg kunde ei personlig hende sige
hvad J mig bød; ved hendes Kammerfrue
det blev besørget. Dronningen sin Tak
med Ærefrygt Jer sender og anraaber
om Eders Forbøn.

Kong Henrik.

Ha! hvad siger Du?
Min Bøn for hende; hvad? Er hun i Barnsnød?

Lovell.

Saa sagde Kammerfruen; hendes Smerter
en Dødskamp næsten ligne.

Kong Henrik.

Stakkels Anna!

Suffolk.

Gud skjenke hende lykkelig Forløsning!
Han lindre Smerterne og med en Arving
velsigne Eders Høihed!

Kong Henrik.

Det er Midnat.
Til Sengs, til Sengs! Du i Din Bøn erindre min arme Dronnings Tilstand. Lad mig ene; min Sjæl er sysselsat med Ting, som Selskab fordrage ei.

Suffolk.

Jeg ønsker Eders Høihed
en rolig Nat. Min ædle Herskerinde
skal i min Bøn erindres.

Kong Henrik.

Carl, god Nat. —

(Suffolk gaaer. Sir Anthony Denny kommer.)

Vel, Sir, hvad Nyt?

Denny.

Jeg har til Mylord Erkebispen bragt
hvad I befaled mig.

Kong Henrik.

Ha! Canterbury?

Denny.

Ja, høie Konge!

Kong Henrik.

Vel, hvor er han, Denny?

Denny.

Han venter Eders Høiheds Villie.

Kong Henrik.

Bring ham hid.

(Denny gaaer.)

Lovell (afsides.)

Der har vi det hvorom sig Bispen yttred;
jeg kom i heldig Stund.

(Denny kommer med Cranmer.)

Kong Henrik.
Fra Galleriet!
(Lovell tøver, uden at gaae.)
Ha, sagde jeg ei: bort! I tøver end.
(Lovell og Denny gaae.)

Cranmer.
Jeg bange er; hvi rynker saa han Brynet?
Det er hans Vredes Blik; Alt er ei rigtigt.

Kong Henrik.
Nu Mylord, I forlanger vist at vide
hvorfor jeg kaldte Jer.

Cranmer.
Det er min Pligt
at vente Eders Høiheds Villie.

Kong Henrik.
Staa dog op,
min gode, værdige Lord af Canterbury.
Kom, lad os gaae lidt sammen op og ned;
en Nyhed har jeg til Jer, ræk mig Haanden.
Ja gode Lord, det smerter mig at sige,
det gjør mig ondt at maatte melde Eder:
I seneste Tid jeg har, og med Uvillie,
hørt mange haarde, ja ret haarde Klager
imod Jer, Mylord; den Omstændighed
bevæget har vort Raad og os at kalde
Jer for os denne Morgen. Da jeg veed
I kan ei strax fuldkommen reen fremstaae,
maa I, til nærmere Forhør i denne Sag,
som fordrer Fralægning, nu vise Taalmod,
og være noiet med at Eders Bolig
vort Tower blier. I er en Broder af os,
thi maae vi handle saa; da ellers Vidner
tør ei fremstaae.

Cranmer.

Jeg Eder ydmygt takker
og er ret glad ved denne Leilighed
at blive harpet, hvorved Avnerne
kan skilles fra mit Korn, thi vist jeg veed
at Ingen omtalt blier af Klaffers-Tunge
saa haardt som jeg.

Kong Henrik.

Staa op, Lord Canterbury!
Din Redelighed dybt rodfæstet er
i os, Din Ven. Giv mig Din Haand; knæl ei,
lad os gaae lidt omkring! — Nu, ved vor Frue,
I er en snurrig Mand, Mylord! Jeg vented
I vilde overrække mig et Bønskrift
om at forskaffe Jer en Sammenkomst
med Jer Anklagere, og uden Fængsling
at høre Eder strax.

Cranmer.

Min høie Konge,
jeg stoler paa min Ærlighed og Troskab,
og glippe de, jeg selv med mine Fjender
skal glædes ved mit Fald; thi uden Retfærd
jeg vil mig selv foragte. — Deres Klager
mig skrække ei.

Kong Henrik.

Veed I da ei hvorledes
Jert Standpunkt er mod hele, hele Verden?
thi mange, magtige er Eders Fjender
og deres Ranker staae i samme Forhold.
Ei Sanddruhed og Retfærd nyder stedse
fortjente Løn. Hvor let kan Nedrighed
ei kjøbe Skurke, slette som den selv,
til Meeneed mod Jer; sligt er hændt tilforn.
Modstanderne har Magt, og de har Dudskab

som ligner den. Troer Du paa bedre Lykke,
hvad falske Vidner angaaer, end Din Frelser
— hvis Tjenere du er — imens han leved
paa denne trædske Jord. -Giv Agt, giv Agt!
I troer ei Spring fra Klippens Tinde farligt
og beiler til Jer egen Undergang.

Cranmer.

Saa maa min Gud og Eders Majestæt
min Uskyld værne, ellers falder jeg
i Snaren man har lagt.

Kong Henrik.

Vær ei mismodig;
de skal ei meer formaae end vi tillade.
Tag Mod til Jer; see til i denne Morgen
at møde for dem. Hvis de gaae for vidt
i deres Klager og vil fængsle Eder,
da brug ret Eders bedste Talegaver
til Modbeviis og al den Grundighed
som Leiligheden byder; dersom Bønner
ei kan bevæge dem, tag denne Ring
og viis den til et Tegn at for min Domstol
I vil henflye. — Den gode Mand, han græder!
Han ærlig er! Ved Christi hellige Moder,
han har et ædelt Hjerte! Ingen Sjæl
er bedre i mit Rige! — Gaa I kun
og gjør som jeg har sagt.

(Cranmer gaaer.)

Hans Taare nægter
ham Tungens Brug.

(En gammel Hofdame kommer.)

En Adelsmand (inden for.)

Vig bort; hvad er Jer Hensigt?

Damen.

Jeg viger ei; Den Tidende jeg bringer

min Dristighed undskylder. — Gode Engle
omsvæve Dig! Gid deres hellige Vinger
Dit Hoved overskygge!

Kong Henrik.

I Dit Die
Dit Budskab staaer. Er Dronningen forløst?
Siig ja, og med en Dreng?

Damen.

Ja, ja, min Konge;
med en elskværdig Dreng. Gid nu og altid
Gud signe hende. Ja, det er en Pige,
som lover Drenge siden. Eders Dronning
imellem Eder og den Nysankomne
Bekjendtskab stifte vil; den ligner Jer
som Draaber Vand —

(Lovell kommer.)

Kong Henrik.

Hor, Lovell!

Lovell.

Sir.

Kong Henrik.

Giv hende
et hundred Mark; jeg vil til Dronningen.

(Kongen gaaer.)

Damen.

Et hundred Mark! Ved Gud, jeg meer vil have.
En slig Betaling for en Staldkarl er.
Nei meer; hvis ei, jeg skjælder mig det til.
Har jeg ei sagt at Pigen lignte ham?
Nei meer, jeg ellers siger om igjen:
mens Jernet end er varmt jeg smede vil.

(gaaer.)

Anden Scene.

Statsraadets Forværelse.

Cranmer kommer. Betjente, Dørvogteren ꝛc. ventende.

Cranmer.

Jeg haaber dog jeg kommer ei for sildig;
det Budskab Raadet sendte har mig paalagt
al mulig Jil. — End tillukt? Hvorfor det? —
Hvem er her? I dog kjender mig?

Dørvogter.

Ja, Mylord;
men end jeg kan ei aabne.

Cranmer.

Hvorfor ei?

Dørvogter.

I vente maa til I blier kaldt.

Cranmer.

Ja saa!

(Doctor Butts kommer.)

Butts (afsides.)

Det er en skjændig Streg. Det glæder mig
at jeg saa heldigen kom denne Vei;
snart Kongen Alt skal vide.

(Butts gaaer.)

Cranmer (afsides.)

Det var Butts,
vor Konges Læge. Da han gik forbi,
hvor alvorsfuldt sit Blik han paa mig hæfted!
Gid han mit Fald ei ahned, thi det sikkert
besluttet er af Nogle som mig hade
(Gud bedre dem! jeg aldrig ondt dem gjorde)
at styrte mig; de ellers vist sig skammed

at lade deres Lige vente her
blandt Drenge og Betjente. Deres Villie
fuldbyrdes maa, jeg mig i Taalmod finde.

(I et Vindue forover viser sig Kongen og Butts.)

Butts.

Et Særsyn vil jeg vise Eders Naade.

Kong Henrik.

Hvad er det, Butts?

Butts.

Hvad I tilforn knap saae.

Kong Henrik.

Skynd Eder, sig hvor er det?

Butts.

Der, Eders Naade;
Ophoielsen af Mylord Canterbury.
Ved Døren er hans Stade nu blandt Pager,
Ansegere og Drenge.

Kong Henrik.

Ha! i Sandhed,
er det den Ære de hinanden yde?
Vel at der endnu er Een over dem.
Jeg dem tiltroede dog saa megen Godhed,
eller dog Levemaade, ei at lade
en Mand af Cranmers Stand, saa nær vor Gunst,
forvente Deres Herligheders Villie
ved selve Døren som et ringe Postbud.
Nu, ved den hellige Jomfrue, det er skjændigt!
Men lad dem raade. Drag Gardinet til;
vi snart skal høre mere. —

(Lord Kansleren, Hertugen af Suffolk, Greven af Surrey, Lord Kammerherren, Gardiner og Cromwell komme. Lord Kansleren tager Sæde ved den øverste Ende af Bordet paa den venste Side; en Stol lades ledig paa den høire, som for Erkebiskoppen af Canterbury.

De Øvrige sætte sig paa begge Sider af Bordet. Cromwell for Enden som Secretair.)

Kansleren.

Begynd Jert Foredrag nu, Secretair:
hvi mødes vi i Raadet?

Cromwell.

Ædle Herrer,
Mylord af Canterbury angaaer Sagen.

Gardiner.

Har han derom faaet Kundskab?

Cromwell.

Ja.

Norfolk.

Hvo venter?

Dørvogter.

Derude, Mylord?

Gardiner.

Ja.

Dørvogter.

Lord Erkebispen;
han venter snart en Time Eders Villie.

Kansleren.

Lad ham komme.

Dørvogter.

Kom nu kun, Eders Naade.

(Cranmer nærmer sig Raads-Forsamlingens Bord.)

Kansleren.

Min gode Erkebisp! Det smerter mig
at sidde her og ledig see Jer Stol;
men Mylord, vi er Alle Mennesker,
vort Lod er Svaghed; medens Kjødet hersker
Faa Engle er. I, som os burde lære,

af denne Svaghed og af Uforstand
har feilfuldt handlet, og endda ei lidt;
mod Kongen først, saa Loven, ved at sprede
i Riget ud Jer Lære og Eders Præster
(saa hore vi) indaande Sætninger
heel kjetterske og nye og farlige,
til stor Fordærv naar Bod ei derpaa raades.

Gardiner.

Derfor maa snarlig raades Bod derpaa.
Den som vil tæmme vilde Hingster, leder
dem ei ved Haanden for at faae dem fromme:
i Stængerne de rides og blier sporede
indtil de lystre Teilen. — Hvis vi taale
(af ubetænksom og barnagtig Medynk
for en Mands Ære,) — saadan smitsom Syge,
Farvel da Lægedom! — Og hvad vil følge?
Oprør, almindelig Vildfarelse
i hele Riget, hvilket end vor Nabo
i Over-Tydskland dyrt bevidne kan:
det har i vore Hjerter vækket Medynk.

Cranmer.

Mylords! Hidtil, saavel paa Livets Vandring
som i mit Embeds, har jeg stedse stræbt,
og med ei ringe Iver, at min Lære
saavelsom Løbet af min Myndighed
tog samme sikkre Retning, og mit Maal
var det almene Vel. Ei findes der
en Mand — jeg siger det med aabent Hjerte —
som meer end jeg modstræber, mere afskyer
— af Pligtbevidsthed, som Samvittighed —
den offentlige Roes Forstyrrere.
Gid Kongen aldrig finde maa et Hjerte
med mindre Trofasthed! Den som sig nærer
af snuul Misundelse og kroget Ondskab,
han trives bedst. Jeg beder Jer, Mylords,

at de ſom mig i denne Sag anklage,
hvo de end er, maae Anſigt imod Anſigt
fremſtilles her og tale.

Suffolk.

Nei, Mylord,
det kan ei ſkee. I er et Lem af Raadet;
thi vover Ingen at beſkylde Jer.

Gardiner.

Da mere vigtig Sag end Eders venter,
ſaa er vi kort med Jer. Hans Høihed Kongen,
paa vor Indſtilling, byder at I ſkal
til nærmere Forhør paa Tower bringes,
hvor I — tilbagetraadt i Folkets Klaſſe —
ſkal høre mangen ſlem og haard Beſkyldning;
fleer, frygter jeg, end I beſvare kan.

Cranmer.

Mylord af Wincheſter, jeg takker Jer;
I ſtedſe viſte Eder ſom min Ven.
I Dommer være vil og Klager mod mig;
ſaa god I er. Jeg grant ſeer Eders Henſigt:
det er mit Fald! Men Broder-Kjærlighed
langt bedre ſømmer Kirkens Mand end Hovmod.
Med Fromhed kald forvildet Sjæl tilbage,
men Ingen ſtyrt! At jeg ſkal ſkyldfri ſtaae,
— læg paa min Taalmod kun hvad Vægt I kan, —
ſaa ſikkert er, ſom at I med Bevidſthed
gjør daglig Uret. Meer jeg kunde ſige,
men Agt for Eders Stand min Tunge binder.

Gardiner.

Mylord, Mylord! I ſtifter nye Sekter,
det er for klart. Den ſom igjennemſkuer
Jer ydre Fernis, ſeer Broſtfældigheden.

Cromwell.

Mylord af Wincheſter, I er — tillad mig —

en Smule altfor skarp. En ædel Mand,
er han end feilfuld, bør dog finde Agt
for det han engang var, og det er grusomt
den Faldende at krænke.

Gardiner.

Secretair,
tillad I mig et Ord: I nødigst bør
af Alle tale saa.

Cromwell.

Hvorfor, Mylord?

Gardiner.

Veed jeg da ei at I begunstiger
den nye Sekt? I er ei reen.

Cromwell.

Ei reen?

Gardiner.

Det var mit Ord.

Cromwell.

Gid I var halv saa pletfri,
da blev I søgt med Taarer, ei med Frygt!

Gardiner.

Jeg dette frække Sprog erindre skal.

Cromwell.

Erindre ogsaa Eders frække Levnet.

Kansleren.

Det er formeget! Skam Jer, Lords; hold op!

Gardiner.

Jeg udtalt har.

Cromwell.

Saa jeg.

Kansleren.

Hvad Eder angaaer,

antager jeg det for besluttet, Mylord,
ved alle Stemmer her i Statens Raad,
at I som Fange vorder ført til Tower
og indtil Kongens nærmere Befaling
forbliver der; er Alle enige?

Alle.

Ja, Alle.

Cranmer.

Er der ei anden Udvei,
end at jeg skal til Tower?

Gardiner.

Hvilket Andet
kan I Jer vente vel? I er besværlig;
kald Vagten hid.

(Vagt kommer.)

Cranmer.

For mig? Skal jeg da bringes
derhen som en Forræder?

Gardiner.

Tag imod ham,
og see ham sikkert bragt til Tower.

Cranmer.

Holdt!
Und mig endnu et Ord. See her, Mylords!
I Kraft af denne Ring min Sag jeg vrister
fra onde Mennesker og henflyer til
en større Dommer, til min Herre Kongen.

Kammerherren.

Ved Himlen, Kongens Ring!

Surrey.

Ei eftergjort.

Suffolk.

Det er den rette Ring! Jeg sagde Alle,

da slig en farlig Steen vi vilde løfte,
at paa os selv den faldt.

Norfolk.

Troer I ei, Lords,
at Kongen vredes vil, naar kun et Haar
paa denne Mand blier krummet.

Kammerherren.

Altfor vist;
hvor meget meer da naar hans Liv det gjælder?
Gid jeg var vel derfra!

Cromwell.

Jeg sagde nok,
at ved at søge Vidnesbyrd og Klager
mod denne Mand, hvis Ærlighed kun Djævlen
og hans Disciple kan misunde ham,
I blæste selv til Ilden, som Jer brænder.
Nu har I det saa godt! —

(Kongen kommer, han kaster vrede Blikke paa dem og indtager sit Sæde.)

Gardiner.

Min strænge Konge!
Hvormeget skylde vi ei Himlens Gud,
hvor takke vi Ham daglig for slig Fyrste,
ei ene god og viis, men høist gudsfrygtig;
som kun i Ydmyghed seer Kirkens Hæder
som meest ophøiet Maal; som, for at hævde
dens Hellighed med Ærefrygt, selv kommer
i kongelig Person, for at anhøre
en Sag imellem den og dens Fortørner.

Kong Henrik.

I stedse med Lovtaler rede var,
Biskop af Winchester. Men vid, jeg kom ei
for i mit Ansigt Smigers Ord at høre;
de er for tynde for at skjule Broden,

de kan ei række mig. I leger Pudel
og troer ved Tunge=Logren mig at vinde;
hvorledes Du end teer Dig veed jeg sikkert
Du har en blodig og en grum Natur. —
(til Cranmer.) Sæt Dig, min gode Mand! Lad nu mig see
den Stolteste, den Dristigste af disse,
om han sin Finger hæve tør imod Dig.
Ved Alt hvad helligt er, han vælge heller
sig Hungersdøden, end at troe hans Plads
ei sømmer Dig.

Surrey.

Hvis det behager Eder —

Kong Henrik.

Nei, det mishager mig. Jeg havde troet
at finde Mænd af sund Fornuft og Sands
og Viisdom i mit Raad, men her er ingen.
Var det forsvarligt, Lords, at lade ham,
slig ædel Mand, — det Navn fortjener han —
slig værdig Mand ret som en Skosvend vente
ved Raadets Dør? Og en af Eders Lige?
O, hvilken Skam! Gav jeg Jer Fuldmagt til
saaledes at forglemme Eder selv?
Jeg tillod Jer at kalde ham til Regnskab
som Medlem af mit Raad, ei som en Staldkarl.
Jeg seer at Nogle af Jer, meer af Ondskab
end Sands for Retfærd, vilde drive ham
til Yderlighed, hvis I havde Magten;
den I skal aldrig faae imens jeg lever.

Kansleren.

Min høie Konge naadigt mig tillade
at tale til vort Forsvar. Denne Fængsling
— saa vist som Lov og Tro blandt Mænd end agtes —

til Hensigt havde mere hans Forhør
og Renselse for Verdens Dom end Ondskab;
saa vidt for mig —

Kong Henrik.

Vel, Lords, hold ham i Ære,
hav Agtelse for ham, han er det værdig!
Jeg foier til, at ingen Fyrste kan
en Undersaat takskyldig være mere
for reen Hengivenhed, end jeg er ham.
Gjør mig ei meer imod; omfavn ham Alle;
vær Venner, Lords! — Mylord af Canterbury,
jeg har en Bon I ei maa nægte mig:
Et deiligt Pigebarn end mangler Daaben,
for hende I en Fadder være maa.

Cranmer.

Den ypperste Monark stolt vilde vorde
ved saadan Ære; o, hvor kan da jeg,
en ringe Undersaat, fortjene den?

Kong Henrik.

Kom, kom, Mylord! I spare kan Jer Skee; *)
I have skal to ædle Hjælpere:
Den værdige gamle Hertuginde Norfolk
og Lady Dorset; er I saa tilfreds?
End eengang, Mylord Winchester, jeg byder
elsk denne Mand, omfavn ham!

Gardiner.

Af Hjertet,
med Broder-Kjærlighed jeg gjør det.

Cranmer.

Himlen
mit Vidne er, at denne Pagt mig fryder.

---

*) Det var en gammel Skik at Fadderne forærede Barnet en forgyldt Skee.

Efter Steevens.

Kong Henrik.

Din Glædes-Taare viser Hjertets Reenhed,
og Sagnet om Dig seer jeg her stadfæstet:
„Vær uretfærdig mod Lord Canterbury,
og han Din Ven for stedse er.“ Kom, Mylords!
vi spilde Tiden hen. Jeg længes saare
at see min elskelige Datter christnet.
Forligte nu, I stedse Venner være;
min Magt derved befæstes, som Jer Ære.

Tredie Scene.

Palladsets Gaard.

Allarm og Tummel udenfor. Portneren og hans Karl.

Portneren.

Vil I snart høre op at larme, I Slyngler? Troer I at Slottets Gaard er en Bjørne-Have? I grove Trælle, hold op med Jer Støien.

En Stemme (udenfor.)

Kjære Hr. Portner, jeg hører til Saltmads-Kjælderen.

Portneren.

Du hører til Galgen for at hænges, Din Skurk; er dette Stedet at brøle saaledes? Skaf mig et Dusin Tornekjeppe og brav stærke, disse er kun Spidsrødder for dem. — Jeg skal kradse Jer i Hovederne; I vil see Daaben? Glaner I efter Øl og Kage her, I gemene Lømler?

Karlen.

Vær dog taalmodig; det er saa umuligt
— naar I ei skyder blandt dem med Kanoner —
at faae dem bort, som paa en Mandags Morgen

at lulle dem i Sovn. Vi lettere
Sankt Paulus flytte, end adsprede dem.

Portneren.

For Satan, hvorledes kom de ind?

Karlen.

Hvorledes kommer Floden op ad Themsen? Saa meget som en dygtig tre Fods Brygl, — her seer I Stumperne — udrette kan, har jeg gjort ryddeligt.

Portneren.

I har slet Intet gjort.

Karlen.

Jeg er hverken Samson eller Ridder Guy, heller ikke Colbrand, at jeg kunde meie dem ned for mig; men dersom jeg har sparet Nogen hvis Hoved jeg kunde naae, enten Ung eller Gammel, Han eller Hun, Hanrei eller Hanreis-Viv, saa lad mig aldrig smage en Mørbradsteg, og det vilde jeg dog ikke for en heel Ko; nei min Sjæl om jeg vilde.

En Stemme (udenfor.)

Hører I, Hr. Portner.

Portneren.

Jeg skal strax være hos Jer, min gode Hr. Hallunk. — Hold Døren lukket, Lommel!

Karlen.

Hvad vil I have at jeg skal gjøre?

Portneren.

Hvad skal I gjøre Andet end slaae dem ned i Dusinviis? Er dette Moorfields hvor der skal mønstres? eller har vi faaet en udenlandsk Indianer med en lang Hale til Hoffet, siden Qvinderne beleire det? Himlen bevare mig, hvilken Utugts-Ynge! har vi her for Døren! Paa min christelige Samvittighed, denne ene

Daab vil avle Tusinde; her har vi Fader og Fadder og Alting sammenblandet.

Karlen.

Desto tættere falde Skeerne. Der staaer en Knegt temmelig nær ved Doren; efter Fjæset at dømme er han èn Kobbersmed. Paa min Samvittighed, tyve Hundedage regjere i hans Næse, Alle som staae ham nær ere under Linien; de behøve ingen anden Straf. Denne Drage har jeg truffet tre Gange i Hovedet, og tre Gange har han fyret sin Næse af imod mig; han staaer der som en Morteer, for at brænde los paa os. Nær ham stod en Bissekræmmer-Kjærling, som beskyldte mig for at stifte Oprør i Staden, indtil hendes nellikerøde, spolkomdannede Hue drat hende af Hovedet; jeg forfeilede Meteoret og traf Kjærlingen, som raabte: „Knipler her!“ og strax saae jeg i det Fjerne nogle og tyve Knippeldragerinder marschere op til Undsætning; disse vare de haabefulde Forsvarere af Fisketorvet, hvor hun boede. De angreb, jeg holdt mig tappert. Omsider kom de paa Kosteskafts Afstand; jeg stod mig endnu, da pludselig en Drengeskare bag dem, lutter Pak, udfærdigede en saadan Steenregn, at jeg var nødt til at tage Fanen ind og overlade dem Marken. Djævelen var iblandt dem, troer jeg.

Portneren.

Det er den Ungdom som tordner i Skuespilhuset og fægter med raadne Æbler; jeg har nogle af dem **in limbo patrum**, hvor de kan dandse i tre Dage, og siden forestaaer dem et promenerende Maaltid til Afsked af et Par Boddelknegte.

(Lord Kammerherren kommer.)

Kammerherren.

Nu Himlen fri os, hvilken Stoi er dette!

De trænge meer og meer fra alle Sider,
som til et Marked. Hvor er Portnerne,
de dovne Slyngler? I er brave Karle!
Indlade saadan Sværm! Er alle Disse
særdeles Venner fra Forstæderne?
Her er for Damerne en herlig Plads,
naar de fra Daaben komme.

Portneren.

Eders Naade,
vi er kun Mennesker. Hvad To kan gjøre,
som ei vil sønderrives, har vi gjort;
de lystre ei en Hær.

Kammerherren.

Saa sandt jeg lever,
hvis Kongen vredes, lægger jeg Jer begge
et Jern om Foden og paa hvert et Hoved
en dygtig Pengemulkt. I dovne Slyngler;
ved Tondens Spundshul ligge I og glemme
at passe Tjenesten. Hør, hør Trompeterne!
De komme alt fra Daaben; rap Jer, fort!
Gaa, bryd igjennem Trængslen; find en Vei
og Plads for Skaren, eller jeg skal finde
for Jer i tvende Maaneder et Fængsel.

Portneren.

Gjør Plads for Prindsessen.

Karlen.

Du store Krabat, staa tilside, eller jeg skaffer Dig Hovedpine.

Portneren.

Hei, Du i den Kammelots Troie! Paa den anden Side af Bommen, eller jeg kaster Dig over Rækværket.

Fjerde Scene.

Palladset.

Lyd af Trompeter. I Optog komme to Adelsmænd; Londons Lord Mayor; Hosebaands Ordenens Herold; Cranmer; Hertugen af Norfolk med Marskalk-Staven; Hertugen af Suffolk; to Adelsmænd, der bære store Skaaler paa Fødder, som Dobeskjænk; Fire Adelsmænd bære en Thronhimmel, under hvilken Hertuginden af Norfolk som Gudmoder bærer Barnet, i en kostbar Kappe ɔc., en Dame bærer Hertugindens Slæb; Marquise Dorset og flere Damer. Toget gaaer engang Skuepladsen rundt, derpaa taler Herolden.

Herolden.

Gid Himlen i sin uendelige Godhed nedsende et lykkeligt, langt og stedse lyksaligt Liv til den høie og mægtige Prindsesse af England, Elisabeth!

(Lyd af Trompeter. Kongen kommer, med Følge.)

Cranmer (knælende.)

For Dig, min Konge, og vor gode Dronning
jeg og de ædle Vidner bede Herren:
Gid al det Held, den Tilfredshed, som Himlen
Forældre ved et elsket Barn kan skjænke,
maa vorde Eders Lod!

Kong Henrik.

Tak, gode Erkebisp!
Hvad blev hun kaldt?

Cranmer.

Elisabeth.

Kong Henrik.

Staa op!

(Kongen kysser Barnet.)

Tag min Velsignelse med dette Kys.
Jeg i Alherrens Haand Dit Liv hengiver; —
Han Dig beskytte!

Cranmer.

Amen!

Kong Henrik.

Alt for gavmilde
I ædle Faddere mod hende vare.
Jeg takker Jer af Hjertet; saa vil Barnet,
naar det kan fatte Engelsk.

Cranmer.

Lad mig tale,
saa byder Himlen mig. Mit Ord I tyde
som Smiger ei, thi det skal vorde Sandhed.
Det kongelige Barn — vogt hende Gud! —
skjøndt end i Vuggen, dette Land forjætter
ti tusind Fold Velsignelser, som Himlen
til Modenhed skal bringe. Hun skal vorde
— dog faa Nulevende vil skue det —
et Mønster for den Tid hvori hun lever,
og for den kommende. Ei Sabas Dronning
saaledes hyldet pletfri Daad og Viisdom,
som hun vil gjøre det; thi hver en Dyde,
som smykke kan et faa ophøiet Hoved,
og alle Dyder, som de Gode følge,
hun dobbelt faaer. Hun fostres skal af Sandhed,
og hellige og himmelrene Tanker
i Raad med hende sidde vil; hun elsket
og frygtet blier; af sine Egne signet.
Som Sæd paa Mark i Storm skal hendes Fjender
af Kummer bøie Hovedet og bæve.
Det Gode vil med hende voxe frodigt;
i Sikkerhed skal hver Mand nyde under
sit eget Viintræ hvad han plantet har,

og Fredens muntre Sange skulle tone.
Gud skal erkjendes; Alle, trindt om hende,
den sande Vei til Ære vandre vil
og derved vinde Hæder, ei-ved Blod.
Dog skal ei Freden slumre hen med hende;
men, som naar Underfuglen Phønix dør
og skaber af sin Aske sig en Arving,
beundringsværdig, herlig som den selv,
saa skal hun al sin Storhed efterlade,
naar Himlen kalder hende bort fra Støvet,
til Een, udsprungen af den hellige Aske,
en Stjerne lig, i Rygte stor som hun,
og staae urokket. Fred og Overflod
og Kjærlighed og Skræk, som tjente hende,
skal vorde hans og som en Ranke groe;
og overalt, hvor Himlens Sol nedskinner,
hans Ære og hans Navn forkyndes skal
og skabe nye Nationer. Han skal blomstre,
og Bjergets Ceder lig hans Grene skal
beskygge Eng og Dale trindt omkring ham,
og vore Børnebørn skal skue dette
og signe Himlen.

Kong Henrik.

Som Profet Du taler.

Cranmer.

Velsignelse for England skal hun vorde,
og alderstegen skal hver hendes Dag
med herligste Bedrift staae hæderkronet.
Gid jeg ei vidste meer! Men hun maa dø,
hun maa, — thi Himmelen vil hende have;
dog som en Jomfru, som en pletfri Lillie
i Jorden synker hun, og Verden græder.

Kong Henrik.

O, Mylord Erkebisp!

Du har oplivet mig; ja, fattig var jeg
før dette lykkelige Barn blev mit.
Din Spaadoms Indhold er saa trøsterigt,
at naar jeg er i Himlen vil jeg ønske
at skue Barnet og min Skaber prise.
Jeg takker Alle. Eder, Mylord Mayor
og Eders Brødre er jeg sær forbunden,
thi Jer. Nærværelse er mig en Ære;
I mig taknemlig finde vil. Mylords,
kom nu til Dronningen! Hun vil Jer takke;
hun bliver ellers syg. Alt Arbeid hvile
og mine Gjæster denne Dag I være;
for Barnets Skyld den holdes skal i Ære!

Epilog.

Jeg vædde tør, at vi ei mored Hver
med dette Stykke. Nogle komme her
at sove et Par Acter. Disses Fryd
blev styrret ved Trompets og Paukers Lyd;
og de som sige: Fuldt af Vittighed!
saa lige fare ei med Sanddruhed;
men de, som kun i dette Stykke finde
et Billed af en from og dydig Qvinde,
— thi vi en saadan viste — smile de
og sige: Hende fryder os at see! —
da vi de fleste Mænd har ogsaa vunden:
de vil til Klap ei holde Haanden bunden.

Om

Kong Henrik den Ottende.

„Dette historiske Drama," siger Malone, „omfatter et Tidsrum af tolv Aar. Det begynder i det tolvte Aar af Kong Henriks Regjering, 1521, og ender med Elisabeths Daab, 1533. Shakspeare har afveget fra Historien ved at ansætte Dronning Katharines Død før Elisabeths Fødsel, thi Katharine døde ikke før 1536. Kong Henrik den Ottende er efter min Formodning skrevet i Aaret 1601."

A. W. Schlegel udtrykker sig saaledes:

„Shakspeare var ligesaa dyb Historiker som Digter; sammenligner man hans Henrik den Ottende med de foregaaende Stykker, saa bliver det indlysende, hvorledes den engelske Nation under Henrik den Syvendes lange, rolige og sparsommelige Regjering, enten ved den fra Borgerkrigene tilbageblevne Afkræftelse, eller ifølge de for den større Deel af Europa paa den Tid fælleds Indvirkninger, var pludseligen gaaet over fra Middelalderens kraftige Forvirring til den nyere Tids ordnede Tomhed. — Henrik den Ottende har desaarsag et noget prosaisk Udseende, thi Shakspeare underkastede sig stedse, som Konstner, sit Emnes Beskaffenhed. — Naar der i hans Arbeider findes andre, der i Phantasiens Flugt, Eftertryk i Pathos og Charakterer langt overgaae det nærværende, saa har man derimod Leilighed til her at beundre hans Forstands Fiinhed, hans fuldkomne Bekjendtskab med Hoffet og Verden. — Hvormegen Dueligbed udfor-

drede der ikke til for Dronningens Øine *) offentligen at forestille saa betænkelige og hende selv saa nær angaaende Gjenstande, uden dog at træde Sandheden for nær. Han har demaskeret den tyranniske Konge aldeles som han var: hovmodig og stivsindet, vellystig og følesløs, udsværvende i sine Raadesbeviisninger og hevngjerrig under Retfærdigheds Paaskud, og dog er Skildringen holdt saaledes, at en Datter kunde anseе den for fordeelagtig. — Elisabeths retmæssige Fødsel beroede paa Ugyldigheden af Henriks første Ægteskab, og Shakspeare har stillet Forhandlingerne angaaende hans Skilsmisse fra Katharine af Arragonien i et saare tvetydigt Lys. Man øiner tydeligen at Henriks Samvittigheds Skrupler ikke ere Andet end Anna Boleyns Skjønhed. — Katharine er egentligen Stykkets Heltinde. Hun vækker den inderligste Deeltagelse ved sin Dyd, sit værgeløse Uheld, sin sagtmodige og dog faste Modstand, og sin værdige Hengivenhed. — Efter hende udgjør Cardinal Wolsey's Fald Stykkets Hovedindhold. Henriks hele Regjering var ikke skikket til en dramatisk Behandling; det vilde blot have blevet Gjentagelser af de samme Optrin: hans Gemalinders Forskydelse, endog deres Henrettelse, og hans meest agtede Tjeneres Synken i Unaade, hvorpaa som oftest Dods-

---

*) Alting vidner om at Henrik den Ottende allerede er skrevet imedens Elisabeth endnu levede. Man veed at Ben Jonson under Kong Jacobs Regjering bragte Stykket paany paa Skuepladsen med forøget Pragt og tillod sig i samme nogle Forandringer og Tilsætninger. — Fra Ben Jonson hidhører uden Tvivl Spaadommen om Jacob den Første; den maatte have mishaget Elisabeth og er saa slet indskudt, at man øieblikkeligen i den erkjender en fremmed Tilsætning.

straffen fulgte. Shakspeare har imidlertid tilstrækkeligen fremstillet Prøver af alt det, som betegner Henriks Levnetsløb. Men da der paa det Sted, hvor han afbryder, egentligen ikke er noget Afsnit i Historien, saa maa man vel tilgive ham at have budet os et Smigreri til den store Elisabeth i Stedet for en heldig Opløsning. Stykket slutter med den almindelige Glæde over denne Prindsesses Fødsel og med Spaadomme om den Lykksalighed, hun i Fremtiden vilde nyde og udbrede. Ikkun ved en saadan Vending kunde den øvrige Fremstillings dristige Frimodighed sikkres: Shakspeare var sig sikkerligen selv dette theatralske Blændværk meget vel bevidst. Stykkets virkelige Ende er Katharine's Død, den han derfor ogsaa, imod Tidsordenen, har hensat til et tidligere Tidspunkt."

W. Hazlitt siger:

„Dette Stykke indeholder liden Handling eller lidenskabelig Heftighed; dog har det betydelig Interesse af et mere mildt og tænkende Slags, og nogle af de frappanteste Steder i vor Forfatters Værker. Dronning Katharines Charakteer er den fuldkomneste Tegning af den aldrende Qvindes Værdighed, Blidhed og Resignation. Hendes Appel til Kongens Beskyttelse, hendes Samtaler med Cardinalerne og hendes Fruentimmer vise en ædel og høimodig Aand.

Doctor Johnson siger: „Katharines Blidhed i Sorgen og Dyd i Ulykken har skjenket os nogle Scener, som billigen bør henregnes til de største Virkninger Tragoedien har frembragt. Men Shakspeare's Genie kommer ind og gaaer ud med Katharine. Det Øvrige kan let opfindes og let skrives." Dette er et sagt, og med al tilbørlig Agtelse for en saa stor og berømt Authoritet, som Doctor Johnson, er det Usandhed. Til Exempel: Den Scene hvor Bucking-

ham ledes til Retterstedet har neppe nogen anden Forfatter naaet. Og atter Wolseys Charakteer: Beskrivelsen af hans Stolthed og Fald er uefterlignelig og har en Storhed i Effecten, en Pathos, som ene Shakspeare's Genie kunde laane til en saa stolt og slet Mand, som Wolsey. Der er en Slags barnlig Simpelhed i selve Hjælpeløsheden af hans Tilstand, som reiser sig fra Erindringen om hans tilforn uovervindelige Æresyge. Efter hans Fjenders skjærende Sarcasmer i Anledning af hans Ulnaade, hvilke han bærer med den ham egne Aands-Overlegenhed, bryder han ud i den skjønne Apostrophe: Farvel, et langt Farvel, ɔc. Der er i dette Sted, saavelsom i den vidt bekjendte Dialog med Cromwell, som følger, noget som hæver sig over det Almindelige; heller ikke er Griffiths Beretning om Wolseys Død mindre shakspearsk, ligesom den Godmodighed, med hvilken Dronning Katharine lytter til dens Roes, som hun af Alle hadede meest imens han leved, giver hendes Charakteer den sidste Fuldendelse.

Iblandt flere Billeder af stor individuel Skjønhed bør nævnes Beskrivelsen da Anna Bullen viser sig for Folket ved hendes Kroning. Henrik den Ottendes Charakteer er malet med megen Sandhed; den ligner et meget ubehageligt Portrait, malet af Mesterhaand. Hans opbrusende Adfærd, hans Grusomhed, hans Hykleri, hans Mangel paa almindelig Sømmelighed og almindelig Menneskelighed ere tegnede med stærke Linier. Hans ved Tradition til os komne Egenhed i Udtryk fuldender Maleriets Realitet. Det Magt udtrykkende: „Ha!“ hvormed han tilkjendegiver sin Fortrydelse eller Forundring har en Virkning lig den første skrækindjagende Lyd af en Tordensky. Han er af alle vore Monarker den afskyværdigste; thi han besidder alle Barbariets og Listighedens Laster uden

nogen af deres Dyder. Andre Konger før ham, som Henrik den Tredie, vare Tyranner og Modere enten af Ærefyge eller Nødvendighed; de vandt eller befæstede uretfærdige Vælde ved voldsomme Midler; de ødelagde deres Fjender, eller dem som modsatte sig deres Stigen til Thronen eller gjorde dens Besiddelse usikker. Men Henrik den Ottendes Magt er meest uheldbringende for dem han elsker: han er grusom og samvittighedsløs for at tilfredsstille sine sandselige Begjærligheder, blodig og udsvævende, en forelsket Morder, en qvindagtig Vellystning. Hans hærdede Ufølsomhed ved Andres Lidelser vinder Styrke ved den ryggesløseste Selvoverbærenhed. Det religiose Hykleri, under hvilket han maskerer sin Grusomhed og sine Lyster, er fortræffelig udviklet i den Tale, hvori han udmaler sin Samvittigheds vaagnende Skrupler og de tiltagende Ængstelser og Rædsler, hvilke have bragt ham til at skille sig fra Dronningen. Det Eneste der taler til hans Fordeel i dette Stykke, er hans Opførsel mod Cranmer."